AKSAK KURBAĞA

NO: 11
EYLÜL
1999
500 Bin TL
KDV dahil
ISSN 1302315X-03

ZORUNLU KONSANTRASYON DERGİSİ

Akşamsefası

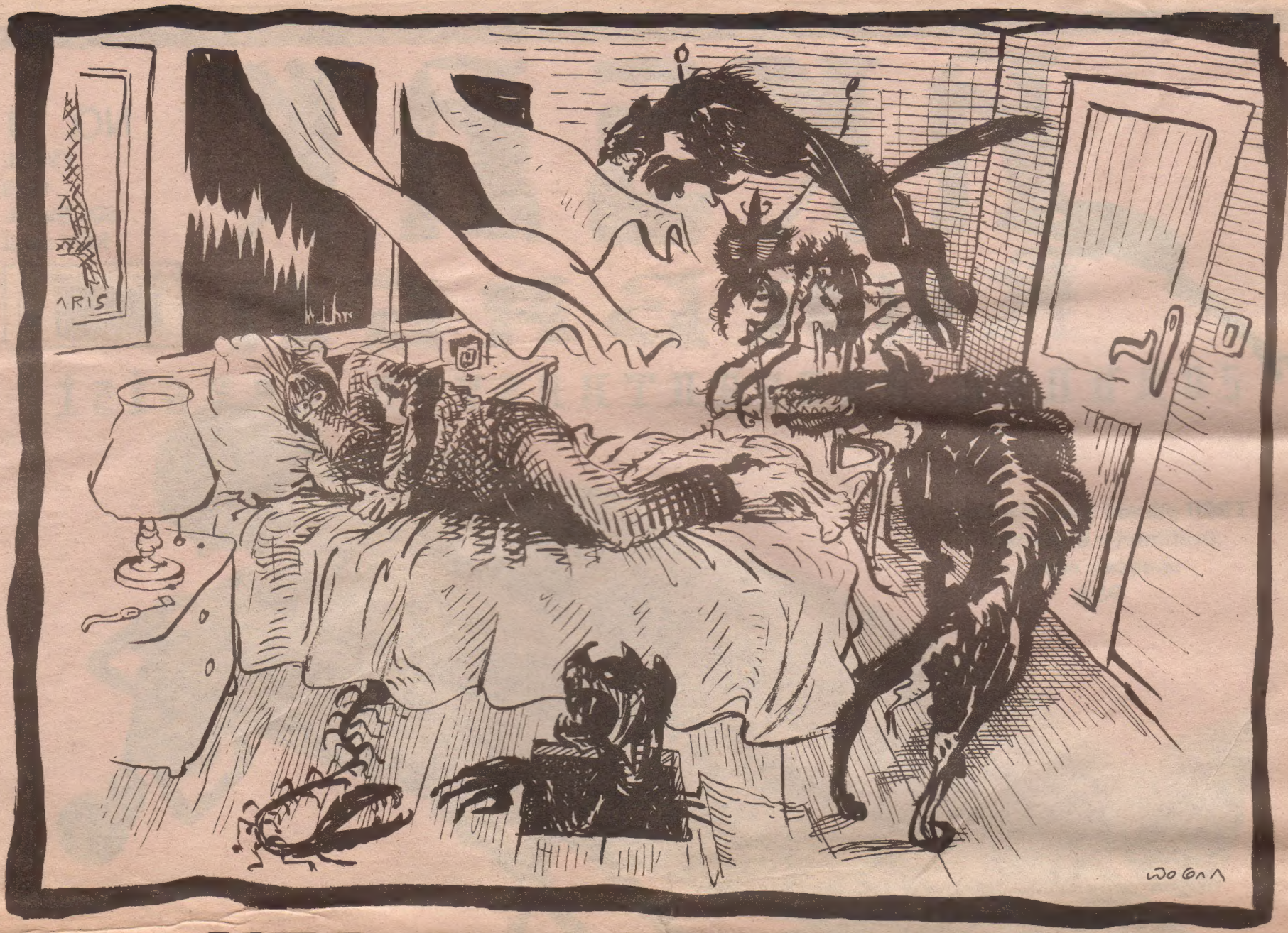

HEP KORKACAKSIN

Yaşamınızın olması gereken gerçek anlamı yerine kaçış'ın, oyalanmanın ucuz göstergesi olan aksesuarlarınız, donamınlarınız arttıkça ölümden o kadar çok korkacaksınız. Çünkü öldüğünüz zaman o sahip olduklarınıza dokunamayacaksınız.. Daha da kötüsü sahip olma süreciniz bitecek.

Yeni dünya düzeninde yeniden formatlanan tanımların bu aşırı yüklenmeden dolayı çatlattığı kavramlardan biri olan "yaşanacak daha çok şey var" ın gerçek açılımı " sahip olunacak çok şey var" olarak yer değiştirdi.

En gerçek olan ama bütün gerçekler içinde en az düşünüleni, ortada tutmak yerine hemen arka tarafa itileni, yok muş gibi davranılanı ölüm olduğu sürece o sizi daha çook korkutacak.

Ne için sonsuz bir yaşamı istiyorsunuz, veya neden 5 yıl daha fazla yaşamak için diyetler, kolestrol denetimi, vücut egzersizleri, sağlıklı yaşam disiplini uyguluyorsunuz. Ruhunuz farkına bile varmadan sizi çoktan terk ettikten sonra bu bedeni daha fazla bu dünyada tutmak için harcanan bu çabanın anlamı ne? Yaşamı bedensel hazlar üzerine mi kurguladınız? Yoksa yaşamadığınız, tatmadığınız yeni bir duygu mu var sizi bekleyen? Bin defa acı çektiniz, bin defa mutlu oldunuz, bin defa nefret ettiniz, bin defa özlediniz, bin defa kızdınız, bin defa güldünüz. Yaşamayı beklediğiniz şey ne? Yaşamadığınız yeni bir şey mi var. Hayır. Herşeyi yaşadınız, tükettiniz. Vazgeçemiyorsunuz bir türlü. İçinizdeki sahip olma güdüsü, hükmetme isteği bitmedikçe vazgeçemeyeceksiniz de. Ustalıkla kurgulanmış bir oyunun, ucuz ve korkak oyuncusu olarak asılı duracaksınız, Oyunun sonu gelmesin diye yalvarıp olmayacak çareler peşinde koşacaksınız. Ama kifayetsiz direnmeleriniz hiç bir zaman ciddiye alınmayacak ve oyun bitecek.

Size yaşama isteği veren sahip olma, varsıl olma arzusu ile eş değer tutulan var olma çabasının iflasıdır ölüm. Sizi bekleyen durma anı ile size verilen, asıl anlamını unuttuğunuz sürecin, sizde yaşama isteği, arzusu uyandıran eğilimlerin çakışmasının acısıdır ölüm. Daha sahip olmayı planladığınız bir çok şey varken ani bir duruştur.

Bekleyin zamanı gelince o duruşu daha yakından göreceksiniz. Çünkü siz de öleceksiniz.

T.Y.

Akşamsefası

İNSAN DÜŞÜNÜR - TANRI GÜLER

Şu anda deliler ne düşünüyor dersiniz? Arada bir onların aklından geçenleri tahmin etmek kadar acı veren birşey yoktur. Özellikle kafaları belli bir düşünceye saplanıp kalmış olanlar. Olup bitenleri hep aynı açıdan gördükleri için, sonunda herkesin kendilerine kötülük etmek istediklerine inanan, bu yüzden çok geçmeden tehlikeli hale gelen ve akıl hastanesine kapatılması gerekenler.

Yarı deli, mutsuz bir adam bir bilgeye yakınıyormuş. Korkularından, sıkıntılarından, üşüyen el ve ayaklarından bahsederken bilge kişi ona şöyle demiş; "Kan dolaşımın gibi fikir dolaşımın da bozuk". Biri çıkıp da bize "Ne düşünüyorsun?" diye sorsa, o kadar basit görünen bu soruya hiç bir zaman tam olarak cevap veremeyiz. Tıpkı uçuşan sinekler gibi düşüncelerin durmadan yer değiştirmesindendir bu. Fikirlerin bu şekilde yer değiştirmesi ya da dolaşımı çoğu zaman belli bir hafifliğe veya çocukça bir tavra yol açtığındandır cevap veremeyişimiz.

Kafamızın bir yerinde rüyalar, hayaller, abuk sabuk fanteziler, saçmalamalar, sayıklamalar hep vardır. Çoğu zaman bocalayan içimizdeki dildir ve bir deyiş hatası yüzünden sık sık saçma sapan düşüncelere kapılırız. Ama sineklerin uçuşması yani düşüncelerin bu doğal ve sağlıklı dolaşımı yüzünden saplanıp kalmayız bunlara. Manyak olmaktansa kaygısız ve soğukkanlı olmayı doğal olarak sağlarken, okula gittiğimizi ve eğitildiğimizi sık sık hatırlarız. Okulda öğretmenleri dinledikçe, gerçekte önemli olan şeyin kalıplaşmış ve değiştirilmesi oldukça güç olan fikirler edinmek olduğunu sanırız.

Onlar bizi o gülünç ezber egzersizleriyle küçük yaştan buna alıştırırlar. Her adımda bocalamamıza yol açan bu boş sözleri ve kötü cümleleri hayatımız boyunca sürükler dururuz. Daha sonra bizi hep aynı nakaratla dolu özel bir alana tıkarlar. Zihinsel geviş getirmeyi öğretirler. Bu ise yaşlandıkça ve karamsar ruh hallerimiz düşüncelerimize acı bir renk vermeye başladığı anda tehlikeli olmaya başlar. Coğrafya dersindeki zırvalıkları nasıl ezbere okuduysak, aynı şekilde bulanık hüznümüzü de kafamızın içinden ezbere okuruz.

Oysa kafaları serbest bırakmak gerekir. Düşünceyi özgürleştirmek mi istiyorsunuz? Bunun oldukça basit bir kuralı var: "Aynı düşünce üzerinde hiç bir zaman iki kere durma." Ama bu elimizde değil. Aynı gün içinde, aynı TV reklamını on kez izleyebildiğimiz için elimizde değil ya da aynı partilere yıllardır oy verdiğimiz için.

Oysa fikirleri değiştirmek bu kadar zor olmasa gerek. Beyni temizlemenin, düşünceleri havalandırmanın da iki güvenilir yolu var. Biri, çevremize bakmak, dikkatimizi bizi rahatlatacak güzel bir manzaraya çevirmektir. Öteki ise, güzel bir manzara yerine bir felaket gördüğümüzde devreye girer. Bu da "sonuçlardan nedene doğru" gitmektir ki karamsarlığı kafamızdan kovabilmek için güvenilir bir yoldur.

Ama eğitimin kafamıza kazıdığı neden-sonuç ilişkisinden oluşan zincir bizi yolculuğa çıkartır ve hemen bulunduğumuz yerden çok uzaklara götürür. Fala inanmaktan başka birşey değildir bu.

Kahve falımıza bakan birini dinlerken "acaba hangi düşüncelerden yola çıkarak başıma bunların gelebileceğini söyleyebiliyor?" diye düşünecek yerde "neden şu değil de, bu sözü söylüyor?" diye düşünmek gibidir bu yöntem.

Gazetedeki bulmacayı çözen birine bunu neden yaptığını sorduğumuzda "zihnimi geliştirmek için" der. Oysa kendisine verilen sınav kağıdını hızla doldurmaya başlayan inek öğrenciden başkası değildir O.

Okuduğu gazete renkli olayları ya da korkunç felaketleri sahneye koyarken, olup biten tüm vukuatın, küçük problemlere bağlı olan algıların içindeki gerçek nedenlerini aramaya davet etmez. Çünkü karşısındaki okur bir takım varsayımlar kurmaya başlarsa düşünce dolaşımı yoluna girer. Bu yüzden diğer olaylarla beraber bulmacayı, o neden-sonuç, soru-cevap ilişkisini dayar. Aynı reklamı binlerce kez izleyebilen saplantılı okurla ilişki kurmanın başka yolu olabilir mi?

Büyük felakette bincerce kişi öldü. Ölen zavallıların büyük bir kısmı için olay neredeyse başlamadı bile. Yıkıntıların altında ölümü beklemiş talihsiz insanlar için gerçek şüphesiz bambaşkaydı. Hiçbir zaman anlayamayacağınız, hiç bir hüzünle bulamayacağınız bir acıydı o.

Hala felaketin içinde olanlar bir yana, güvende olanlar için de olay hala devam ediyor. Yalnız burda değil, enformasyonla dünyanın her tarafında.

Hala o anı defalarca kafamızda ağır çekimde yeniden yaşıyoruz. Çünkü aynı şeyi defalarca düşünmeye çok alıştık. Gerçek olay bitti, biz ne yapıyoruz gerçekte?

Şimdi felaketten bu ana kadar ki sonuçlardan gerçek nedenlerle olan yolculuğumuz başladı. Ve bu yolculuk sırasında karşımıza kaç tane akıl dışı engel çıktı hatırlayın. Sağlık bakanı, sansürcü hükümet, Kızılay ve başkanı gibi ilk akla gelenlerin dışında felaketin hüznünü arttırmak için ağır çekim dramlarla bizi boğmaya çalışan tv ler de var. Bunlar yardımları arttırmak için yapılan acındırmalar mı? Bunlara ne gerek var? İzleyicilerin gerçeklik duygusunun zayıflığından mı şüphe ediyorlar? Bu hüzün dilenciliğinin anlamı ne? Yine ezberlenmiş bir hüzün mü bu?

"Altımız çürük" gibi kaderci laflar, afet bölgesinden acilen çok uzun kollu gömleklerle kaldırılması gereken yetkililer nedir hala? Büyük felaket herşeyi yıkıp geçti ama neden-sonuç ilişkisini yıkamadı. İnsan düşünüyor ve doğruyu gözden kaçırıyor. Çünkü insanlar düşündükçe birinin düşüncesi ötekininkinden uzaklaşıyor. Ve çünkü insan hiç bir zaman olmayı düşündüğü değildir. Şu an talihsizliği erdem haline getiren kumarbazlar gibiyiz "oyunun kuralı bu, birileri kaybetmeli" diyoruz sayıklamalarımızın arkasında. Eğer her şey yolunda gitseydi... günlük yaşamı organize edenler gittikçe mükemmele yaklaşsaydı, sonuçlardan nedene doğru hareket ederek her şey hukukun garantisi altına girseydi ve hiç bir şey yıkılmasaydı...

Gözünüzün önüne gelenleri yapmanız ne kadar sürerdi? Biraz geriye dönün ve bu uğurda bir şeyler yapıp yapmadığınıza bakın. Para mı biriktirdiniz yoksa çocuklar için çelik konstrüksiyonlu evler mi hayal ettiniz? Burda yalan söylemek çok zor.

Eğer boktan bir pop müzik parçasını bütün gün söyleyip, akşama doğru "öff.. nerden dilime dolandı bu?" dediyseniz çocukları hiç düşünmediniz demektir. Çünkü bu sizin aynı boktan düşüncelere çakılıp kaldığınızı gösterir. Önünüze gelenle oyalanmışsınızdır bu güne kadar, dışına çıkmamışsınızdır. Belki düşündünüz, ama yapmadınız. Peki şimdi konuşan akıllı adamlar neyi hayal etmiş olmalılar? Bir New York mu? Bir Hong Kong mu? Günlük yaşamda hiç bir riskin ıskalanmadığı şahane metropoller mi?

Olabilir. Bakın, bunlar oralardan gelen ve çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar.. Oralarda neler hayal edilmiş olabilir?

D.G.

FARKLI AKSESUARLARI DA OLAN (Koltuk değneği, gözlük, baston vb.) "SAKAT BEBEK" 81$ (üstte)

IRKÇILIĞI TEŞVİK İÇİN "KU KLUX KLAN BEBEK" 45$ (yanda)

1978'DE NEW YORK'TA YAPILMAYA BAŞLANAN "GAY BEBEK"LER 49$ (altta)

Akşamsefası

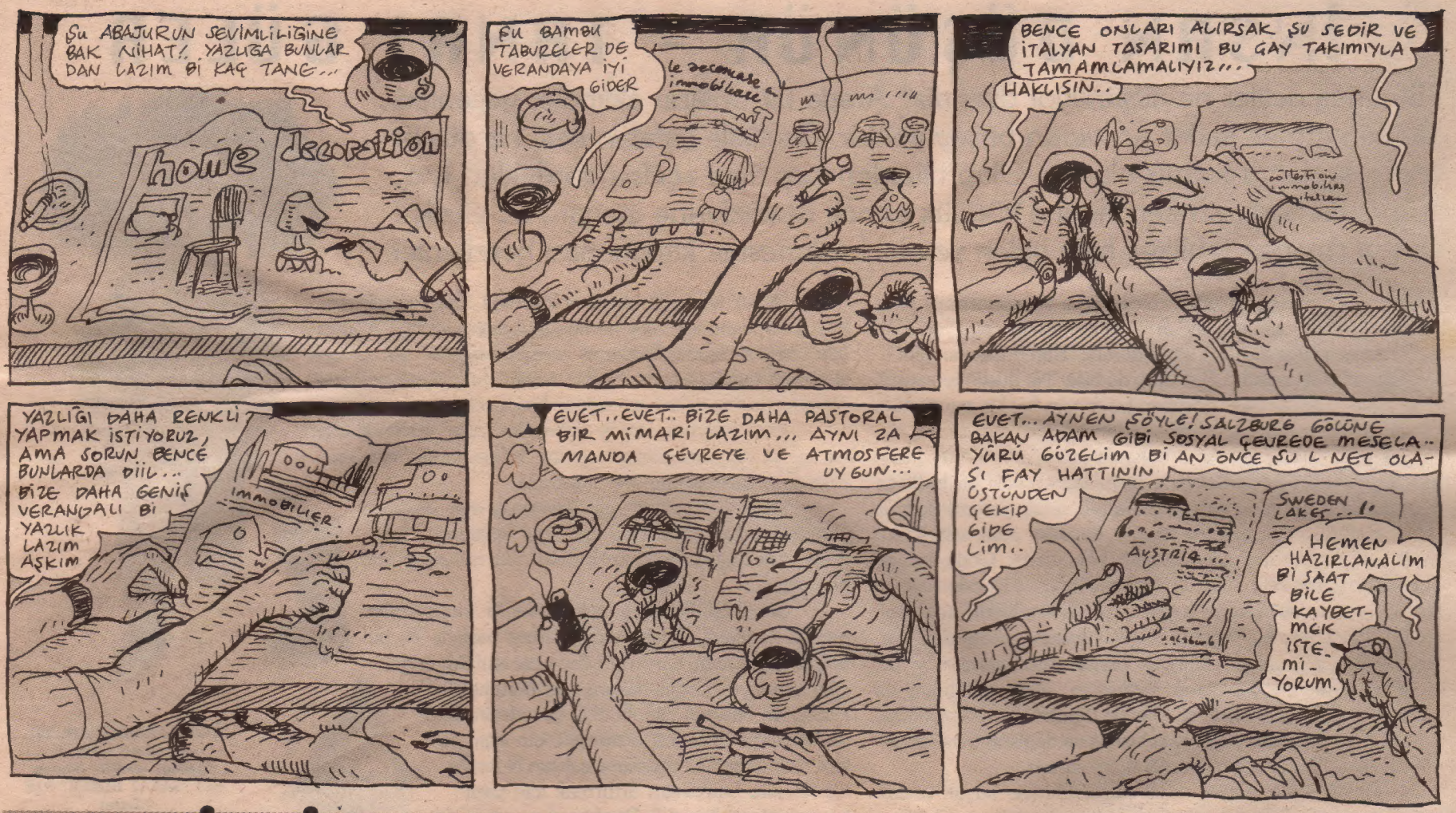

SENİ PİS METROPOL SOYTARISI...*

Senin geleceğin hiçbir zaman olmadı ki. Hangi geleceği planlıyordun, aciz olduğunun farkına varmadan. Toplu halisünasyonun sana armağan ettiği ucubenin minik bir parçası olarak yer kaplıyorsun olmayan geleceklik içinde. Daha ne türlü bir ispat bekliyorsun bunu görmek için.

Kırılan bir fay hattının ruhuna kadar uzanması yetmedi mi? Güvendiğin her şeyin nasıl yerle bir olduğunu görmedin mi? Neye güveneceksin şimdi? Kendine mi? Artık ucuz malzeme ve beklentilerle dolgu yapılmış olan ruhundaki çatlak kaçamayacağın kadar burnunun dibinde. Sistem, semt, kent, ev, fay hattı, ekonomi, cadde, araba, iş, faiz oranları, yaşam, insan, sabah kahvaltısı, iş toplantısı, atılım planı vs. vs. hepsi bir darbede yerle bir oldu. İşte sistemin dayanma süreci bu kadardı. Bunu daha önce bilmiyor muydun? O darbe geriye ölüm, üzüntü, kaygı, hayal kırıklığı, şok, paranoya, panik, mide ağrısı, migren sancısı ve çökmüş gelecek hayalleri getirdi. İşte buraya kadar işledi senin planların. Buraya kadardı. Gerisi yoktu zaten. Kendi enkazının üzerine kuracağın yaşam nereye kadar taşır seni. Binadaki çatlaklar gibi ruhundaki çatlakları da sıvayabileceğinimi zannediyorsun? Ucubeni üzerinde taşıyan kolonların yıkıntılarını asla temizleyemeyeceksin. Hemen sakinleş ve yeni planlar yap. Kaç. Kaçış planları düşün. Haritayı aç, en açık renkli yere kaç. Ama nereye kadar. Altında hep toprak olacak. Can korkusuyla kaç. Ama canının da maliyetin %10'unun değerinde olduğunu da göz ardı etme.

Toprağı hep senin istediğin gibi mi davranacağını düşündün? Herşeyi red ederek bir tanrı edası ile rahatça dolaşabileceğini mi zannettin? Ucube sistemin ucube yapılarında sonsuza dek rahatça uyuyabileceği mi kurguladın, bir metre bile önünü göremeyen vizyonun ile? Kapına taktığın 14 kilitli çelik kapının seni her türlü tehlikeden koruyacağını mı umuyordun? O seni kofti metropolünün aşağılık tehlikelerinden korur. Neden bir anda çatıları, tavanları bırakıp en güvenli kubbenin altına sığındın. Hiç durmadan toprağın sana verdiği yaşam alanlarını bırakıp, hiç durmadan, düşünmeden gelme dediği yere kuralsız girdin. Onun üstünde yaşıyorsun ama ondan üstün değilsin. Toprak önceden raconunu kesmişti sana, Bunu görmemezlikten gelmek, onun üzerine raconsuz mekanlar yapmak, yapılması için izin vermek, toprağın parasını yemek çok rahattı değil mi? O zaman yapman gerekeni şimdi ceset torbası yaparak telafi mi edeceğini zandediyorsun. Asıl sen o ceset torbasının içine ruhunu koy ve çöpe at.

Bu yazı 8'lik inşaat demirleri için yazılmıştır.

T. Y.

Akşamsefası

SOLUCANLARI BEKLERKEN...

TV'de on-line uzman bağlantısı. Jeoloji, sismografi ve bilimum sallantı ilmine dair bütün terminolojiye tv'deki uzman kadar hakim bir vaziyet. Göz kapakları hariç bütün hücreler müteyakkız bir halde. Ruh enkazının üstünde kendini kurtarma iç güdüsünün aküde kalan son kısmı kullanılıyor. İçine bütün yaşam özetinin sığdırıldığı bir çanta kapı yanında konuşlandırılmış. Kafada durup durup tekrar edilen acil çıkış simülasyonu beyin kıvrımları arasında dolaşıyor. Masanın üstüne dik vaziyette konan sigaranın devrilmesi ile yorgun bedenin hissedemeyeceği sallantıyı tespit eden primitif sismograf tezgahının verileri sayılıyor. Durum tespiti yapılıyor. Son bir saat içinde sigaranın bu üçüncü düşüşü. Bir saat öncekine göre artçı şoklarda bir azalma yok. Tahmini şiddet 3.7.

Birinci kaçış simülasyonuna alternatif olan ikinci plan gözden geçiriliyor. Evin en güvendiği ve en sote yeri olan eski model çelik masanın altına su ve yiyecek stoku yapılması. Çöküntüde orada kalacak olan 2 metreküplük boşlukta kaç saat yaşanılacağının tüketim oranı ile hesaplanması. Çıkan sonucun üstte kalacak olan 4 kat enkazın kurtarma ekipleri tarafından kaç saatte kaldırılacağına bölünmesi. Dışarıya sürekli olarak ses vermesi ve böylece yıkıntı altında olduğunun anlaşılması için yüksek volümlü pilli radyonun sota yere ek donanım olarak konması. Vücudun 3/2'si veya yarısı duvarlar arasında ezilirse ve ölmemişse haybeye acı çekmemek için mideye sıkı bir doz göndermek üzere yeteri kadar uyku ilacı. Bedende fazla hasar yoksa, durum fazla vahamet teşkil etmiyorsa dayanmak için vitamin hapları.

Tv'de konuşmalar devam ediyor

- ...bu ulus çok şey atlattı... bunu da atlatır...

Bu ulusa çok atlandı.. hep atlandı, bundan sonrada atlanılacak diye tercüme etti kendince. "Ben burada depremden değil bu osuruktan binanın başıma çökmesinden tırsıyorum" dedi. Aslında çöken bina değil bu binaları bize gazlayan zihniyetin tavana çöreklenmiş solucanlarının başımıza çökmesi diye devam etti düşüncesine. Bir türk dünyaya bedel ama bir Türk'ün yaptığı kıytırık bina da 100 kişinin hayatına bedel. Bu ne acayip bir paradokstur. Türk'ün Türk'ten başka dostu yoktur lafını sallantı sonucu enkaz altında kalanları gördükçe, o lafı birileri fena halde kıçından sallamış diye düşündü ve o klişeyi "Türk'ün Türk'ten başka düşmanı yoktur" olarak düzeltti kendince.

Solucanların yeryüzüne doğru yaklaşıp, duvarların eksik çimentoları, ince demirleri arasına girip onları kemirmesinin sesleri geliyordu.

T. Y.

YAĞMA YOK ÖYLE !..

Enkaz altındaki cesetlerin kolunu kesip bileziğini alan, yanı başındaki çığlığı pas geçip paraya dönüşecek materyali kolon altından çıkartan veya taa memleketin öteki ucundan yağma için molozların ve cesetlerin başına üşüşen çakallar sizi neden bu kadar çok şaşırttı ki?

Bir paket maltepe ye 1,5 milyon, bir litre suya 2 milyon bedel çeken zihniyeti gördüğünüz zaman niye sinirleniyorsunuz ki? Sanki hayatınızda ilk defa bir yağma şahit olmuşsunuz gibi. Yağma ve talan hep vardı. Şimdi ne oldu da böyle tedirgin oluyorsunuz? Yağmacı müteahhit, yağmacı belediye elemanına, oradan da yağmacı bürokrasi böceklerine uzanan bir zincirin abidesi değil mi bu enkaz. Patronun elemanının fazla mesaisine, sigorta primine göz koyup emeği yağmalamasından tutta, bilinmeyen pazarlıklar sonucu bilinen yerlerin talanına kadar giden çoğul halkalardan oluşan bir zincir. Toplu yaşam sistemimizin her yanına sakınmadan buram buram sinmiş olan binlerce görünen yağma ve bunun kabullenişi, şimdi bir bilezik için bir kol kesen çakallar ortaya çıkınca mı tedirgin oldunuz. Bu çakallar hiç gizlenmediler ki zaten. Onlar hep ortalardaydılar. Önceden de çakalların zamanıydı, şimdi de.

Yağma yok öyle

En tepeden, en dokunulmazdan başlayan yağma sisteminin yağmacı yavrular doğurmasından başka en doğal ne olabilir ki?

T. Y.

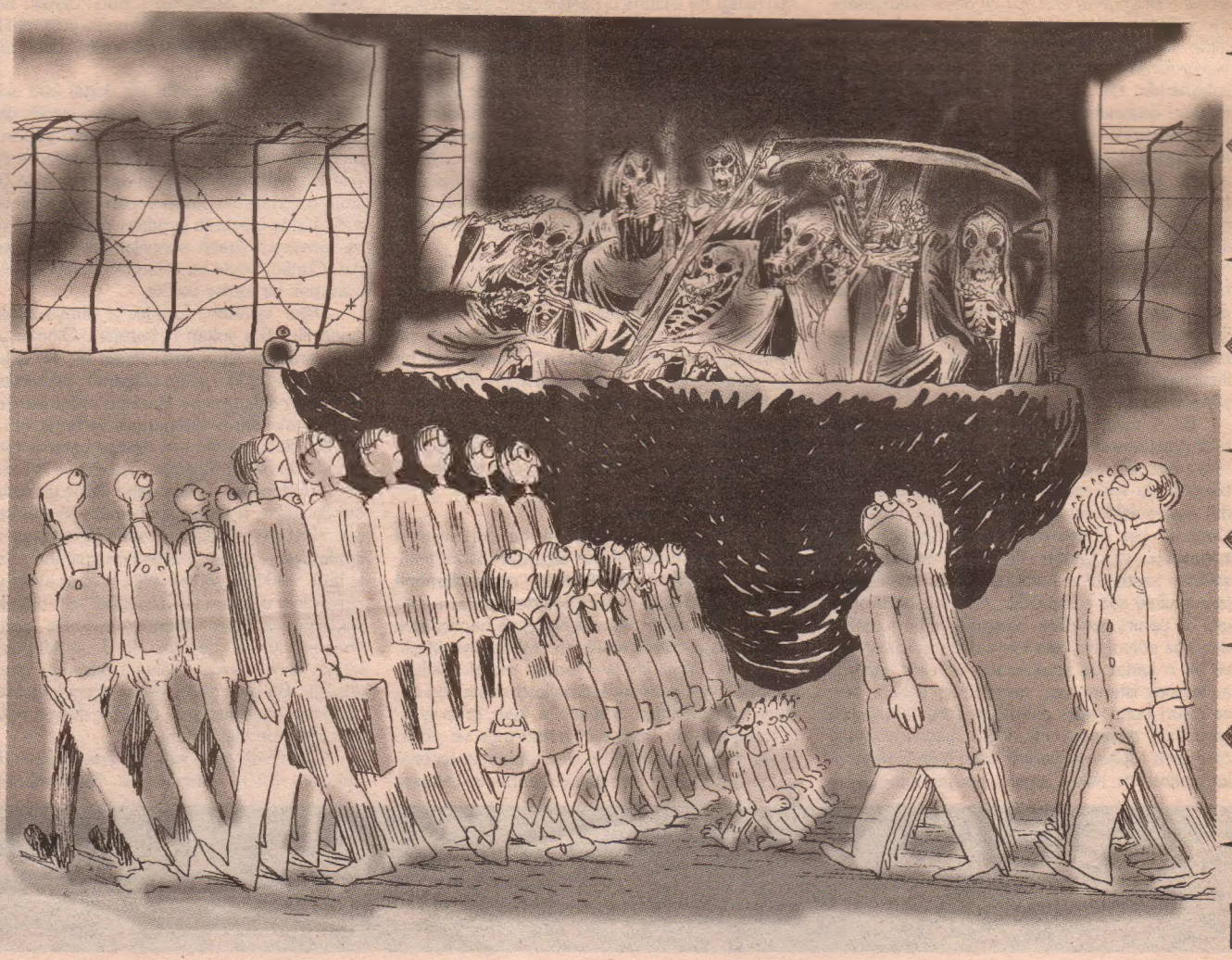

Akşamsefası

ASIL SON

ERGİN ALTAY

17-8-99

Ölüm mutlak bir son değildir. Çünkü ölen cansız yanlızca bir tekil değil, genelin bir parçasıdır. Canlı, kendi türü, familyası, ya da cinsi içerisinde canlı olma niteliği kazanır. Çünkü, kendi canlılığı, türünün doğayla milyonlarca yıllık bir etkileşimin sonucudur. Onun yaşamı her ne kadar türünün devamı için gerekliyse, ölümü de gelişim için gereklidir. Doğa, bu sayede uygun olan niteliklerle, uygun olmayanları ayrıştırır. Buraya kadar herşey bilimsel evrim normlarına uygun. Fakat korkunç olan, bu normların, bu gün insanlar için teoride değil pratikte geçerliliğini korumalarıdır. "Uygun niteliklere sahip olmayan" kitleler, "uygun niteliklere sahip olan" insanlar tarafından imha edilmektedir.

Tarihçiler, ilk modern insandan bu güne değin Dünya üzerine yaklaşık 80 milyar insan geldiğini söylüyorlar. Basit bir matematiksel hesapla yaklaşık 75 milyar insanın ölmüş olduğunu bulabiliriz. Her birinde ayrı bir acı, korku ve keder olan 75 milyar ölüm. Belki de ölümün gerçekliğini başka hiç bir şey bu kadar betimleyemezdi.

İnsanoğlu ürettikçe evrimleşti, evrimleştikçe gelişti. Bu gelişim bir taraftan doğayı derinlemesine anlamayı sağlarken diğer taraftan da kendi sonunu "derinlemesine" hazırladı. Gelişimin her evresinde bu gelişimin her düzeyini kendi üzerinde de denemekten hiç çekinmedi. Sonuç hep olumluydu.

Ölüm, bir kader oyunu ya da rastlantısal bir sonuç değildir. Ölüm, tamamen belirli yasa ve kurallara göre işleyen bir tarih sürecinin sonudur. İnsanı bu sonuca götüren bileşenler, alın yazgısı veya rastlantısal gibi görünen şeyler, aslında o insanın yaşadığı toplumun kendi öz çelişkilerinin çatışması ve derinleşmesinin sonucudur. Yapısal sorunlar ne kadar fazla ise bu çeşitliliğe uygun düşen nicelikte de ölüm biçimi vardır. Doğal olarak, ne tür bir toplumda yaşarsa yaşasın sonuçta insanlar ölmeye devam edecektir. Fakat kendine, karşısındakine, kaşısındakinin ölümüne yabancılaşan insan için ölümü bu kadar sıradan kılan şey, işte bu ölüm biçimlerinin "çokluğu" ve "basitliği"dir.

Örnek olarak bugünün Türkiye'sinde bir yılda açlıktan, vahşi hayvan saldırılarından, soğuktan v.s. gibi "ilkel" biçimlerde ölen ne kadar insan vardır? Toplarsanız, trafik terörünün, bir bayram tatili gününde aldığı kurban sayısı kadar bile değildir. Bu, tablonun bir ayrıntısıdır sadece, İnsanın üretim süreci tarihsel bir gözle incelenirse; üretimin ulaştığı hiç bir düzey yoktur ki daha sonra O'nun yok oluşunda da rol oynamasın. "Öylesine böyledir ki bu, örneğin bir devletin, bir servetin, vs., aslında o Devletin ya da servet sahibinin felaketi olan büyümesi, ilkin onların mutluluğu gibi gözükür". (Hegel).

İlkin, erekleriyle doğanın kölesi olan insan, aletleriyle doğanın efendisi konumunu geçmiştir. Modern insan için doğa, yaşadığı toplumsal sistemdir. Dolaysızca buradan çıkacak sonuç; insan kendi toplumunun efendisi ve onun hükmedenidir. Fakat, her insan hükmedici konumunda değildir şüphesiz. Mülkiyetçiliğin sınıflara böldüğü toplumlarda hükmedici doğal olarak mülkiyet sahipleridir. Bu azınlığın "doyurduğu" fakir çoğunluk, dayanabilmek için bu sınıfla sürekli bir ilişki içerisinde olmak zorundadır. Bu ilişki onun tüm hayatını kapsar. O halde ölüm, yaşamdan ayrı bir kavram değilse ve eğer insanlar hayatlarının sonunda ölüyorlarsa, bu ilişki içerisinde, bu sürecin koşulladığı belirli bir alanda ölüyorlar. İnsanlara hükmetmek, onların yaşamlarına hükmetmek olduğu kadar, onların ölümlerine de hükmetmektir. Bu sonuç, belki toplumsal yaşamın çok çeşitliliği sayesinde maskelenmiştir. Toplumsal ilişkilerin karmaşıklığı ve yabancılaşmışlığı, yaşamları olduğu kadar ölümleri de tekilleştirmiştir. Artık ölen insan, kendi "kaderi" yüzünden ölmektedir.

Bir hastalığa yakalanmış olan insan, bu hastalığa rastlantısal bir şekilde yakalanmış gibi görünse bile, bu rastlantı, kendi içinde zorunluluğu barındırdığı için rastlantı niteliğini kazanmaktadır. Aynı şekilde bu zorunluluk için de geçerlidir. Doğada her süreçteki rastlantısallığı belirleyen zorunlu bir yan vardır. Aksi halde doğudaki çeşitlikten (rastlantı) ve buna hükmeden yasalardan (zorunluluk) söz edemezdik. Hele bir de toplum gibi bir yanını öznelliğin oluşturduğu bir kavramdan söz ediyorsak, işin içine daha çok rastlantı ve bir o kadar da zorunluluk girecektir. Burada anlatılmak istenen şey; hangi ölüm sebebi olursa olsun bunu gelip doğrudan sorunlara ya da çarpıklığa dayandırmak değil, meydana gelen ölümlerin toplumsal yapıyla olan bağını açığa çıkartabilmektir. Alkol, sigara, uyuşturucu gibi sebeplere bağlı olan ölümler, bu nesnelerin kullanımına yaşam zemini veren faktörlerle değerlendirilebilir ancak. Çarpıklığın bir yansıması olarak bu nesnelerin kitleler tarafından kullanımı ve buna bağlı ölümler zorunlu yan, ölümün A ya da B kişisinin bedeninde gerçekleşmesi rastlantısal yandır.

Fakat, yukarıda belirtilen türden alışkanlıklardan dolayı dünyada her yıl milyonlarca insan öldüğü halde bu alışkanlıkları körükleyen büyük propagandalar yapılır. Ve bu propagandalar bu işin tekelleri tarafından organize ve çok sistematik bir tarzda yapılmaktadır. Tekellerle devletlerin neredeyse aynı anlama geldiği bu zaman diliminde devletler ise paketlerin kenarına "sigara sağlığa zararlıdır" ibaresini koydurmak gibi bir şaklabanlıktan başka birşey yapmaz. Ve bu, sinsice yapılan bu kitle imhasından başka birşey değildir.

Bu keyif verici maddelerle alakası olmayan bir insanın başka bir fizyolojik rahatsızlıktan öldüğünü düşünelim şimdi de. Fakat sonuç yine pek farklı değildir. Çok rastlantısal bir durum söz konusu olmadığı sürece belirli iklim coğrafyalarında görülen hastalıklar yine bu coğrafyadaki toplumsal içerikle iç içedir. Eğer doğa, uygun koşullar altında öldürücü bir virüs üretebiliyorsa (bunun yakın dönemdeki en somut örneklerinden birisi HIV virüsüdür) ve bu virüsün etkisi altına aldığı organizmalar ağırlıklı olarak insanlarsa, o halde dolaysız olarak bu virüsün evrim sürecinde, insansal faaliyetin yani toplumsal ilişkilerin belirleyiciliğini gözardı edemeyiz. Bunun mutlaka bir virütik hastalık olması gerekmez. Herhangi bir öldürücü hastalık, bir insan popülasyonu içinde hayat bulup gelişebilecek koşulları yakalıyor ise bu sonuç, insan bedeninin kullanım şekliyle yakından alakalıdır. Yoz bir kültürün belirlediği bilinç tipi, kendi bedenini de yozlaştıracaktır. Sapkınlık düzeyindeki alışkanlıklardan, dengesiz beslenmeye kadar insan yaşamına ve doğasına uygun düşmeyen ne varsa, bu fenomenlerin tümü kendini bir şekilde bir olumsuzluk olarak yansıtacaktır. Bir hastalığın doğrudan üretimden "basit" bir dikkatsizlik sonucu ölüme sebep olan bir kazaya kadar.

Konu, bu tip ölümlerin varoluş mantığını ortaya çıkarabilmek bakımından okuyucuya biraz soyut işlenmiş gibi gelebilir. Fakat bu mantığı kavradıktan ve aslında ölüm hükmünü kimlerin belirlediği anlaşıldıktan sonra söylenecek pek bir şey yoktur aslında. Açlığa, yerleşim birimlerindeki pisliğe, sanayi atıklarına tedavi eksikliğine, yetersiz sağlık ekipmanına vs. bağlı olan ölümlerin temelinde yatan sebeplerin ne derece kapitalist bir toplumun çelişkileri olduğunu belirtmeye bile gerek yoktur.

-"Kitlesel" teşebbüs

Şu noktayı iyi görebilmek gerekir; insanın kendi yaşamını parçalayıp biçimsel olarak tekilleştiren toplumsal yabancılaşma, onun ölümünü de yaşamı ile olan organikliğinden koparmış ve onu sırf, bir kader oyunu anlayışına hapsederek yine biçimsel olarak tekilleştirmiştir. Fakat ulaştığı gelişim düzeyinde ise "teorik" olarak tekilleştirdiği ölümü, pratikte kitleselleştirmiştir. Bu kaçınılmazdır. Üretim, ilkel kabile, klan, grup vs'leri toplumsal bir yapıya büründürmüş ve onları modernleştirmiştir. Ölüm ilkel toplumlar içersinde bu toplumların biyolojik yaşlanma ve yalnızca temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik olan kendi iç dinamiklerinin son derece doğal bir sonucuydu. Fakat ne zaman ki mülkiyetçiliğin ortaya çıkması ile toplumların temel dinamiğini ezen-ezilen ilişkisi belirlemeye başladığında o zaman durum değişti. Artık erk sahibi olan sınıf, kendi ereğini zorla alt sınıflara dayatmaya başlamıştı. İşte bu dayatma ile üst sınıfların ereği alt sınıflar için amaç (yaşam sebebi), alt sınıflar ise üst sınıflar için yalnızca kullanılabilir bir alet, araç durumuna dönüştü. Ve bu, sınıflı toplumların tümü için geçerlidir. Böyle bir toplumda ölümün niceliği ve niteliği tamamen iki sınıf arasındaki uzlaşmaz çelişkilerin içeriği ile koşullanır. Kullanışlı bir alet olan ezilen sınıf için ölümün kitlesel karakteri işte burada su yüzüne çıkar. Ve bunun ikili yönü kolayca görünür. Birincisi, azınlık ve kitlenin, ezilen geniş kitlelerin yaşamı (doğal olarak da ölümü) üzerindeki doğrudan ilişkisinde anlamını bulur. İkincisi, ezilen kitlelerin nicel çoğunluğu ile, ölümlerin de nicel büyüklüğünde anlamını bulur. Bu yüzden ölüm hep alt sınıflara reva görülür.

Bu kitlesellik, yukarıda belirtilen fizyolojik nedenlere bağlı olan ölümlerin çoğunda olduğu gibi diğer ölüm nedenlerinin çoğunda da gizlidir. Örneğin, trafik. Türkiye'de yılda yaklaşık 5000 kişinin öldüğü bu "sektörde" sorun hep alkollü araç kullanan, hatalı sollama yapan, uyuklayan vs. sürücülerden kaynaklanır. Sonuç olarak işin çözümü sürücülerin dikkatsiz olması ve denetim eksikliğine bağlanır. Fakat 5000 kişilik bir kitlenin ölümüne sebep olan o "dikkatsiz" sürücülerin bu "dikkatsizliğinin" nasıl bir yozlaşma ve yabancılaşmanın doğrudan sonucu olduğu belirtilmez. Diğer taraftan denetlemekle yükümlü trafik kurumlarındaki leş gibi çürümüşlükten hiç söz edilmez.

Ya da, deprem gibi bir doğal afet sonucu ölen yüzlerce kişinin sorumluları evinin damını taş veya kalın toprak katmanından yapan "cahil" köylülerdir. Ve hatalarının bedellerini ölerek öderler. Fakat yıkılan bir apatmanda ölen 50 kişinin sorumlusu o binayı yapan müteahhit ve denetlemekle yükümlü yetkililer değildir. Bu yargıya tamamen pratik sonuçlar üzerinden varıyoruz. Çünkü, böyle bir sebepten dolayı cezalandırılan pek bir kimse yoktur.

Diğer taraftan, Türkiye'yi dünya sıralamasında ilk 10'a sokan iş kazaları. Ölümle ya da ağır yaralanmalarla sonuçlanan hiç bir iş kazası raporu yoktur ki, işçinin çalışanın "dikkatsizliğinden" kaynaklanmasın. Kazaları önlemek için alınacak önlemlerin alınmaması ve bu iş için ayrılan maddi ödeneğin son derece yetersiz olmasının sebebi, sömürücünün kar hırsı ve iş kazalarının "sıradanlığıdır". İşin daha ilginç yanlarından biri de şudur; iş kazası sonucu bir veya birkaç insan ölüyorsa yönetici personelin bulunup cezalandırılması gerekir. Fakat bu yapılmaz. Özellikle ISO 9001 türünden kalite belgesi almış ya da almak için uğraşan bir fabrikatör için ölümle sonuçlanan bir kaza zaten onun kalite sicili için "hoş bir durum" değildir. Bir de kendi yöneticilerinin suçlu olması, kalite belgesinin niteliğini düşürür. Bu nitel düşüş onun yiyeceği havyar ve karidesin niceliğinde de belli bir düşüşe yol açabilir. Esas problem budur.

Ülkemizde gayri safi milli hasılanın % 90'ını nüfusun %10'u almaktadır. Şüphesiz bu % 10'luk sermaye sınıfı da ölmektedir yavaş yavaş. Sefilliğe ittikleri kitlelerin sürünerek ölümü karşısında, onlar dizginsiz arzular ve hırslarıyla ölüme gitmektedirler. Bu % 10'luk kesimin yaşamla olan ilişkisi gerideki kitlelerin yaşamla olan ilişkisinin ters bir simetriği olmakla kalmaz. Aynı zamanda onu yozluk ve "sefillik" bakımından da kat kat aşar. Sonuçta, insan doğasına ve usuna aykırı olan her iki sınıfın yaşam süreci, bu sürecin sonu olan ölümü de nitelik ve nicelik açısından koşullar.

-Açık imha

Fakat, iş burada bitmez. Azgınlıkta sınır tanımayan üst sınıflar ve emperyalist güçler, "doğal seleksyon" mantığını gerek kendi, gerekse başka ülkelerin halkları üstünde doğrudan uygular. Artık burada bir maske filan kalmamıştır. Ve yapılan iş tamamen "meşru" bir zemindedir. Bu, aynı zamanda ulaşılan gücün denenmesi ve geliştirilmesidir de. Kendi çıkarlarına ters düşen bir eylemi, bir fikri ya da bir oluşumu bastırıp ezmekte hiçbir sermaye sınıfı (devlet) en ufak bir tereddüt göstermez. Bu aşamada kitle katliamları, "barış" için yapılan bu "fedakarlık", aynı zamanda güç perçinleme ve caydırıcılık işlevi de görür. Sermaye sınıflarının devlet mekanizmaları ile doğrudan bir organik bağ ile birbirlerine bağlı olduğu ve karşılıklı olarak birbirlerinin varoluş sebebi oldukları hiç kuşku götürmez. Geniş ve kökleşmiş bir militarist ve bürokratik yapıya sahip olan kapitalist devlet, aynı zamanda sınıf mücadelesi gerçeği temelinde örgütlenmiş bir içsavaş aygıtıdır. Kendi doğası gereği gerek koruduğu sermaye sınıfının, pazar arayışını gözetip geliştirme, gerekse kendine yönelebilecek herhangi bir tehlikeyi yok etmek üzere örgütlenmiş zor aygıtıdır. Devletin bu temel özelliğini tüm toplumsal mücadeleler tarihi somutça ortaya koymuştur. İşte, savaş ve kitle katliamlarının mantığı burada yatar. Toplumun şiddete eğilimli olmasının temeli, bu iki sınıf arasındaki, zora dayalı ilişkinin bir yansımasıdır. Çoğu yerde şiddet olaylarını devlet, politik ve siyasi manevralar sebebi ile bizzat kendi organize eder. Bu tür şiddet eylemlerinin ve katliamların diğer bir mantığı da daha sonra yapılacak saldırı ve kitle imhalarına zemin hazırlamak, bunları meşru bir platformda gösterebilmektir.

3. milenyumun eşiğinde, hoşgörü, sevgi, çağdaşlık, barış, demokrasi gibi şaklabanca palavralar atan devletler diğer taraftan dehşet verici kitle katliamları yapmaktan kendilerini "alamazlar". Balkanlar, Ortadoğu, Güney Amerika ve Afrika'da son zamanlarda sık sık duyulan kabile savaşları, etnik soykırımlar, gerilla imha operasyonları vs'lerin gerisinde emperyalist tekellerin, kapitalist konjektörün dışında kalmaya eğilimli pazarların ele geçirilme isteği veya tekelleri rahatsız eden toplumsal muhalefetlerin ezilmesi amacı vardır. Bunun en büyük örneklerinden biri 1. ve 2. Dünya Savaşları'dır. Temel sebebi gelişen kapitalizmin kullandığı pazarların tıkanması ve yeni pazarların bulunması zorunluluğudur. Sadece 2. Dünya Savaşı'nda 25 milyon sivil ölmüştür.Ölen bir o kadar askerin çoğu da savaşan devletlerin halkları arasından toplanmış genç insanlardır. Ya da diğer "basit" bir örnek, İran-Irak savaşıdır. Tamamen uluslararası petrol tekellerinin savaşı olan 8 yıllık süreçte 2 milyondan fazla insan ölmüştür. Bu örnekler daha da çoğaltılabilir. Fakat işin arka planını ortaya koyduktan sonra buna gerek kalmıyor.

Şüphesiz yukarda gösterilmeye çalışılan sebepler ortadan kalkınca da ölüm yine var olacaktır. Bu çarpıklıkları ortadan kaldırmak ve sınıfsız bir toplum kurmak amacıyla verilen savaşlarda veya bir halkın kurtuluş mücadelesinde ölen insanlar, işte yalnızca bunlar ölümün karanlık yüzü içinde aydınlık ve onurlu bir yüz oluşturuyorlar. İnsanlar yaşamı hak ettikleri kadar, insanca ölmeyi de hak etmektedirler.

Not:

Bu yazıyı tamamladıktan yaklaşık 45 dakika sonra Marmara Bölgesi cehenneme döndü. Resmi rakamlar bugün 12.000 insanın öldüğünü söylese de ölü sayısı 40.000'i aşacak gibi gözüküyor. Birilerinin kar hırsına karşılık 40.000 kurban. Bundan sonrası için yorum yapmak sizce gerekli mi?

22-8-99

EV

Birincil dereceden ihtiyaç... Sahip olma arzusunun ilk hedef noktası... Başın sokulacağı yer... Güven ve huzurun simgesi... Hertürlü mahremiyetin çekinmeden açıldığı, duvarlarla dışarıdan ayrılmış özel alan... Dekorasyon yolu ile beğeninin içine akıtıldığı yaşam bölgesi... En özel yer... Her türlü tehlikeden korunulabilecek sığınak... İçinde gelecek kurma, aile yaşatma planlarının düşünüldüğü ve uygulandığı yaşam ortağı... Kale... Konformist bir yaşam arzusunun ilk tatmin edildiği yer... Büyük yatırım... Koltuklara uygun duvarların, duvarlara uygun halıların, halılara uygun masanın, masaya uygun dolapların vs. vs. birbirini takip ettiği zincirleme bir reaksiyon... En gizli şeylerin anlatıldığı günah çıkarma odası... Yaşamın en dolu ve yoğun alanı... En verimli tarla... En büyük sektör...

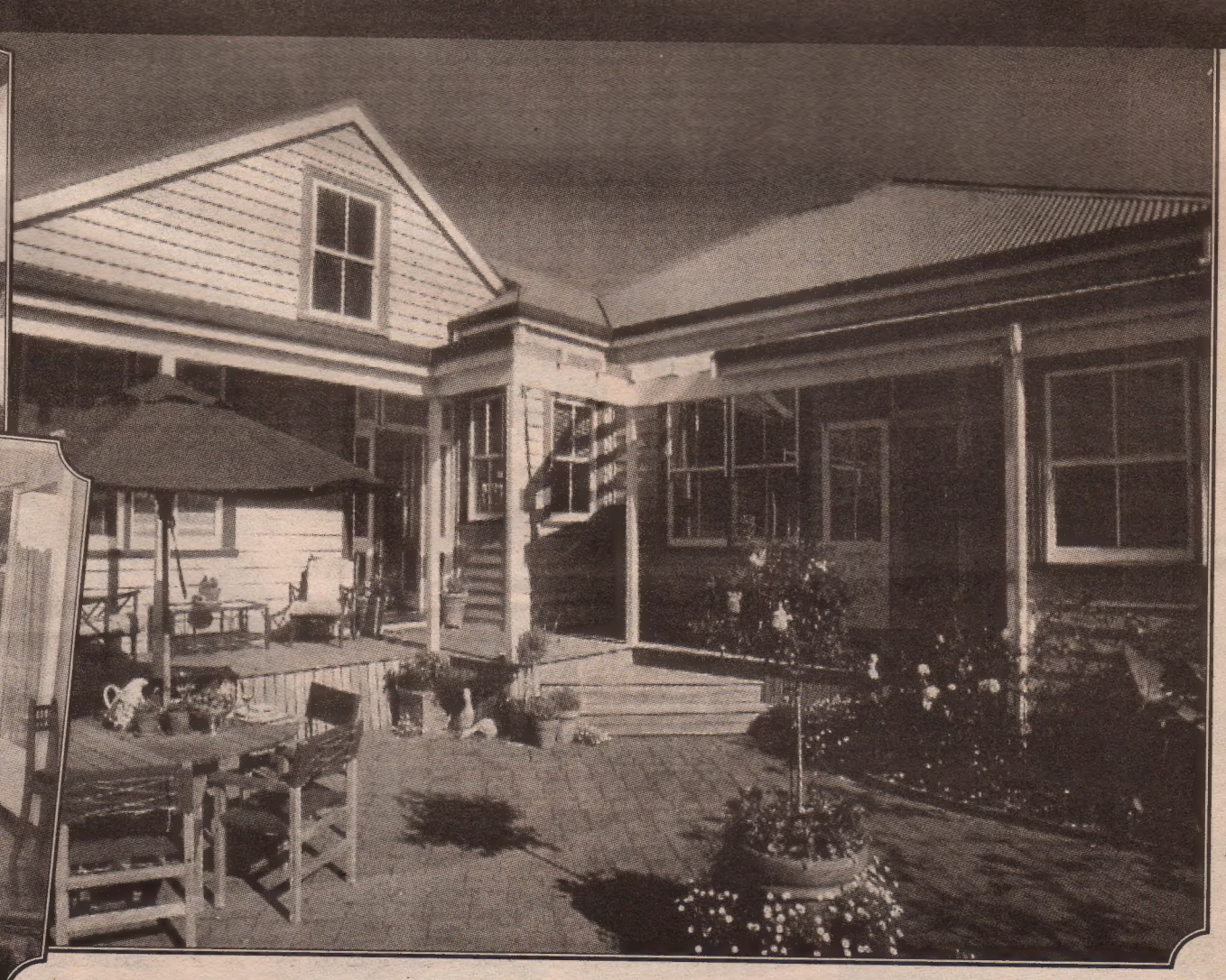

Akşamsefası

EV

**Kuzu postuna girmiş kurt... Kurt kapanı...
En büyük tuzak... Sahibinin üzerine kapanmaya hazır hareketli kütle...
Düşman kalesi... Karabasan... Hayallerin sonu... Ruh mikseri...
Paylaşılan mahremiyetin dışarıya savrulması... Duvarlarla çevrili ölüm tarlası...
Huzur kovucu, korku davetçisi... Tehlikeden kaçılan en tehlikeli yer...
Güvensizlik abidesi... En büyük metamorfoz...**

Akşamsefası

MAKİNA

Bir ekskavatör... Nam-ı diğer: buldozer ya da kepçe... Bir mekanik ve hidrolik şaheseri

Elinde bir uzaktan kumanda... Kafandaki problem çözüm bekliyor...

Ne ihaleydi değil mi mühendis bey? Kilometrelerce karayolu, köprü, viyadük...

Kilometrelerce para... Upuzun bir rüşvet abidesi... Akla gelmez bir yolsuzluğun tam ortası

Yediğin rüşvet masum bir miktardı. Soruşturmanın ucunun sana dokunacağını tahmin edemezdin...

Ama sistem bu mekanik kolların kusursuz çalışmasına hiç benzemiyordu... Mühendis bey... Kusursuz hesap yapamamıştın... Senin yüzünden canı yananlar... Aç kalanlar... İşinden olanlar...

Düz bir yolu yapmak neden bu kadar zordu ?

Neden vicdanın mekanik çalışmıyordu şimdi ?

İçinde vicdan diye bir sistemin bu kadar kusursuz çalıştığına, seni kontrolü altına aldığına sevinmeli misin şimdi ?

BİZZZZT

Eski mekanik kişiliğin nerede? Kusursuz çalışan, paraya endeksli, sisteme abone olan varlığın....

Çoktan yokluklar ülkesine karışan ismin, soyismin...

WORM! WORM! WORM!

Varlığını duyumsamak için vicdanının çalıştığını kimse senden iyi bilemez...

İçindeki şeytanı çıkartıp atmak, kalbini temizlemek istedin...

Yaşamına intihar süsü vererek...

Biz yaşarken vicdanımız nerede yaşıyor ?...

BİT

Akşamsefası

KAYIP OTOBAN OTOSTOP USU

90' lı yılların başıydı. Bir gazetede fotografçı olarak çalışıyordum. Bu sıralarda ünlü bir kişinin annesi hastalandı ve hastaneye kaldırıldı. Beni de gelişmeleri takip edip gazeteye aktarmam için o hastaneye gönderdiler. Aynı gazeteden başka bir muhabirle birlikte 24 saat dönüşümlü olarak orada beklemeye başlamıştık. Hastanenin acil kısmında, girişe yakın bir yerde çeşitli gazetelerin hastane muhabirlerinin oturduğu basın odası denilen küçük bir yer vardı. O acil girişindeki odada bekleme nedeni, acilden içeriye giren ölü veya yaralıların fotoğraflarını çekmek, sonra da onların oraya geliş sebebi ile bilgi toplayıp bunu gazeteye aktarmaktı. Çoğu uzun zamandan beri orada çalışıyordu. Odadaki masanın üzerine koydukları fotoğraf makinelerinin içindeki filmlerde yaşama dair tek bir kare dahi yoktu. Çünkü işleri yaşamı değil ölümü belgelemekti. Ve hergün görünen ölümün çeşitli biçimleri göz ve ruh için bir alışkanlık, bir yabancılaşma getirmişti onlara armağan olarak. Fotoğraflarını çektikleri insanlar onlar için bir vazo veya bir portakal sandığı değerindeydi.

Bir gün 18-19 yaşlarında yanmış bir kızı soktular acil kapısından içeriye. Herkes masa üzerinde duran makinesini kaptığı gibi sedyenin başına üşüştü. Değişik açılar alınarak deklanşörlere basılmaya başlandı. Kendisine tatmin edici sonucu aldığına inanmayanlar ise uzun koridor boyunca sedyenin yanında koşarak en iyi(!) fotoğrafı çekmek için çaba harcıyordu. Ben de onların bu tavırlarının görüntüsünü almak için sedyenin önünden geri geri giderek fotoğraflarını çekiyordum. Ve bu hengamenin içinde kızı bindirdikleri asansörün içinde kaldım. İnmeme fırsat kalmadan kapı kapandı ve asansör hareket etti. Asansörde kız, bir hemşire, sedyeyi iten bir hastabakıcı ve on yıldan beri o hastanede görev yapan başka bir gazeteci vardı. Asansörü yanmış olan tenden çıkan tuhaf bir koku kaplamıştı. Hemşire kızın yanık bedenine yapışmış olan giyisileri parça parça kızın vücudundan ayırıyordu. Ayrılan her elbise parçası, beraberinde bir parça deriyi de yanında götürüyordu. Kızın göğüs kısmındaki giyisiler alınmıştı. Ben gözlerimi yere ayak ucuma dikmiş bu zorunlu yolculuğun bitmesini beklerken, yanımda duran on yıllık gazeteci kulağıma eğilerek " Üff memelere bak... taş gibiymiş" dedi. O an midemden başlayıp boğazıma kadar yükselen bir yanma hissettim. Ne olduğunu, nasıl bir yerde, nasıl bir insanın yanında olduğumu anlayamıyordum. Daha doğrusu anlamak istemiyordum. Önümde yanmış, ölmek üzere olan bir kız ve yanımda da o kızın yanmış göğüslerinden cinsel haz duyacak kadar yabancılaşmanın dibine vurmuş olan bir adam vardı. Hiçbir şey yapamadan donmuş gibi dururken, O ise sürekli deklanşörüne basıp ardı ardına 'metz 32 ct' flaşını kızın bedeni üzerinde patlatıyordu. Ertesi gün işi bıraktım.

O adama asla kızmadım. Sadece bu kadar keskin ve net olarak yaşadığım bu yabancılaşma örneği sarsmıştı beni. O gazetecinin yapacağı birşey yoktu. 10 yıllık bir sürecin kendisine armağan ettiği ruhsal deformasyonun farkına bile varamadan bu noktaya gelmişti. Hiç birşey onu rahatsız etmiyordu artık.

Aynı durum, hastanedeki görevlinin yoğun bakımdaki, bilincini kaybetmiş, yaşamla ölüm arasındaki bilinmeyen bir yerde duran hastaya oral seks yapmasında da gizli, morg görevlisinin aktif nekrofilisinde de...

86 yılıydı. Denizli'den İstanbul'a dönüyordum. Saat 23'te otobüs otogardan hareket etti. Yerim 23 numaralı koltuktu ve koridor tarafında oturuyordum. Otobüsün üçte biri boştu. Yolculuk başladıktan yarım saat sonra dalmıştım. Gözlerimi açtığımda Afyon otogarındaydık ve yeni yolcular biniyordu. İki sıra önümde yine koridor tarafına sarışın bir kadın oturmuştu. Otobüs yeniden hareket etti. 10 dakika sonra kadın yanından geçmekte olan muavine fısıltıyla birşeyler söyledi. Muavin şöförün yanına gitti, kulağına doğru eğilerek onuna konuştu. Şoför gözünü yoldan ayırmadan başını onaylarcasına salladı. Muavin de kadına bakıp "buyrun" dedi. Kadın yerinden kalktı ve şoför koltuğunun yanında bulunan muavin koltuğuna oturdu. Otobüs keskin farı ile karanlığı yararak yoluna devam ediyordu. Dirseğimi koltuğun kenarına dayamış hafiften sola kaykılarak yolu izliyordum. Hızla bir rampayı çıkmaya başladık. Otobüs yokuşun yarısında ağır ağır tırmanan bir kamyonun arkasında yavaşlamak zorunda kaldı. Çünkü sollamak için yol uygun değildi. Şoför arada bir direksiyonu sola kırıp yolu kontrol ediyor, araç geldiğini görünce de tekrar sağ yapıyordu. Dördüncü veya beşinci denemesinde sollamak için kamyona iyice yaklaştı ve gaza basıp direksiyonu sola kırdı. İş bu anda önde demir çubuk taşıyan kamyonun ve kasasından dışarıya kaymış olan bir demet demir önce otobüsün ön camını, sonra kadının göğsünü, daha sonra da koltuğu parçalayarak otobüsten içeriye girdi. Şöför gürültü üzerine refleks uzantısı olarak frene bastı ve demir çubuklarda geldiği yolu izleyerek otobüsten dışarıya çıktı. Kadın ölmüştü. Kadını yerinden kaldırıp ölmesi için en uygun koordinatları taşıyan yere oturtan şey neydi? Ölümün karşı konulmaz çağrısı mıydı.

94 yılıydı. Arkadaşlarımla buluşmak üzere Saros Körfezi'ne gidiyordum. Celaliye'de otostop çektim. 15 dakika sonra bir araç durdu. Saros'a doğru gittiğimi söyledim. O da Keşan'a gittiğini söyledi. Arabaya bindim. Adamla havadan sudan geyik yaparak yol almaya başladık. Keşan'a yaklaştığımızda yolda bir tıkanma oldu. İlerledikçe ileride yeni olduğunu tahmin ettiğim bir trafik kazası vardı. İki kişi yerde yatıyor, alnı kanayan biri ise yoldan geçen arabaları durdurmaya çalışıyordu. Önümüzdeki bir kaç araba yavaşladı, kazaya baktı ve sonra gaza basıp gittiler. Yaralı adam bize doğru kollarını havaya kaldırarak yaklaştı. Bağırıyordu. "Yardım edin.. Yaralılar var... Hastaneye götürün onları" Adam aracı durdurmak için kendini arabanın kapısına doğru atmıştı. Araç sahibi büyük bir hızla kapıları kilitledi ve gaza basıp adamın yanından hızla geçti. "Neden durmadık ?" diye sordum. Adam " Yaa arabayı yeni aldım koltuklar falan kirlenecek şimdi" diyerek savundu kendisini. O yolculukta araba koltuğunun bir insan yaşamından daha değerli olduğunu öğrendim...

Bir arkadaşımın dağcı olan kuzeni bu sene yardım için buradan giyisiler yüklenerek Arnavutluk'a gitmişti. Depremin ertesi günü konuşuyorduk. "Neden yardım için deprem bölgesine gitmiyorsun, veya Akut'a başvurmuyorsun. Aranılan bütün özellikleri barındırıyorsun" dedim. "Nasıl olsa bir sürü adam vardır orda" dedi ve sigarasını yaktı.

ÖLÜM ÜZERİNE 3,5 ATMALAR

Adam Cumaş

SON GÜNLERDE HİÇ MEZARLARI ZİYARET ETTİNİZ Mİ?

BİR SÜRE ÖNCE, CENAZE- DEYDİM BEN. BU TÖRENE KORKUNÇ AŞIK SURATLARIMIZ LA GEREKEN ÖNEMİ VERİYOR, KORKUNÇ KASVETLİ HAVAYI DA BANDO MIZIKA OLARAK ÇAĞIRIYOR DUK SANKİ...

BUNDAN ÖNCE... DOSTUMUN KOKTEYLLERİNE GARDEN PARTİLERİNE... "EASY MEET" LERİNE KATILMIŞ ŞİMDİ DE CENAZESİNE GELMİŞTİM

DÖNÜŞTE...

...ONUN ÖLMESİ YOK OLMASI HİÇLİĞE KARIŞMASI, TOZ DUMAN OLMASI BU KALABALIK TARAFINDAN HALA ANLAŞILAMIYORDU..

HENÜZ DİKİZ AYNADA TAZE MEZARI GÖRÜRKEN...

...BİRŞEYLER DEVAM EDİYORDU

AZ ÖNCE ONU İNDİRMEK İÇİN ÇUKURA ATLAMIŞ

YAKINLARI "SON KEZ" YÜZÜNÜ GÖRMEK İSTEDİKLERİ İÇİN YÜZÜNÜ AÇMIŞTIM...

BÜYÜK BİR VURGUN YEMİŞ OLMAMA RAĞMEN YAPTIM BUNU. (BU İŞ BİRAZ BİRAZDA YANLIŞ ÖLÜYÜ GÖMME RİSKİNDENDİR)

(NEDEN Mİ GÖZÜ BANTLI ÇİZDİM ONU? BİLİRSİNİZ ÖLÜLER ARTIK YOKTUR.. ÇEK İSTENİLMEYEN BİR DURUMDADIRLAR.. HAK SİZ, BİRAZ DA SUÇLU GİBİ ALGILANIRLAR DA ONDAN)

SONRA HERŞEYİN ÜSTÜNÜ ÖRTTÜK...

BİR AY ÖNCE ANSIZIN YOLDA KARŞILAŞMIŞTIK...

BANA BAK BU ABUK SABUK TİŞÖRTLERİ NERDEN BULUYOSUN?

OĞLUM, O 1976 DA LONDRA DAN ALINMIŞ GERÇEK BİR "FLOWER POWER" BELGESİDİR..

BIRAK BUNLARI ARTIK. KAÇ YAŞINA GELDİN. GEL BENİM LE...

NOOLUYOR?. NİYE DURUP DURURKEN SİYAH Bİ CEKET ISMARLIYOSUN BANA?

UZATMA! NİKAHIMA BİLE EMANET CEKETLE GELMİŞTİN.. BİRAZ "BEY" OL ARTIK..

ÇOK YAKIŞTI

NE BU BÖYLE İTALYAN AİLESİ GİBİ...

HoHoHAA!.. BU BEYAZ YAĞMURLUK TA NEYİN NESİ ŞİMDİ...

LONDRADA ARTIK BU MODA.. YAKINDA İŞ GÖRÜŞMEM VAR KAMUFLE OLMAM GEREK. ÇAKTINMI TOY ÇOCUK ?.

ARABAYI SEN KULLAN... BEN DÖNENE KADAR SENDE DE KALA BİLİR. İSTERSEN..

ANLAŞILDI.. BU SİYAH TAKIM ŞÖFÖR KOSTÜMÜYDÜ.. BENİMLE GÖRÜLMEKTEN UTANDIĞINI SÖYLEYEBİLİRDİN.. BU BONKÖRLÜKLERDE KAFAYI YEDİĞİN GÖSTERİYOR.. TAMAM Bİ DAHA GÖRMEM SENİ HoHoHo!.

BÜTÜN BU KONUŞMALAR ANLAMSIZDI...

HEY BU ÇİÇEKLERDE NE?. BİRİYLEMİ BULUŞUYORSUN?..

GİBİ

EVET GELDİK HOŞÇAKAL DOSTUM.. YAKINDA GÖRÜŞECEĞİZ

BİR KAÇ GÜN.. YA DA DAHA AZ DEĞİLMİ?

DİKİZ AYNAMDA ÇİÇEKLERİ GÖRDÜM.. ONLARI ALDIM. ONU MEZARLIĞA KADAR GETİRMİŞ, ARDINDAN YÜRÜYORDUM ONU SON GÖRÜŞÜM BUYDU.

STOP!

AKLIMA TAKILANLAR

EBRU YETİŞ

ÖLÜMDEN YAŞAM YARATMAK

Frankenstein ismi yıllarca insanları korkuttu. Bu ismi duyunca aklımıza ilk olarak iğrenç suratlı, devasa gövdeli bir yaratık gelir oldu. Asan, kesen, öldüren ve yok etmeye programlanmış bir puzzle. Her türlü insani duygudan uzak, insanları sevmeyen, kendi babasını öldüren bir yaratık. Zaman zaman anneler çocuklarını bu ismi kullanarak korkutturlar. İri kıyım ve biraz da çirkince insanları tarif etmekte kullanılan bir kelime olarak da yerleşti beyinlerimize; "Frankeştayn gibi adam". Aslında hiç de hakkımız olmaya olmaya bu eseri korku klasmanına soktuk ve haksızlık ettik.

Frankenstein kitabının yazarı Mary Shelley'nin amacı bu olmasa da kitap böylesine bir korku saldı etrafa. Romanın bir korku romanı olarak algılanmasının temel nedeni filme dönüştürülme sırasında meydana geldi. Romanın ilk film versiyonu ve bunu izleyen bir kaç versiyonunda kullanılan ortamlar ve verilen etki bu imajı yerleştirdi akıllara.

Ama işin özünde bu eser en önemli Gotik-Romantik romandır ve aynı zamanda ilk bilim-kurgu romanı olarak da adlandırılabilir.

Ve en önemlisi Mary Shelley bu romanı yazdığında henüz 19 yaşındaydı.

19 yaşındaki bir kadının, hem de 1818 yılında, böylesine hayal gücü, hayat tecrübesi, genel kültür ve bilgi gerektiren bir romanı yazabilmesi belki de bir mucizeydi. Fakat Mary Shelley'nin yaşamı gözden geçirildiğinde, hayatında bu romanı yazabilmesine yardımcı olan pek çok faktör olduğunu görürüz.

Mary Shelley, radikal feminist Mary Wollstonecraft ve politik filozof William Godwin'in kızı ve romantik şair Percy Bysshe Shelley'in karısıdır ve Shelley ailesinden dolayı Lord Byron ve Samuel T. Coleridge ile de yakın ilişkiler içindeydi. Hatta kitabın temeli Shelley 1816 yılında Geneva'da Lord Byron'un villasında kalırken atılmıştır. Romantik çağın böylesine politik ve edebi kişilikleriyle çevrili olan yazarın 19 yaşında bu romanı yazması pek de şaşırtıcı değildi aslında.

Mary Shelley

Roman; şiir, bilim eğitim politika, tarih ve mitoloji temalarını işlemiştir. Aslında şaşırtıcı olan yazarın bu kadar genç bir yaşta tüm bu temaları başarıyla işleyebilmesidir. Ayrıca bu romanı yazarken de pek çok ailevi ve parasal sorunlarla da uğraşmıştır.

Annesi Shelley'i doğurduktan sonra ölmüştür. Ve babası "Kadın Hakları Yazarının Anıları" adlı aserinde Shelley'in annesinin hayatını tüm yönleriyle anlatmıştır. Marry Wollstonecraft'in evlilik dışı çocuğundan, ihtihar girişimlerinden ve kendisi ile evlendiğinde zaten Mary Shelley'e hamile olduğundan bahsetmiştir. Günümüzde bile hala yadırganan bir hayat yaşamış olan Wollstonecraft'ın hayat tarzı 1700'lerde çok daha fazla tepki toplamış ve ailesinden kalan bu olumsuz mirasla Shelley doğumundan itibaren benimsenmemiştir toplumda.

Shelley halihazırda, ailesinden miras kalan bu tepkileri, hoş görüsüzlükleri ve dışlanmayı 1814 yılında henüz 17 yaşındayken Percy Bysshe Shelley ile kaçarak daha da pekiştirmiştir. Çünkü, Percy Shelley Mary ile birlikte olabilmek için hamile eşini terketmiştir. 1816 yılında Percy Shelley'nin karısının intiharından sonra evlendiklerinde zaten iki tane çocukları olmuştu. Çift tüm bu olayları yaşarken epey borçlanmıştı ve alacaklılardan kaçmak için pek çok kez taşınmak zorunda kalmıştı. Ve aynı zamanda ailelerinden gelen ölüm haberleri ve ilk çocuklarının ölümü hayatlarına pek de pozitif katkılarda bulunmamıştı.

Bütün bu negatif etkilere rağmen Shelley okuma ve araştırma alışkanlığından hiç bir zaman vazgeçmemiştir. Sistemli bir şekilde her gün, bir tüm eser, biraz roman, biraz şiir okuyup biraz yabancı dil çalışıyordu.

Bilgiye ve araştırmaya olan düşkünlüğünü Frankenstein romanındaki üç karakterin ağzından yansıtmıştır; Victor Frankestein, Walden ve Yaratık . Victor Frankenstein ve Walden'in bilinmezliği öğrenmeye olan tutkusu ve canavarın köklerini öğrenmeye olan tutkusu Shelley'in bilgiye ve araştırmaya olan tutkusu ile özdeşleşmiştir.

Mary Shelley'nin okuduğu pek çok yazardan etkilendiğini ve bu eserlerde geçen temaları romanına yansıttığını da görürüz. Bu yazarlar; Ovid, John Milton, Oscar Wilde , Samuel T. Coleridge, John Locke, Rousseau, Plutarch, William Godwin (babası), David Hartley, Goethe, Montaigne'dir.

Pek çoğunuzun hatırlayacağı üzere romanda insan par-

çaları kullanarak yeni bir insan (Yaratık) yaratmayı deneyen ve sonra bu yaratık tarafından öldürülen bir tıp öğrencisi vardır.

Victor Frankenstein, bir bebeğin dünyaya gelmesi süresine eşit bir sürede yani 9 ay süren çalışmalarından sonra Yaratığı meydana getirmiştir. Fakat sonra kendi eseri olan bu Yaratığı terk etmiş ve ondan kaçmıştır. Bu Yaratık topluma uyum sağlamak ve kendi köklerini öğrenmek zorundadır ve tek başınadır hayatta. Kendisinin bir eşi benzeri yoktur. Toplumda bir yeri, bir ailesi ve bir evi yoktur. Hatta bir ismi bile yoktur, bu yüzden de yanlış bir şekilde adı kendisini yaratanın soyadı ile anılmıştır ve bu da bir karmaşa yaratmıştır romanda. Kendi çabaları ile edindiği bazı kitapları okuyarak kendini eğitip, etrafı ve toplumu gözlemledikten sonra kendi yalnızlığını, kimliksizliğini ve terk edilmişliğini acı bir şekilde algılamış ve bunu şöyle dile getirmiştir:

"Ama benim arkadaşlarım ve akrabalarım nerede? Çocukluk günlerimi izleyen bir babam, gülümsemesi ve bakımı ile benimle birlikte olan bir annem yok. Bana benzeyen başka hiçbir varlık veya benimle ilişki kurmak isteyen bir varlık görmedim".

Shelley'nin romanda kullandığı eserlerden biri olan John Milton'un yazdığı Yitik Cennet (Paradise Lost) ile Frankenstein romanı arasında yakın bağlar vardır. Hatta Yaratık, romanın bir yerinde kendisini Adem ile özdeşleştirir "Adem gibi benim de başka bir insanla hiç bir bağlantım yok" diyerek. Aslında pek çok bakımdan Adem'e benzer yaratık. Her ikisi de türünün ilk örneğidir. Her ikisi de bir baba (!) modeli tarafından yaratılmıştır. Ama Adem kendisini yaratan varlık tarafından terk edilmemiştir, onu seven bir baba (!) modeli vardı karşısında. Adem her ne kadar cezalandırılsa bile Victor Frankenstein'ın yarattığı varlığı kovduğu ve dışladığı gibi dışlanmamıştır.

Yaratıktan farklı olarak Tanrı, Adem'in dış görünüşüne özen gösterdi ve ona bir isim verdi. Ama Victor Frankestein Yaratığın dış görünüşüne önem vermedi ve O'na bir isim bile vermedi. Yani Yaratığı en baştan beri reddetti çünkü dış görünüş, toplumda kabul gören en önemli etkenlerden biridir ilk aşamada. Zaten dış görünüşü baştan herşeyi kaybettirdi Yaratığa çünkü, insanlar farklı görüntüsü yüzünden korktular ve kaçtılar O'ndan ve böylece Yaratığın insanlarla iletişim kurma imkanı ortadan kalkmış oldu ve bir izolasyon başladı. Zaten bir adı ve bir kimliği olmayan bir varlığın toplumda bir birey olarak var olması pek de mümkün değildi hele de farklı ve ürkütücü bir görünüme sahipse.

Aynı zamanda yaratığın Yitik Cennet adlı kitaptaki şeytan ile de bağlantısı vardır. Çünkü şeytan da Tanrı tarafından yaratıldıktan sonra kovulmuş ve dışlanmıştır yine Tanrı tarafından ve kovulduktan sonra aynı Frankenstein romanındaki yaratık gibi yaratıcısına karşı sonsuz bir öfke ve intikam hissi duymuştur ve bu doğrultuda hareket etmiştir.

Bu romanın adı alt başlığı ile birlikte Frankenstein ya da Modern Prometeus'tur. Alt başlıktan anlaşılacağı üzere Victor Frakenstein mitolojik karakter Prometeus ile özdeşleşmiştir. Prometeus insanlara kızıp onlardan ateşi alan Zeus'a rağmen dağdan ateşi çalıp insanlara verek onlara yardım etmiştir. Bu bağlamda; Zeus bir zalim, Prometeus ise bu zalimliğe isyan eden bir karakterdir. Ve Victor Frankenstein'ın da asıl amacı insanlara yardım etmekti aynı Prometeus gibi.

Romandaki Yaratığın aynı zamanda yazar Marry Shelley ile de yakınlığı vardır çünkü, Shelley de ailesi ve kendi yaşantısındaki aykırı davranışlar yüzünden aynı Yaratık gibi toplumdan dışlanmıştı. Her ikisi de köklerini sonradan öğrendiler. Shelley annesi hakkındaki bilgileri babasının yazdığı bir eserden öğrenmiştir . Yaratık ise köklerini, kim olduğunu Victor Frankenstein'in cebinde bulduğu günlüğünden öğrendi. Aralarındaki fark ise Shelley'in adı yüzünden, yaratığın görünüşü yüzünden toplumdan dışlandığıdır. Zaten Shelley kendi okuduğu ve etkilendiği kitapları ve yazarları oluşturduğu yaratık karakterine okutarak bir anlamda kendisiyle özdeşleştirmiştir yaratığı aynı zamanda bu eserleri okuduktan sonra yaratığın eğitimi de tamamlanmıştır.

Frankestein romanından bir başka tema ise kadın hamileliği, korkuları ve çocuk eğitimi endişeleridir. Shelley kendi korkularını da dile getirir romanda çünkü 4 çocuk ve çok tehlikeli bir düşüğün ardından pek çok korkusu olmuştur doğum hamilelik ve çocuk eğitimi hakkında. Aslında, hamile bir kadın bir can taşımasına rağmen kendini ölüme çok yakın hisseder. Shelley'nin kafasındaki sorular şöyleydi: Ya çocuğum deforme doğarsa? O'nu hala sevebilir miyim ya da ölmesini mi isterim? Ya O'nu sevemezsem? Ben sağlıklı bir çocuk büyütmek için yeterli miyim? Çocuğum ölecek mi? Çocuğumun ölmesini isteyebilir miyim? Doğumda ölür müyüm? Ve Shelley tüm bu korkularını Victor Frankestein'in ebeveynlikteki başarısızlığı ve bunun sonucu olarak Yaratığın evrimini ve duygularını anlatarak dile getirmiştir.

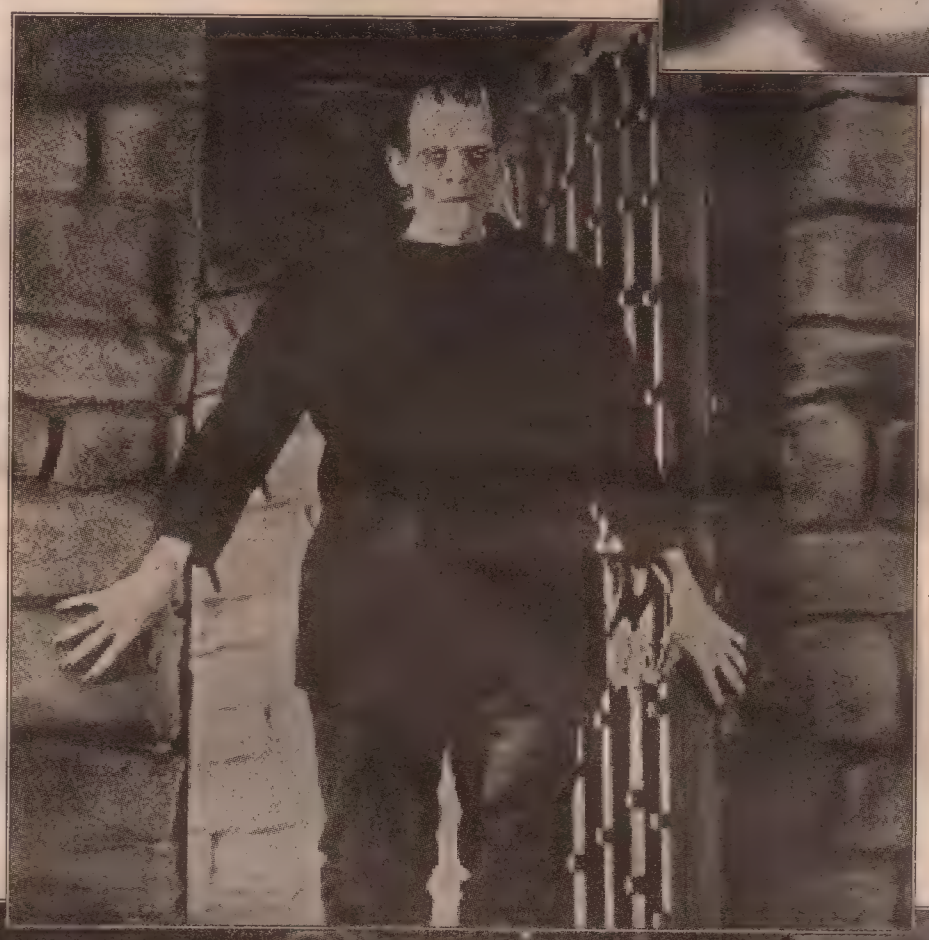

Victor Frankenstein Yaratığı oluşturduktan sonra O'na hiç sevgi ve özen göstermemiştir. Derhal tek etmiştir ve ölmesini dilemiştir. Doğumundan itibaren O'nu bir şeytan olarak görmüştür ve bu doğrultuda davranmıştır . Aslında Yaratık ilk başta "kötü" değildir fakat daha sonra terk edilmişlik O'nu "kötü" yapar. Shelley "terkedilmiş ve annesiz bir çocuk, katil hem de kendi ailesinin katili olabilir" görüşünü ileri sürer romanda.

Burada Shelley, Rousseau'nun doğal insanın "asil bir vahşi" olduğu teorisine de atıfta bulunur. Bu teoriye göre "asil vahşi" özgür doğar ama toplum tarafından bozulur. Ayrıca romanda Rousseau'nun Emile adlı eserindeki çocuk bakımı ve eğitimi ile ilgili görüşlerine de yer vermiştir Shelley. Shelley'nin okuduğu başka bir yazar John Lock'a göre insan iç güdüsel olarak ne iyidir, ne kötüdür; boş bir durumdadır buna "tabula rasa" denir. Fakat daha sonra duyguları ve tecrübeleriyle iyi ya da kötü olur. Romanda buna da değinilmiştir.

Yaratık da başta kötü ve katil değildi fakat sonra öğrendikleri ve insanların O'na kötü davranmasıyla değişti. Yaratık, babası ve izleyerek pek çok şey öğrendiği insanlar tarafından dışlanınca "kötü olmuştur". Yani doğuştan kötü değildir. Geçtiği eğitimden sonra deneyimleri sayesinde kötü olmuştur. Ve eğitimsiz hali ile belki de zararsız, kendi halinde ve zavallı bir varlık olarak yaşamına devam edecekti.

Aslında Victor Frankenstein'in amacı yaptığı deneylerle yaratığı oluşturduktan sonra bunu insanlığa yararlı amaçlar için kullanmaktı ama, Victor Frankenstein kendi hatalarından doğan sonuçların sorumluluğunu almadı ve kendini yaratığa karşı sorumlu hissetmedi ve kendi de dahil pek çok insan zarar gördü. Bu sorumsuz tutumu da bir canavar yarattı ve annesiz yaratılan bir çocuğun kötü olabileceğini ortaya koydu . Ve tüm yaratma çabaları kaos ve karmaşa ile sona erdi.

Bu romanı okuduktan sonra, insanlardan saklanmak zorunluluğu yüzünden gece seyahat etmek zorunda kalan, kilometrelerce aç susuz yürüyen, zarar vermediği halde insanlardan zarar gören ve tüm bunlarda hiç bir taksiratı bulunmayan bu yaratığa acıyor bile insan.Korkmak veya O'nu suçlamak yerine; doğa kanunlarına karşı gelmenin acımasız sonuçlarını idrak ediyor insan. Ölümden hayat çıkmaz; çıkarsa da bir işe yaramaz bu yüzden bari ölüleri rahat bırakalım. Bırakalım ölsünler.

U L U M A

Gördüm bizim kuşağın en büyük beyinlerinin çılgınlıkla
Yıkıldığını, isterik, çıplak, açlıktan geberdiğini
Zenci sokaklarda sabaha karşı kızgın birkaç metelik peşinde
Süründüklerini,
Gecenin makinesinde yıldızlı dinamo ile eski cennetsel ilişki için
Yanıp tutuşan melek kafalı inançlılar
Ki yoksulluk ve paçavralar ve yorgun içine kaçmış gözleriyle
Kentlerin üstünde yüzen ucuz odaların doğaüstü
Karanlığında ayağa kalkıp cıgara tüttürerek caza dalıp
Gidenler,
Tanrı'nın cennetinde beyinlerini çırılçıplak ortaya koyanlar ve
Aydınlanmış damların üstünde müslümanlığın el yordamıyla
Yürüyen meleklerini görenler,
Arkansas ve blake'si trajedyaları tanrılaştıran soğuk ışıl ışıl
Gözleriyle savaş bursluları arasında üniversitelerden
Geçenler,
Çılgınlık ve kafatası pencerelerinin üstüne açıksaçık şiirler
Yayınladıkları için akademilerden kıçlarına tekmeyi
Yiyenler,
Don-gömlek, traşsız, odaları dolduranlar, paralarını çöp
Tenekelerinde yakanlar ve duvarlardan tedhişe kulak
Verenler,
Loredo'dan New York'a dönerken apış aralarında bir bağ
Esrar otu kaçırdıklarından dolayı deliği boylayanlar,
Ucuz otellerde ateş yiyenler ve Paradise Alley'de neft içenler,
Ölüm, her gece gövdelerini arafta bırakanlar,
Düşlerle, uyuşturucularla,uyandıran karabasanlarla, alkol malafat
Ve bitmeyen çiftleşmelerle
Ürperten bulutların kör anlatılmaz caddeleri ve Kanada ve
Paterson kutuplarına doğru sıçrayan aradaki zamanın
Devinimsiz dünyasını aydınlatan aklın şimşeği
Salonların peyolt dayanışması, arka bahçe ağaç yeşil mezarlık
Şafakları, damlar üstü şarap sarhoşluğu, zevk gezileri
Sırasında çekenlerin dükkanlarının vitrinlerinin mahallesi
Göz kırpan yeşil kırmızı neonlar, güneş ve ay ve ağacın
Brooklyn'in kışın kızıl kuşluk vaktindeki titreşimleri çöp
Tenekesinin ilençleri usun sevimli kral ışığı,
Benzerini çekip kutsal Bronx ile Battry arasında metroya
Binerek tekerleklerin ve çocukların gürültüsü hayvanat
Bahçesinin iğrenç ışığının parlaklığında beyinleri döğük ve
Ağızları paslı titreyerek metrodan indirinceye dek gidip
Gelenler
Bütün gece Bickford'un denizaltı ışığında gömülü kalanlar,
Dışarı yüzenler ve öğleden sonra boş Fugazzi'nin bira
Tezgahında çöreklenenler, hidrojen plak makinesinin kıyamet
Gücü çıtırtısını dinleyerek oturanlar,
70 saat parktan eve, evden bara, bardan Bellevue'ye,
Bellevue'den müzeye, müzeden Brooklyn köprüsüne dek
Hiç susmadan konuşanlar
Aydan öteye Empire State binasının alt pencerelerinden taşan
Yangın merdivenlerinden atlayan platonik gevezelerin yitik
Bölüğü
Anıları, baştan geçenleri fıkraları ve bakarak hamamcı olmaları
Ve hastane titremeleri ve mapusları ve savaşları bağırarak
Fısıldayarak kusarak çene çalanlar,
Yedi gün yedi gece tüm bellekleri tam bir gerileme ile boğazlanmış
Parıldayan gözlerle, kaldırımlara atılmış havralık et,
Atlantic City toplantı salonunun bir karanlık kartpostalını iz diye
Bırakıp New Jersey Yen hiçbir yerin ötesine yitenler,
Doğunun terlerinden, Tancanın kemik gıcırtısından ve Çin'in
Baş ağrılarından acı çekenler Newark'ın boktan dayalı
Döşeli bir odasında esrarın etkisi altında
Ve ortalıkta dolanıp duranlar geceyarısı demiryolu
Kavşağında nereye gideceğini kendi kendilerine soranlar ve
Ardlarında hiçbir kırık kalp bırakmadan çekip gidenler
Karavagonlarda Karavagonlarda Karavagonlarda cigaralarını
Yakanlar büyükbaba gecede yalnız çiftliklere doğru karlı
Dağları aşıp geçerek,
Kansas'ta ayakları altında kosmos içgüdüselce titreştiği için
Plotinus'a, Poe'ya, Saint Jean de la Croix'ya merak salıp
Telepati, bop ve kabbal öğrenimi yapanlar,
Idaho'nun sokaklarında tek başına yürüyenler, görel kızılderili
Melekler olan görel kızılderili meleklerini arayarak,
Doğaüstü kendinden geçme içinde olanlar Baltimor parlayınca
Deli olduklarını sananlar,
Küçük kent yağmurunun sokak ışığının ve kış geceyarısının
Etkisiyle Oklohama'nın Çinlileriyle açık arbalara
Sıçrayanlar,
Houston'da caz ya da sex ya da çorba arayarak bir başına ve aç
Geceleyenler, Amerika ve sonsuzluk üstüne konuşmak için
Parlak İspanyolları izleyenler, umutsuz bir görev sonunda
Afrika'ya giden bir gemiye kapağı atanlar,
Aralarında, Chicago ocağında yakılmış şiirlerin külünden,
Lavlardan ve mavi işçi tulumlarının gölgesinden başka
Bir şey bırakmayan Meksika'nın volkanlarında yitenler,
Ve batı kıyısında FBI'ı soruşturarak sakallı ve kısa pantollu
Büyük barışçıl ve cinsel gözleri, esmer derileriyle anlaşılmaz
Beyannameler dağıtarak yeniden ortaya çıkanları
Kapitalizmin uyuşturucu tütün sisini protesto için kollarında
Cigara söndürenler,
Staten Island arabalı vapurları Wall Street ve Los Alamos'un
Canavar öldükleri seslerini bastırmaya başlayınca soyunarak,
Hıçkırarak Union Square'de süper-komünist bildiriler dağıtanlar,
Beyazlara mahsus liselerde, öbür iskeletlerin makinesi karşısında
Çıplak ve titreyerek yere yıkılanlar,
Aynasızları boyunlarından ısıranlar, o yabanıl erkek erkeğe
Sevişmelerinden ve esrar çekmekten başka hiçbir suçları
Olmadığı için polis arabalarında zevkten dört köşe olanlar
Metroda dizleri üstünde uluyanlar ve erkekliklerini ve yazdıklarını
Salladıkları için damdan aşağı atılanlar,
Kutsal motorsikletçilere verip zevk çığlığı atanlar,
Bu insalcıl israfillikten coşanlar ve coşturanlar, denizciler
Atlantik ve Karaip aşkının okşamaları,
Gül bahçelerinde parkların çimenlerinde ve mezarlıkta önlerine
Gelenlere özgürce atmıklarını saçarak sabah akşam asılanlar,
Bitmek tükenmek bilmeyen hıçkırıklara uğrayanlar, işi hafife alıp
Eğlenmeye çalışırken sarışın ve çıplak bir melek onları
Palasıyla deşmeye geldiğinde kendilerini gözlerinden kanlı
Yaşlar akarak bir Türk hamamının halvetinde bulanlar,
Aşk oğlanlarını kaderin üç göçmüş yosmasına kaptıranlar, karşıt
Cinsli doların tek gözlü yosmasına rahimden göz kırpan tek
Gözlü yosmaya ve kıçı üstüne oturmaktan ve bir de
Dokumacının dokuma tezgahındaki entelektüel altın sırmaları
Kesmekten başka bir iş yapmayan o tek gözlü yosmaya
Kaptıranlar, kendinden geçercesine ve doymazcasına sevişenler
Ve bir birayla, bir sevgiliyle, bir cigara paketiyle, bir mumla
Doyanlar, yataktan aşağı düşenler ama durmayıp yerde devam
Edenler sabaha değin, duvarın dibinde son bacakarasının
Görünümüyle kendilerinden geçenler ve bilincin son atımından
Sakınarak getirenler,
Günbatımında titreyen milyonlarca kızın oralarını ballayanlar,
Sabahları kan çanağı gibi olup ama doğmakta olan güneşin
Deliğini ballamaya hazır olanlar, ahırlarda kıçları parlayıp
Sönenler ve göllerde çıplak olanlar,
Binlerce çalınmış gece arabalarıyla Colorado'da orospuluk
Yaparak geçenler, N.C., bu şiirin gizli kahramanı,
Yorulmaz aygır ve Denver'in Adonis'i -onun kızları
Sayısız-boş arsalarda lokantaların gerilerinde,
Sinemaların arka sıralarında, dağlarda, tepelerde,
Mağaralarda ya da yol kenarlarında ya da sırt üstü,
Yatırımlarında hep bildiğimiz sıska hizmetçilerin yalnız etek
Kaldırmalarında ve özellikle gizli benzin istasyonlarında
Yaptıklarına ve kasaba geçitlerindeki ayaküstü sevişmelerin
Anılarına helal olsun diyenler,

...

ALLEN GINSBERG

"Amerika" isimli kitaptan "Uluma" şiirinin bir kısmı

Ada Yay. 1976 Çev: Ferit Edgü-Orhan Duru

Kızgın güneş altı hikayeleri

t. yöksel

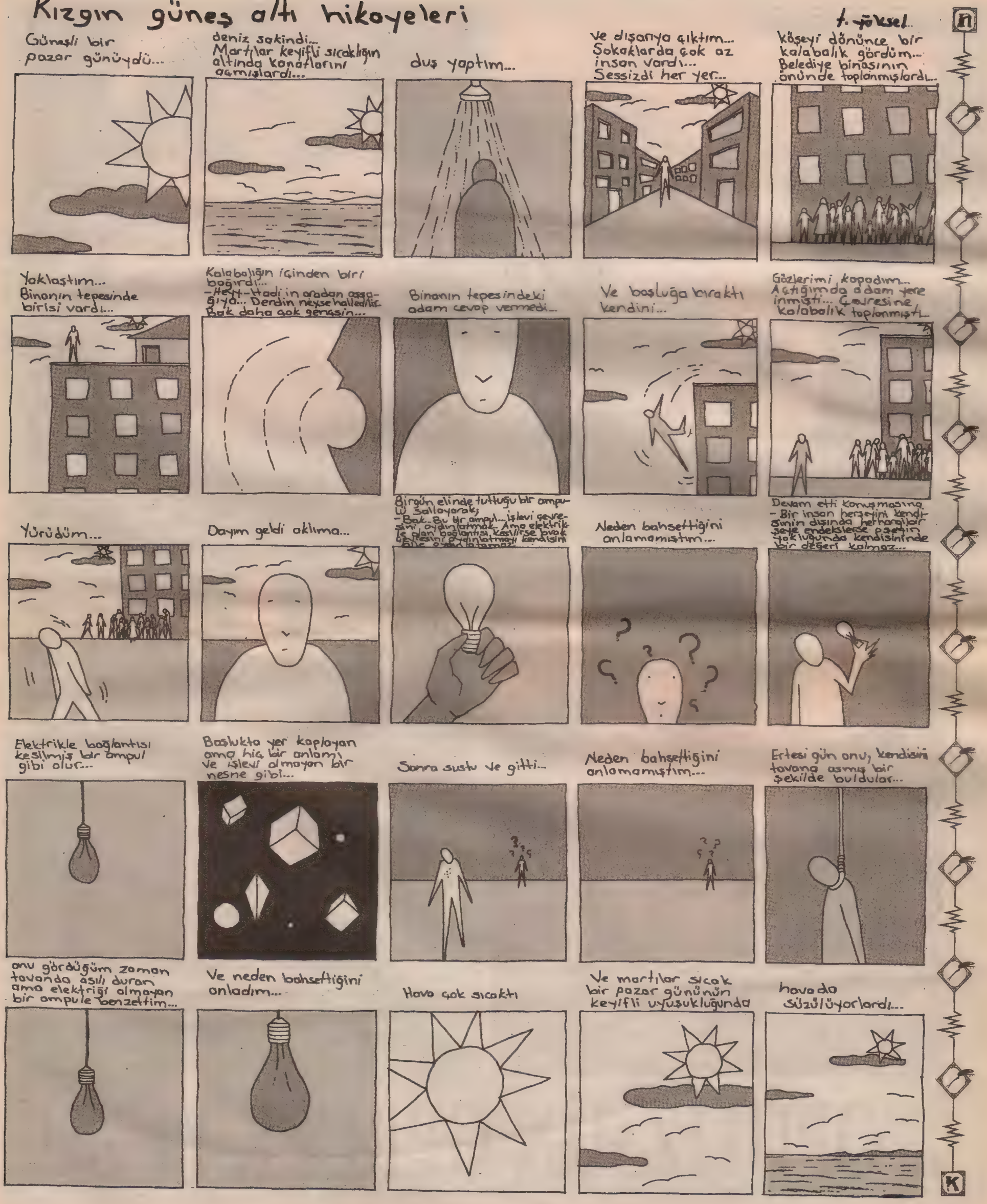
Güneşli bir pazar günüydü...
deniz sakindi... Martılar keyifli sıcaklığın altında kanatlarını açmışlardı...
duş yaptım...
ve dışarıya çıktım... Sokaklarda çok az insan vardı... Sessizdi her yer...
köşeyi dönünce bir kalabalık gördüm... Belediye binasının önünde toplanmışlardı...
Yaklaştım... Binanın tepesinde birisi vardı...
Kalabalığın içinden biri bağırdı... -Heyy-Hadi in aradan aşağıya... Derdin neyse halledilir. Bak daha çok gençsin...
Binanın tepesindeki adam cevap vermedi...
Ve boşluğa bıraktı kendini...
Gözlerimi kapadım... Açtığımda adam yere inmişti... Çevresine kalabalık toplanmıştı...
Yürüdüm...
Dayım geldi aklıma...
Birgün elinde tuttuğu bir ampulü sallayarak; -Bak... Bu bir ampul... İşlevi çevresini aydınlatmak. Ama elektrikle olan bağlantısı kesilirse bırak çevresini aydınlatmayı kendisini bile aydınlatamaz.
Neden bahsettiğini anlamamıştım...
Devam etti konuşmasına. - Bir insan herşeyini kendisinin dışında herhangi bir şeye endekslerse o şeyin yokluğunda kendisininde bir değeri kalmaz...
Elektrikle bağlantısı kesilmiş bir ampul gibi olur...
Boşlukta yer kaplayan ama hiç bir anlamı ve işlevi olmayan bir nesne gibi...
Sonra sustu ve gitti...
Neden bahsettiğini anlamamıştım...
Ertesi gün onu, kendisini tavana asmış bir şekilde buldular...
onu gördüğüm zaman tavanda asılı duran ama elektriği olmayan bir ampule benzettim...
Ve neden bahsettiğini anladım...
Hava çok sıcaktı
Ve martılar sıcak bir pazar gününün keyifli uyuşukluğunda
havada süzülüyorlardı...

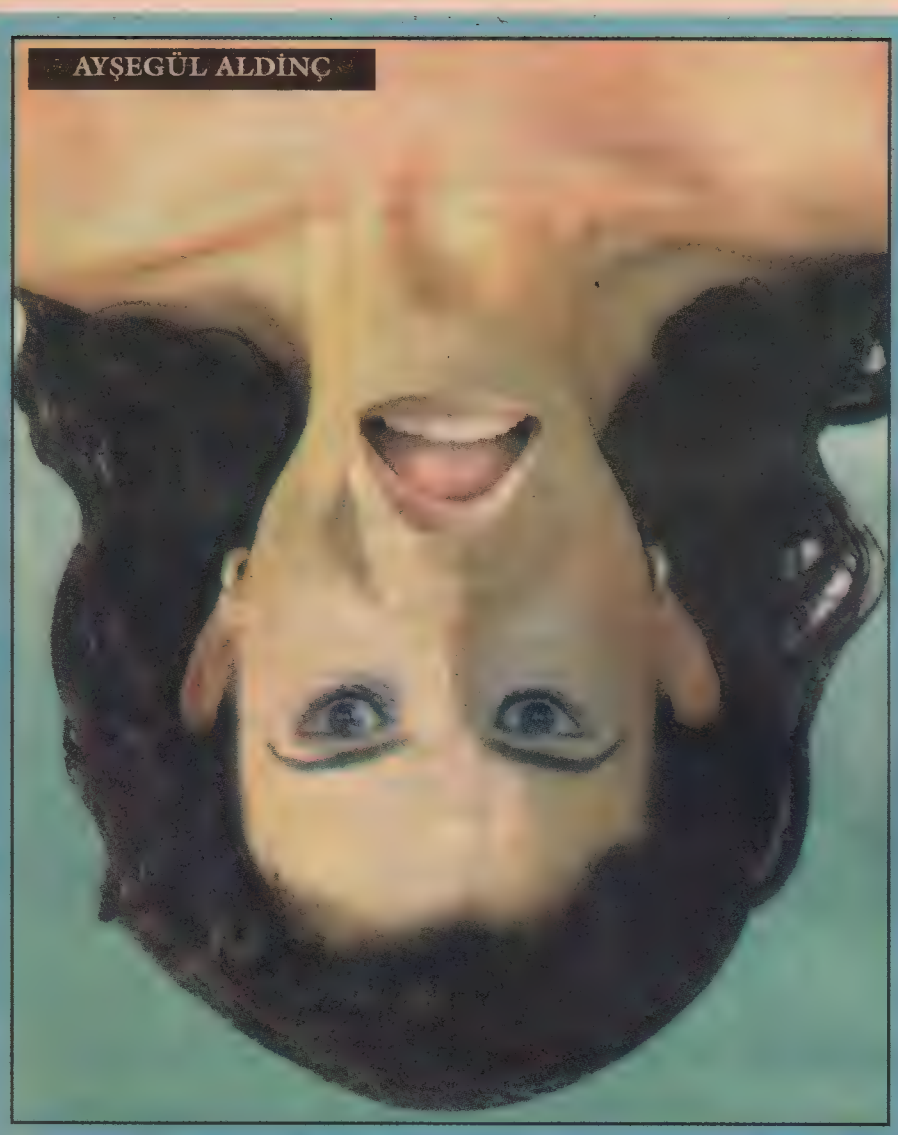

POPÜLİZMİN GERÇEK YÜZÜ

17 ŞUBAT

TED HUGHES

Bir kuzu doğamıyordu bir türlü.
Buzlu bir rüzgar
Sağanaklı, bulaşık suyu gibi
bir gündoğumunun içinden.
Ana koyun çamurlu yamaçta yatıyordu.
Üstüne gidince
Doğruldu, arkasındaki kara
yumru hoplaya hoplaya altında
Kuyruğunun. Bir süre koşturduktan,
yön değiştirdikten
Ve kuzunun dışarıya bakan baş yumrusu
Sallanıp durduktan sonra bir halat atıp
Yakaladım onu. Yatırdım,
başı tepenin yamacına doğru
Ve kuzuyu inceledim. Şişmiş bir kan topu,
Kara kürkünün içinde sımsıkı, ağız yarığı
Yassılıp çarpılmış, morlaşmış
dili dışarıya sarkık,
Anasının bacaklarıyla boğulmuş.
Usulca soktum parmaklarımı
Ana etinden kemendin içinde o kaygan kaslı
Tünele, küçük, sert bir ayak arayarak uzandım
Leğen kemiğinin oluşturduğu lamboza dek.
Ama sertlik yoktu. Vakti
gelmeden uzatmıştı başını kuzu
Ve bacakları geride kalmıştı.
Ağır ağır ilerlemesi
Gerekirdi aslında, ayak uçlarına basarak,
ayakları burnunun altında,
Kazasız bir iniş yapabilmesi için.
Çaresiz diz çöküp
Boğuştum ana koyunun iniltileriyle.
Kuzunun boynunun
Yanından el sığabilecek gibi değildi içeriye
Bir diz yakalamak için. Halatı doladım
o küçük boyuna,
Çektim koyun acıyla bağırana dek ve çabaladım
Ayağa kalkmaya,ama olacağı yoktu.
Üç kilometre
Öteden gidip getirdim şırıngayla
usturayı. Kuzunun
Boğazını kestim; bıçakla kanırtıp omurgalarını
Ayırdım başını. Orada yatıp baktı anasına,nefes
Ve yemek boruları çamurun içinde,
altında tüm dünya
Gövde yerine. Sonra ittim
Boyunun kalan kısmını içeriye ve ben
İterken koyun da itti. O itti bağırarak,
ben soluyarak
Ve o güç
Doğum itişinden gelen ve o boşta sallanan
omurgaları
İten başparmağımın gücü
dengede kaldılar bir an,
Boşuna bir gidiş geliş.Ta ki zorla
Sokup elimi içeriye bir diz
yakaladım. Sonra sanki
kendimi tek parmakla tavana doğru çekermiş-
çesine
Bir ilmik bulup, çabamı doğum iniltilerine
Uydurarak, kıpırdamamakta direnen
ölü gövdeyle
Çekiştim. Kopup geldi sonunda
Ve onun ardından birdenbire
uzun,yumurta sarısı
Bohçası yaşamın
Kaydı duman tüten yağlar,
çorbalar, şuruplar içinde
Ve gövde, sonunda doğmuş,
serilip kaldı kopuk başın yanına.

...

BAŞIMDAN GEÇEN OLAY

-PİA-

"Bir çocuklar varmış. O çocuklar karpuz yerken hem oynuyorlarmış, hem karpuz yiyorlarmış. Çocuklardan biri küçüktü. Birden dengesini kaybetmez mi! Bıçağın üzerine düşmez mi! Karnına batmış. Ben üzülmüştüm. Ben oyun oynarken hiç karpuz yemem. Bıçağı mutfağa koyarım. Sakız çiğneriz. Sakız çiğnerken bıçak batmaz."

Bu yazı okuma yazmayı yeni öğrenmiş yedi yaşındaki bir kız çocuğunun gazetedeki bir haberi kendine göre yorumlayıp öğretmenine verdiği bir ödev. O kız çocuğu ile aramda söylenmemiş sözler var.

Sene 1995. O günlerde yüzüm ölü yüzüydü. Dengem bozulmuştu. Ölesim gelmişti. Çok küsmüştüm herkese. Dünyanın dengesi neden bozuluyor anlamıyorum. Neyse! O zamana kadar ölümü çok uzağımda düşünüyordum. Ne de olsa mezarlar şehirlerin dışındaydı.

Canım sıkıldı, intihar ettim. Kendimin celladı olmaya karar verdim. Yaşadıklarımın, yaşamayı düşündüklerim, ailem, sevgilim, resim, hamile olma durumum hepsi birbirine giriyor, yaşamım anlamsızlaşıyordu. Aldığım her karar ölüme doğru götürüyordu beni. Nasıl birşey ölüm? Hiçbir şey yok! Düşündüm, bulamadım. Benim için, benden sonra yaşayan hiçbir insan, hiçbir ağaç, hiçbir kuş, hiçbir yılan, hiçbir masal olmayacak. Ölüm ki lafügüzaf, korkunç! Kendimi Türk filmlerinde uçurumun tepesinde intihar edecek aptal kahramanlar gibi hissediyordum. Bu oyun daha fazla uzamamalıydı artık. Parça başı ölüm, parça başı yaşam.

Acil durumlar için dilimin altında uyku hapı bulundururdum, onları yuttum. Çocukluğumu, yanlışlarımı, itiraflarımı, aşklarımı, deliliğimi, kadınlığımı yuttum. Uyuyup uyanmayacaktım artık. Bir vardım, bir yoktum. Gözüme uyku girmiyordu. Yine bir yerde yanlış mı yapmıştım? Bileklerimi mi kesseydim acaba? Hapları ağzıma götürürken hiç titrememişti ellerim. Bunu sevdim. Ellerimi hep cesur bulmuşumdur zaten. Özellikle bir erkeği severken. Karanlık boşluğa baktım. Bir ömre kaç ömür sığdırılırdı? Ölüm birden fazlaydı benim için. Ve biyolojik bir ölüme hazırdım artık. Ellerim kim bilir nerede?

Birden sanki ölü değilmişim gibi bu bahçe, açıldı pencereler... Acile, ambulansa, polise, itfaiyeye, bu gibi durumlarda nereye telefon açılırsa açıldı. Birileri koca bir hortumu mideme doğru sokarken yaşamam konusunda ısrarlıydı. "Kusturun" diyordu, kusturun çocukluğunu, yanlışlarını, itiraflarını, aşklarını, deliliğini, kadınlığını...

Kimlik de sordular. Ben kimdim? Kimdim ve ne için? Yoksa intiharlar eskidi mi? Çıldırma hakkımı elimden alıyorlar, yanlış adrese gönderildi cesedim. Halbuki bütün gün öldüm."Buraya bak" dedi biri. Dikkatli bakınca gördüm masaldaki iyi yürekli geyik avcısını. Ormana götürmüş ama öldürmemişti beni. O da içimden söküp bebeğimi götürdü cadıya. Cadı çığlığıma ritm tutmuş raks ediyordu. Ve rock seviyordu ölüm.

Ben bunu niye yazdım? Üstüm başım neden kırmızı?...

DIKKAT ET !

● Eğer birgün intihar etmeye karar verirsen dostum ve bunun için de bileklerinde jiletin keskinliğini hissetmeyi tercih edersen ve fonda da prodgy'nin kötü ilahileri dolaşıyorsa ve sabahın beşiyse ve bilgisayarında chat ekranı açıksa ve klavyenin üzerine bileğinden taze kan akarken veda saçmalıkları yazıyorsan ve on-line bir ölümü seçtiysen.
DIKKAT ET!..

● Eğer birgün intihar etmeye karar verirsen dostum ve bunun için de midene sıkı bir doz göndermeyi tercih edersen ve fonda da Tom Waits in viski ile yanmış sesi dolaşıyorsa ve gece daha yeni başlamışsa ve telefonun dışarıdan arandığında meşgul sesi veriyorsa ve kimseye söyleyecek birşeyin yoksa ve off-line bir ölümü seçtiysen.
DIKKAT ET!..

● Eğer birgün intihar etmeye karar verirsen dostum ve bunun için de beynini dağıtmayı tercih edersen ve fonda da osuruktan bir popüler şarkının aşkla ilgili kıytırık nakaratı dolaşıyorsa ve öğle güneşi daha inmemişse tepeden ve bir veda mektubu yazıp söyleyeceklerini ölümünden sonraya bırakıyorsan ve banttan yayın bir ölümü seçtiysen.
DIKKAT ET!..

● Eğer birgün intihar etmeye karar verirsen dostum ve bunun için de yedinci kattan kendini yer çekimine bırakıp kafanı bir karpuz gibi patlatmayı tercih edersen ve fonda da kentin dinmek bilmeyen uğultusu dolaşıyorsa ve sabah mahmurluğu daha gitmemişse ve ağzına gelenı söylüyorsan ve canlı yayın bir ölümü seçtiysen.
DIKKAT ET!..

● Dikkat et... Kıytırık klişe hayatına bir son verirken biraz yaratıcı ol. hayatı iskaladın bari ölümü iskalama...

T.Y.

LYNCH OTELİ'NDE KATHARSİS

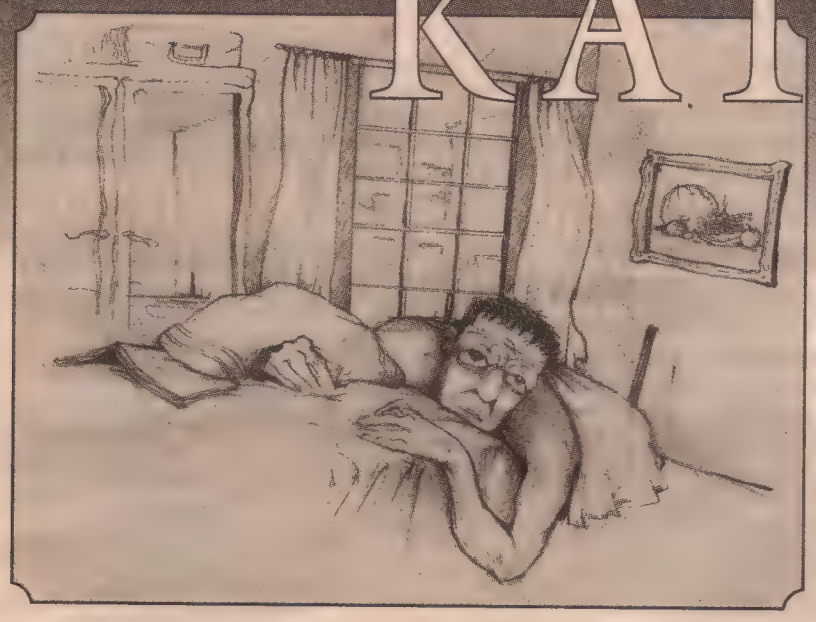

ÖMER ORAL (İzmir)

Saatin kaç olduğunu bilmiyorum. Epey ilerlemiş olmalı. Kaç zamandır kıvranıp duruyordum şu pis yatakta. Soğuk iliklerime işledi. Battaniye var ama uyuyamıyorum işte. Gözlerime bakın: Kan çanağı olmuş. Yüzüm sapsarı. **Ölüden farksızım.**

<< Saatin kaç olduğunu bilmiyorum. Epey ilerlemiş olmalı. Kaç zamandır kıvranıp durdum şu pis yatakta. Soğuk iliklerime işledi. Battaniye var ama uyuyamıyorum işte. Gözlerime bakın: Kan çanağı olmuş. Yüzüm sapsarı. Ölüden farksızım. Evet, aslında ölüyüm ben, zamanını yitirmiş bir adam; yalnız zamanı değil, mekanı da yitirdim, başka neyle adlandırılabilir ki? Neden bu bilmediğim kentteyim? Bu pis otelde ne işim var? Ah dostum, sen ölmüşsün. Bu şehir senin farkında değil.

Dış dünya yakamı bırakmıyor. Bu ne çelişki? İyice kendimi kaybediyorum. Hep onlar, hep onlar: Eski zaman parçaları, anılar... "Anılar bizi saldırılara açık, acı çekmeye hazır kılar"*

Dünyada hiçbir şey yoktur ki insana geçmişi kadar acı versin. Bu kesin böyle. Nasıl yaşanıldığı fark etmez, yeter ki anılar bir karşımıza çıksın, kaybolmak bilmezler. Artık farkına varıyorum: İnsan evrenin merkezindedir. Gerideki her şey onu dairesel biçimde sarar. Adeta boğar. Birden aklıma Hz. Süleyman'ın yüzüğündeki yazı geldi: Her şey boştur...

Size sesleniyorum, tek derdiniz bu olmalı. Bundan daha anlamlı bir söz var mıdır?

"Geçmiş, bir anlamda, içinde yaşanılan zamandan çok daha gerçektir, en azından çok daha dayanıklı, çok daha süreklidir. Şimdi ki zaman akıp gider kaybolur, parmaklarımızın arasından kum gibi kayar. Maddi ağırlığına ancak anılarda kavuşur"**

Karanlık mı itiyor bu düşüncelere beni? Şimdi en iyisi dışarı çıkayım. Bu düşüncelerden silkinip kendime gelmeliyim... >>

Bir kapı açıldı ve ince, uzun bir gölge ağır ağır hareket etti. Çevreyi bir an süzdükten sonra sola, merdivene doğru yürümeye başladı. Bu gölge otele akşama doğru gelmiş ve odasına çekilip saatlerce dışarı çıkmamıştı. Otelin mutfağından gelen seslere bakılırsa yakında sabah olacaktı. Bu saatlerde yine de birkaç sarhoş bulunurdu masalarda. Önemsiz kötü bir yerdi burası. Az önce odasından çıkan yabancı, ucuz olduğu için seçmişti burayı.

Uzunca koridoru geçip, merdiven başına geldiğinde üstüne vuran ışıktan (ikinci kattaki tek lamba buydu) dolayı az çok seçiliyordu artık yabancı. Gençti, yirmi beşine varmamıştı belki de, ama boyu uzun olduğundan olsa gerek hafif kamburu çıkmıştı. Yavaşça inmeye başladı merdivenlerden. Aşağıdan da birisi geliyordu. O kadar karanlık bir yerdi ki burası, tek lamba duvarda açılan bir oyuğa konmuştu ve ancak çok küçük bir bölümü aydınlatıyordu. Işığın yanında hareketsiz kalıp gelene çarpmamak için sağa çekildi. Yan yana geldiler az sonra. Yabancı işte o zaman saatler önce otelin yanında duran ve odanın anahtarlarını ona veren karısını tanıdı. Önemsiz bir andı belki de, ama bazı rastlantılar vardır ki, derin anlamlar taşır. Huzursuz edici bir dakikalık bir bekleyişten sonra kadın bir şeyler söyleyecekmiş gibi dudaklarını oynattı. Ama ağzından tek bir sözcük çıkmadı. Üstü başı pis ve acınacak halde olmasına karşın inanılmayacak kadar güzel, anlamsız bir yüzü, sarı, toplu saçları ve bunu tamamlayan pürüzsüz bir teni, iri gözleri vardı. Gözlerine bakıyordu yabancı, küçük ağzına değil...

<<Bakışları etkiledi beni dostum, bakışları... Konuşmak ister gibiydi, ama ne gerek var ki buna, gözler anlatmaz mı her şeyi? Aşağıdan gelen, akşamdan kalma bir sarhoşun kahkahası onu kendine getirdi. Bakışlarını kaçırdı benden. İçimden ona her şeyi anlatmak isteğini duydum. Aniden başım döndü, önümü göremediğimden sanırım, boşlukta hissettim kendimi; olduğum yere, basamağa çöktüm.>>

Yukarı çıkarken karşılaştığı adamı, elinde boş tepsiyle aşağı inerken başını ellerinin arasına almış şekilde tekrar görmek öteki kadını biraz ürküttü anlaşılan. Yanına gelince durdu ve iyice baktı ona, ağladığını düşündü.

<< Aşağıya indim. Yani girişe. İlk gözüme çarpan yine o oldu: Kısa boylu, yaşlı ve şişman kocasının yanındaydı. Adam sandalyede uyuyordu. Tam o sırada beni çok şaşırtan, biraz da korkutan bir olay oldu: Kahkahasını duymuş olduğum sarhoş çıktı mutfaktan. Anlaşılan dışarı gidecekti. Kapıya doğru ilerlerken otelcinin yanında ki karısını gördü ve ona yöneldi birden. Kadının gözleri fal taşı gibi açıldı birden ama sesi çıkmadı korkudan. Ancak sarhoş üstüne atlayınca haykırdı olanca gücüyle. Uyanan kocası ikisini yerde boğuşurken gördü. Diğer müşteriler de odalarından çıkmış, olayı izliyorlardı. Kalabalık gittikçe arttı. Sarhoşu ceketinden yakalayan otelci, hantal olmasına rağmen onu öyle bir fırlattı ki, kendi bölmesini girişten ayıran

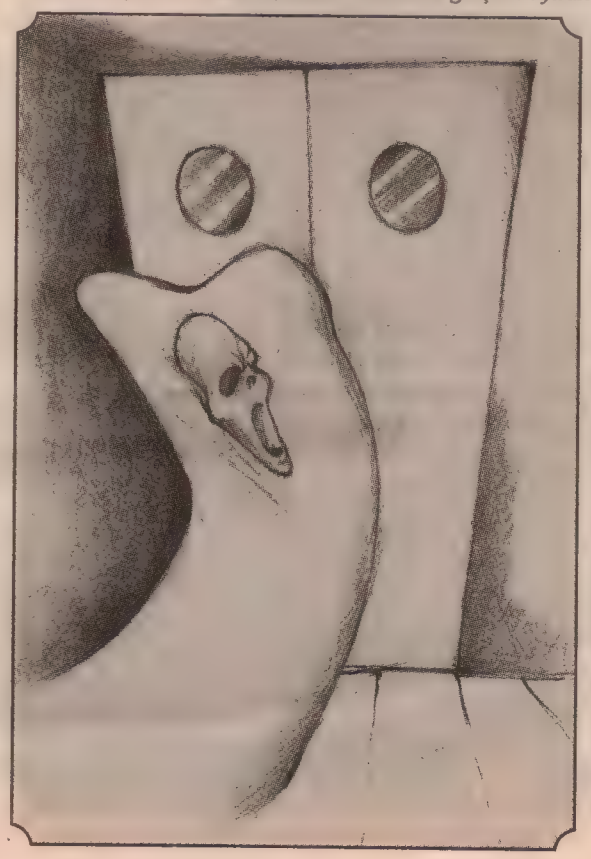

uzun ve ahşap masaya çarpan herif, hızını alamayarak masayı aşıp hemen önüme, ayaklarımın dibine düştü. >>

O andaki görüntü tam anlamıyla şuydu: yere kapanmış bir kadın, onun yanında burnundan soluyan otelci var ve sarhoş adam yere uzanmış yatıyor. Herkes odasından çıkmış ve konuşuyor, Hizmetliler de birbirlerine sarılmışlar. Yerde ki sarhoş aniden kalkıp küfürler savurmaya başlıyor. Tehditlerin ardı arkası kesilmiyor. Zaten ayakta zar zor duran bu baş belası, otelcinin üzerine yeniden yürümeyi göze alamıyor ve yalpalayarak kapıdan çıkıp gidiyor. Her şey normale döndü şimdi. Görünüşe bakılırsa sıradan bir olay, bu kasvetli yer için.

Kadının hıçkırıklarını duydu yabancı. O anda başını ellerinin arasına alıp, göğsüne yaslayarak, onunla beraber ağlamak istedi. Evet, istiyordu bunu.

<< O anda, tam karşımdaki otelci adama baktığım sırada, duyuyordum kadının hıçkırıklarını. Şimdi, çok zaman sonra bile düşünüyorum kendi kendime, acaba hayal mi gördüm? Çünkü onun bir an için başını kaldırıp, benzersiz bir gülümsemeyle bana baktığını hatırlıyorum. Çarpılmıştım, dostum. Gözleri, o ışıl ışıl gözleriydi gülen. Kapıya yöneldim. Tekrar arkamı dönüp baktığımda yere kapanmış ağlamaya devam ediyordu. Dışarı çıktığımı hatırlıyorum. >>

Yürüyordu genç adam şimdi:

<< Acı çekiyorum, dayanılmaz bir acı bu... Ama en az onun kadar dayanılmaz olan bir şey var ki, o da benim bundan zevk almam. Aklımın yerinde olamadığından korkuyorum. Hayır, hayır, korkmuyorum, biliyorum. Ama bir kurtuluş yolu var: Ölüm. Bakmayın siz onlara, neymiş hayat yaşamaya değermiş... Güldürmeyin beni! Siz hiç halinden şikayetçi bir ölü gördünüz mü? Çekinmeyin sorun onlara. Ama cevap alamazsınız. Çünkü onlar yerlerinden o kadar memnunlar ki, size aldırmazlar bile. Rahatlarını bozmazlar. Siz yaşıyorsunuz ya: Rezil durumdasınız!.. >>

Bakışları önde, elleri cebinde yürüyen yabancı, başını kaldırdı ve geriye baktı. Sesler geliyordu. Bir şey görünmüyordu. Yürümeye devam etti ama, sesler kesildiğinde geriye, otele doğru koşmaya başladı genç adam. Orada iğrenç bir sahneyle karşılaştı. Otelcinin karısı, karnından bıçaklanmış bir şekilde yerde yatıyordu. Yüzünde genç adamın iyi bildiği, aynı gizemli gülümseme. Ürperdi.

Olduğu yere çöktü
Ölüyü dudaklarından öptü. Ve,
Güldü...

* *Andrey Tarkovski, Mühürlenmiş Zaman*
***Andrey Tarkovski, Mühürlenmiş Zaman*

"Bu Lynch Oteli ki, Arkadiy İvanoviç Svidrigaylov'un kendisini öldürmeden önce ateşli humma nöbetleri geçirerek yattığı oteldir. Raskolnikov'un kaderi orada belirlenmiştir"

gezici YAK

DEPREM'e ilişkin Kişisel Notlar

Herşey dağınık, Düşünceler, Enkazlar, İnsanlar, Yardımlar, Gönüllüler, Ölüler, Yaralılar, Depremzedeler, Bizler ve de -dolayısıyla- bu yazı...

YUSUF FAKIOĞLU

15 Ağustos Pazar

Adapazarı - Karasu yakınlarındaki Maden Deresi'ne yürüyüş yapmaya gittik.

Dere kenarında park ettiğimiz araçtan indik ve geziye katılan arkadaşlarla birlikte dere içinde yürüyüşümüze başladık. İki dik yamaç arasındaki vadide akan derede doğayla başbaşa bir yürüyüşün keyfini çıkarmaya başlarken karşılaştığımız manzara karşısında şok olduk: Buldozerler, kepçeler yamacı kazıyor, çıkan toprağı dereye boşaltarak yol açıyorlardı. Gördüğümüze inanamadık. Bütün keyfimiz kaçtı. Olayı fotografladık. Moral bozukluğuyla döndük kente...

17 Ağustos'un ilk saatleri ve sonrası

Gece 03.05'te güçlü bir sarsıntıyla uyanıp ne olup bittiğini anlayamadan kendimizi sokağa attık. Deprem olmuştu.

İlk günler ne olup bittiğini, ne olup biteceğini anlamaya çalıştım. Yıkımın boyutunu kavramaya başladığımda birşeyler yapmam gerektiğini düşündüm. Aynı duyguları paylaşan arkadaşlarla bir grup oluşturup depremin etkili olduğu yerlere gidip birşeyler yapmaya karar verdik. Aldığımız duyumlar Değirmendere'ye yeterince yardımın ulaşmadığı yönündeydi. Biz de nereye ulaşılamamışsa oraya gitmek istiyorduk. Yola çıktık. İzmit-Yalova yolu, yakınlarına ulaşmaya çalışanlar, yardım kamyonları ve benzeri birçok araçla doluydu. Eli sopalı gençler uzun, çok uzun bir kuyruk oluşturan araçları hizaya sokarak, ambulans ve acil yardımların yolunu açık tutmaya çalışıyorlardı. Bu koşullarda, ister istemez insan ilk enkazı gördüğünde, araçtan inip yardıma gitme duygusuna kapılıyordu ve belki bu nedenle uzak yerlere yardım geç ulaşmıştı. Sağda solda inanılmaz biçimlerde yıkılmış binalara şaşıp yorumlar yaparak yolculuk Değirmendere tabelasını görene kadar sabırsız bir bekleyişle sürdü. Kriz masasını sorduğumuzda bizi merkeze yönlendirdiler. Meydana girdiğimizde bir karmaşa ile karşılaştık. Araç karmaşası, insan karmaşası ve kaldırımlara öbek öbek konmuş yardım malzemelerinin karmaşası. Araçtan inip kriz masasına yöneldik. Bize görev vermelerini, bizi yönlendirmelerini isteyecektik. Kriz masasında görevli bayana bir grup olduğumuzu ve yardıma geldiğimizi söyledik. Bize adresler verdi ve oralara gidip enkaz altında arama yapabileceğimizi söyledi. Masanın üzerindeki telefaks aleti dikkatimi çekti. Bravo, dedim kendi kendime, telefonu geçtim faks bile çekilebilirdi kriz masasına.. Telefon numarasının biz de bulunmasında yarar olacağını düşünerek, numarasını sordum. Aldığım yanıt nedense beni şaşırtmadı. Olağan bir durumla karşılaşmıştım. Verilen yanıt şuydu: "Bozuk o, çalışmıyor"... Başkaca birşey sormanın anlamı yoktu en azından bir adres almıştık; 2 ile 8. Sokak... Sora sora "tahminen" bize verilen adrese ulaştık. Kendi başımıza enkaz aramaya başladık. Karşılaştığımız her enkazın üstünde çalışma yapan bir kalabalık vardı. Çalışma yapılmayan bir enkaz arayışına girdik ancak bulamadık. Bunun üzerine zaman yitirmeden enkazlarda çalışan ekiplere yardımcı olmaya karar verdik. Kente ölüm sinmişti. Her enkazın altında onlarca ölü vardı. Sıcaktı ve kokular yayılıyordu çevreye. Her yanımda ölüm vardı. Sis niyetine ölüm sinmişti çevreye. Ölümün içinde dolaştığımı hissettim. Ölüm yaşayana ne kadar uzak. Ölüm acısını ölünün kendisinden çok yaşayan mı duyumsar? On binlerce ölüm karşısında duygu kilitlenmesi mi yaşıyor insan? Enkazlarda yürütülen yoğun çalışmanın dışında garip bir sessizlik egemen ortama... Beş altı binanın birden, kağıt gibi yırtıldığı, katların içiçe geçtiği bir sokakta yıkıntılar içinde cesetler görünüyor. Tam anlamıyla bir cinayet, diyorum kendi kendime. Herkesin bu cinayette parmağı var. "Katil uşak" hesabı, bu cinayette en büyük paya sahip müteahhitler suçlanıyor daha çok. Doğrudur ancak, yaşama koşullarına uygun olmayan binalarda yaşamayı seçenlerin bir suçu yok mu? Kalitesizliğe prim veren yalnızca onu sunan mı? Ya o kalitesiz ürünü alan, ona talep oluşturana ne demeli?

Sonra yıkıntılarda çalışan kepçeleri düşünüyorum. Nedense Pazar günü Maden Deresi'nde yol açan kepçeler geliyor aklıma. Orada doğayı katleden kepçeler, şimdi burada doğayı katleden insanı, kendi yarattığı kaostan kurtarmaya çalışıyordu. Tüm düşüncelerim yorumsuzdu. Yalnızca düşünüyordum. "Nasıl ölmek isterdiniz?" Biçiminde sorular geliyordu aklıma... Kimse böyle ölmek istemezdi. Bir yıkıntının başında mutlak sessizliği sağlayıp içerde canlı olup olmadığını anlamak için ses vermesini beklerken, uykuda ölümden beter bir ölüm biçimini aklımın ucundan bile geçirmemeye çalıştığımı hissediyordum. Hayır bunu düşünmemeliyim. Yardım beklerken bir türlü yeri belirlenemeyip yavaş yavaş ölmek...

Günlerdir kafamda tek bir soru var: Onbinlerce insanın ölümüne 45 saniyelik deprem mi neden oldu? Sanırım binlerce kişi aynı soruyu soruyor ve herkesin kendince bir yanıtı var...

Yıkıntılar, ölümler, bir şeyler yapmak için çırpınanlar... Bu bir film platosu değil, bu çıplak gerçek, çırılçıplak... Bakmaya utanıyor muyuz ne? Bu denli çıplaklık fazla mı? Figüranlar gibi dolanıyoruz ortalıkta. Sanki bir yönetmenin komutunu bekliyoruz. Ancak o yönetmen yok. Bu bir film degil. Burası bir film platosu değil. Ölümler gerçek ölüm, dehşet gerçek bir dehşet. Şaşkınlığımız, afallamışlığımız gerçek. Bir şey yokmuş gibi davranıp soğukkanlı bir biçimde hata yapmadan yıkıntılar arasından canlı kurtarmaya çalışmamız da tüm bu karmaşanın içinde umudumuzu yeşerten tek gerçek.

"Sıçayım ortanıza aydınlansın ortalık kıçımın fosforuyla"
Can Yücel

★

Toprağın "Can"lanmasıyla geldi başımıza bu yıkım
-Dile gelmez hüzünlerdeyken ardından "Can"ın-
Canlardan olduk ağlamasıyla toprağın

Onbinlerce insan doğal bir afette ölmüş de bunun sessizliği var sanki oysa ölüm nedeni deprem değil aymazlık insanlar ya bunun farkında değiller ya da elden bir şey gelmiyor oluşunun derin şoku altında içten içe ağlıyorlar

Yıkıntılar arasında dolaşır, doğaya yaptıklarımızı konuşurken, bir arkadaş "doğal seleksiyon...",diyerek özetledi düşüncelerini. Ben ise, doğal "salaksiyon" demenin daha doğru olacağını düşündüm.

Maden Deresi

Buldozer ve kepçeden önce, (yanda)

Buldozer ve kepçe işbaşında!!! (Altta)

SİVİL İNSİYATİF ÖRGÜTÜ

Garip olan bir şey de onbinlerce insanın öldüğü bir ortamda, birileri kalkmış ağız dalaşı yapıyor.

Herkes ama herkes maddi manevi tüm benliğiyle deprem bölgesine akmış durumda. Tek gereken planlama. Onca çabanın büyük bölümü boşa gidiyor. Çünkü koordinasyon yok. Gelen yardımların çoğu sokaklarda çürüyor. Bu yardımları toplayanları düşünüyorum. Ne özverilerle, ne duygularla toplayıp göndermişlerdir. Ancak yerine, tam yerine ulaşamadan heba olup gidiyor.

Herşey, belki de zaten bilipte görmezden geldiğimiz herşey apaçık gözümüzün önünde canlanıyor. Ve sanırım herkes içten içe şu dersi çıkarıyor. Toplumsal örgütlülük adına sırtımdan geçinen aygıt, benim sağlıklı yaşam koşullarımı oluşturma ve koruma görevi yerine, aygıtı oluşturanlara ve yandaşlarına rahat bir zemin oluşturmak derdinde daha çok. (Bu nedenle, bu aygıtta yer alma kavgası canla başla yapılıyor...) Öyleyse ben, kendi başımın çaresine bakmanın yollarını araştırmalı, gereğinde kendi sağlıklı yaşam koşullarımı sağlamalı ve koruyacak düzeneği oluşturmalıyım. Özetle, kendi bacağımdan asılacağım gerçeğini unutmamalı ona göre önlemimi almalıyım. Doğrusu bir çok insan böyle düşündüğü için küçük küçük kıpırdanmalar başladı. Küçük gruplar, yardım konusunda örgütlenmeye başladı. Biz kendi başımızın çaresine bakalım, duygu ve düşüncesi yaygınlaşmaya başladı. Gidişat yavaş yavaş sivil bir inisiyatif örgütlü oluşturmaya doğru... Ve kendiliğinden zorunlu olarak oluşuyor, oluşacak. Şimdi burada, ilginç bir noktaya geliyoruz. Ancak konu, "ağır"laşmaya ve uzun çözümlemeleri gerektirecek bir durum almaya başlıyor...

iletişim: (0212) 238.51.07-08

NASIL ÖLMEK İSTERSİNİZ?

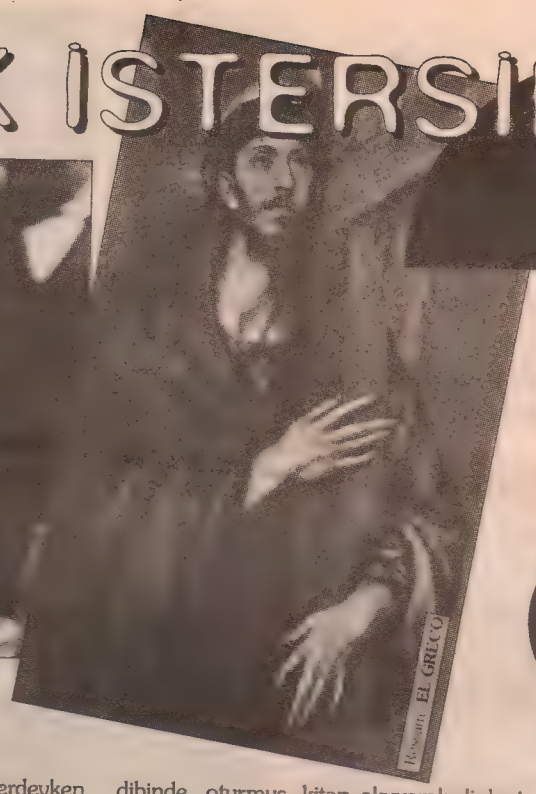

ÖZSOY

Bu soruya "yatakta, acı çekerek ölmeyeyim de" diyenler çoğunluktadır, sayı olarak onları "uykuda öleyim" diyenler izliyordur bence. Pekala başka şekillerde ölmek isteyenler yok mudur?. Mesela bir arkadaşımın ölüm için şöyle bir kurgusu vardı: "Kumsalda olmalıyım. Üzerimde de çok ince hatta tülden bir elbise olmalı. Yavaş yavaş denize doğru yürümeliyim. Sular bileklerimden diz kapağıma yükselmeli, sonra baldırlarımda, kalçalarımda hissetmeliyim, böylece suyun seviyesi de yavaş yavaş yükselir. Derken sırtım göğüslerim, hatta yavaş yavaş ağzıma dolarken denizin o tuzlu suyu, son bir kez burnumdan nefes almalıyım. Bu arada saçlarım denizle birlikte dalgalanmaya başlamalı. Artık burnum da sular altında kalmalı, derken gözlerim (ama kapanmadan) ve sonunda tamamen dalgaların altında yürümeliyim. Suyun kaldırma kuvveti beni etkilememeli ve ben ciğerlerimdeki son havayı harcayana dek, durmadan aynı tempoyla yürümeliyim. Ağız ve burnumdan çıkan son kabarcıkları ve (kaldıysa) deniz derinliklerinin güzelliklerini algılamalıyım. Bari gördüğüm son şeyler güzel olsun. Eh! Bir yerde nefesim bitecek elbette. O an sanki yolda yürürken tökezlemişim gibi düşmeliyim. Belki mercanların belki de yosunların arasına yumuşak bir iniş yapmalıyım. Ama, sırtüstü olmalı düşüşüm ve gözlerim yine açık kalmalı ki böylece cenazeme gelenleri görmeliyim. Pek cinslerini bilmesem de bu balıkları selamlamalıyım. Ve öldüğümde de dalgaları hissetmeliyim. Hatta üzerimdeki o tülden elbise de beni yavaş yavaş terk etmeli. Bir ben kalmalıyım. Belki yosunlar, mercanlar sarar bedenimi.."

Ne kadar çılgın bir ölüm şekli, değil mi? Çılgın olduğu kadar da imkansız. Kişi intihara ne kadar kararlı olursa olsun, bu şekildekini beceremez. Ama kurgunun güzelliği de inkar edilemez.

Peki giyotinde ölmek isteyen var mıdır acaba? Salah Birsel'in Meyhane şiirinde okuduğumuz

Ozan Andre Chenier'yi
İkiye böldüğünden beri giyotin

Hani XVI. yüzyılda Güney Fransa ve İtalya'da işkence aracı olarak kullanılan giyotinle ölmek! Bırrr... Ne kadar soğuk bir ölüm. Ya çarmıha gerilmek! Sanırım çarmıh da giyotinden geri kalmıyor iğrençlikte.

Çarmıhın aslı özellikle kiliselerde görüldüğü gibi (yani alt çubuğu uzun bir artı şeklinde) değil, "T" şeklindedir. Gerçek çarmıhlar oldukça küçük hatta hemen hemen bir insan boyundadır. Çarmıh yerdeyken kurban bunun üzerine yatırılarak eller bileklerden çivilenir. Çünkü bileklerdeki kemikler kurbanın kolunun çividen kurtulmasını imkansızlaştırır. Daha sonra bacaklar hafifçe bükülerek ayaklar bir tarafa bakacak hale getirilir ve iki ayak tek bir çiviyle topuklardan çivilenir. Daha sonra çarmıh dik duruma getirilir ve kurban bileklerden asılı şekilde bırakılır.

Bu durumda ölüm nedeninin ne olabileceğini hiç düşündünüz mü? Genelde on dakika içinde gerçekleşen ölümlerde neden ender olarak kan kaybı, kalp krizi, şok veya su kaybıdır. Bu tip ölümlerin gerçekleşmesi için kurbanın kendini ya ayakları ile yukarı itmesi ya da elleri ile çekmesi gerekir. Ama bu da ona müthiş bir acı verir. Öyleyse ölümün asıl nedeni nedir? Belki inanması zor ama bunun için çok araştırma yapılmış. Çarmıha gerilmeye tanık olanların izlenimleri dinlenmiş ve sonunda ölüm nedeninin ciğerlerin aşırı genişlemesi ile nefes almanın zorlaşması olduğu anlaşılmış. Yani solunumun durması ile ölüm gerçekleşiyor. Antik çağlarda bu işin uzmanları (!) kurbanların feci şekillerde ölmelerine neden olacak düzenlemeler de yaparlarmış.

Bunca detaylı anlatımdan sonra tekrar soruyorum.. Çarmıha gerilerek ölmeyi ister misiniz? "Kim ister ki" derseniz çok yanılmış olursunuz. Çünkü gerçek üstücülüğün öncülerinden Fransız şair-yazar Max Jacop bu şekilde ölmek istiyor. 1876'da doğan Max Jacob 1944'te Almanlar tarafından tutuklandı ve götürüldüğü Drancy Kampı'nda öldü. Her ne kadar carmıhta ölmek istediyse bile, biraz yakın şekilde olur ölümü. Çarmıhta ölüm nedeninin ciğerlerin aşırı genişlemesi olduğunu söylemiştim. Max Jacob ise akciğer kanamasından ölmüştür.

Max Jacob'un çarmıhta ölmek istediğini N. İlhan Berk'in çevirdiği CAMICHI şiirinde görüyoruz.

Giyotinle ölüm cezası bugün
Krallar hariç istenmiyor.
Bu satırları yazan sana
Ölümü çarmıhta olsun diyor.

Max Jacob'tan sonra biraz düşünmek gerekiyor. "Şairler nasıl bir ölüm şekli isterler" diye.

Sabahattin Ali geliyor ilk aklıma. İstek şiirinde;

Yarın hayali koynumda,
Sıcak bir kurşun beynimde,
Bir ağaç dibinde yatsam...

Bildiğiniz gibi Sabahattin Ali 2 Nisan 1948'de Üsküp merası mevkiinde bir ağaç dibinde oturmuş, kitap okuyarak dinlenirken, Ali Ertekin tarafından öldürülmüştür. Daha doğrusu Ali Ertekin suçu üstlenmiştir ama, bu konuda şüpheler vardır. Ayrıca "Benim meskenim dağlardır" dizesi de herkesçe bilinmektedir. Bunlara dayanarak Sabahattin Ali'nin kendi ölümü konusundaki "kehanetleri" gerçekleşmiştir.

Mehmet Ali Sel imzalı "İntihar" şiirinde de Orhan Veli, ölüm şekli üzerine birşeyler söylüyor.

Kimse duymadan ölmeliyim
Ağzımın kenarında
Bir parça kan bulunmalı
Beni tanımayanlar
"Mutlak birini seviyordu" ***demeliler.***
Tanıyanlarsa *"Zavallı, demeli,*
Çok sefalet çekti.."
Fakat hakiki sebep
Bunlardan hiçbiri olmamalı.

Orhan Veli bu şiirinde neden intihar etmek istediğini açıklamasa da 14 sene sonra Nisan 1951'de yayımlanan Yaşamak-II şiirinde "Kolay değil bu dünyadan ayrılmak" diyerek yaşama bağlılığını dile getiriyor.

Montaigne "ölümden niye korkayım ki, ben varken o yok, o olduğunda da ben olmayacağım" diyor. Nazım Hikmet de 15 Ağustos 1959 tarihli isimsiz bir şiirinde bunu onaylarcasına ölümden korkmadığını söylerek ekliyor:

Ölmek arıma gidiyor,
Onuruma yediremiyorum ölmeği

Yine de "LİDİ VANA" şiirinde neler yüzünden ölebileceğini yazıyor:

Bırakın doktor,
Yürek bu
bakın nasıl çarpıyor.
Çatlıyacaksa öfkeden
kederden
sevinçten
Varsın çatlasın.

Jacgues Prevert de "Çeşitli" şiirinde ölüm nedenini ve zamanını tahmin ediyor.

Eşek, Kral ve ben
Sabaha sağ çıkmayacağız
Eşek açlıktan
Kral iç sıkıntısından
Bense aşk ateşinden
Aylardan Mayıs.

Mayıs ayında doğan ismi lazım değil genç şairlerimizden biri de (ki şansa bakın bu yazıyı hazırlayan da o) Mayıs ayında ölmeyi istiyor.

Çılgınlıksa eğer
ölmeyi istemek,
doğum günlerimde
çılgınım işte.

Herkes ölümden bahseder ama, sadece şair inceliğindeki insanlar ölümü için böyle fikirler üretebilir. İşte birkaç şair ve dizeleri daha...

Necati Cumalı, "Güzel Ölüm" şiirinde

Ne güzel ölüyor çicek
öyle isterdim ölmek.

Rüştü Onur "Denize Serenad" şiirinde

Sende yaşamalıyım deniz,
Asi ve hür
Sende ölmeliyim,
Bulutlara bakarak.

Macar şair Sandor Petofi ise "Bir düşünce bana acı veriyor" adlı şiirinde, yatakta, yastıkların arasında ya da boş bir odadaki bir mum gibi sessiz sedasız ölmeyi istemediğini söyleyerek ekliyor:

Yıldırımın vurup geçtiği,
Yahut fırtınanın kökünden
söktüğü
Bir ağaç olayım.
Yeri göğü sarsan gök
gürültüsünün
Tepeden vadiye yuvarlandığı
Bir kaya olayım..

Öyle ya da böyle herkes gibi şairler de ölümü düşünüyor ve yazıyor. Bir de ölümü yasaklayanlar var. Mesela Cemal Süreya "Tek Yasak" şiirinde

Özgürlüğün geldiği gün
O gün ölmek yasak!

diyor. Ya da Can Yücel ölümün çok olduğunu, ortalığı kırıp geçtiğini, dostlara gençlere kafayı taktığını söylediği "Bir formül" şiirini ölüme yaptığı bir teklifle şöyle bitiriyor:

Ne dersin tam maaşla emekliliğe?
İşsizlik sigortası da veririm
istersen..

Tüm bunlara rağmen, Orhon Murat Arıburnu "Önce şairler ölsün" diyor "yetmez mi?" adlı şiirinde ama, iyi de bir bahanesi var.

Önce ozanlar ölsün
Sonra
hiç kimse.
Varsın Ozansız kalsın dünya.
Barışı
İnsanlığı
sevgiyi
yarattılar ya!

İşte böyle... Herşeye rağmen sizler bir de Özdemir Asaf'a kulak verin. Bakın "Kızdım da yazdım"da neler yazmış;

Unutmayın
ki
yaşam
öldüresiye güzel değildir

ATIN İNTİKAMI

SUNAY AKIN

11 Ağustos günü, yüzyılın, ne yüzyılı binyılın son güneş tutulmasında, koyu renkli, cam bir kültabağının ardından baktım gökyüzüne. Aklımda Can Yücel'in üç dizesiyle:

Aslında bir kültabağıdır dünya
İçine bir güneş bastırılmış
Amma da izmarit haa!..

Bağımsızlık güneşimizi söndürmek isteyenlere karşı direnen bir şairdi Can Yücel. Bu yüzden, dört duvar arasında buldu kendisini. Adana Cezaevine bileklerinde alman kelepçesiyle gönderilirken, şu dizeleri yazar:

Bi sen eksiktin ay ışığı
Gümüş bi tüy dikmek için manzaraya!

Mecliste tahkim tartışmaları yapılırken, son günlerini yaşıyordu O. Şiir kadar politikayı da sevdiği için, tahkim konusundaki düşüncelerini öğrenelim: "Yok, arkadaşlar, bağımsızlık üstüne pazarlık olmaz! Bakıyoruz ve görüyoruz artık, görmiyenlerimize de göstereceğiz ki, Türkiye'de asıl iktidarda olan güç, Amerika'dır. Amerikan egemenliğine karşı çıkmayan adem-i iktidar partilerine oy vermekle Amerika'ya vereceksin oyunu! Oyunu Amerika'ya verme!"

Can Yücel ne şiirden ne de politikadan koptu. Birbiri ardına şiir kitapları yayımlarken, Emek Partisi'nin kurucuları arasında yer aldı, ÖDP'den milletvekili adayı oldu. O'nun renkli kişiliği Amerika'ya oy vermek istemeyenlerin birliğinin, bütünlüğünün gerekliğini ortaya koymaktadır.

Faşizmin üstüne gitmeyenler, faşizmi üstüne giyerler, diyerek üstüne yürüdü zorbalığın, baskının, zulmün. Beyaz bir şair olmadı hiçbir zaman.

Cemal Süreya'nın da dediği gibi şiirin kirli olduğuna inandı. Sidikli bir şiirdi O'nunki. Octavio Paz da, zambak ve sidik kokuları içindeki bir şiiri yazma çabasında olduğunu söylememiş miydi?

Kimi gün şiirin bir tahta kaşık olduğunu yazdı, kimi gün aç bir fare... Ne olursa olsun iğneli bir şiirdi O'nun ki. Ama, deliksiz bir iğne!...

Cumhuriyet dönemi şiirimizin en renkli şairini kaybettik. Yalnızca şiirleriyle değil, yaşantısıyla da dillerden düşmedi. Günlerden bir gün, Asım Bezirci'yle birlikte yolu Paris'e düşer Can Yücel'in. Yanlarında Mazlum Çimen de olduğu halde Eyfel Kulesi'ne çıkarlar. Kulenin en üstünde bir ara gözden kaybolur şair. Arkadaşları ararlar ve pantolonu inik bir şekilde bulurlar O'nu. Şaşkın Japon turistler fotoğrafını çekmektedirler Can Yücel'in. Asım Bezirci "Can, bu ne hal?" diye sorduğunda şu yanıtı alır: "İşicem de, Ankara havasının esmesini bekliyorum!.."

Kuzguncuk'daki kahvede yaptığımız sohbetlerde bir dergi çıkarmaktan söz ederdi sürekli olarak. Yeni Yaprak'ı çıkarırken destek vermişti bizlere... Ama ikimiz bir dergi çıkaralım istiyordu. Dergimizin adını bile koymuştu: "Atın İntikamı"

Can Yücel öldü!... Fil dişi kulelerde yaşayanlara, tramvay gibi Beyoğlu'na tutsak olanlara, halkı açlıktan ölürken yemek tarifleri anlatan Sudanlı bir aşçı gibi davranan şairlere toplayacakları nice nal bırakarak!...

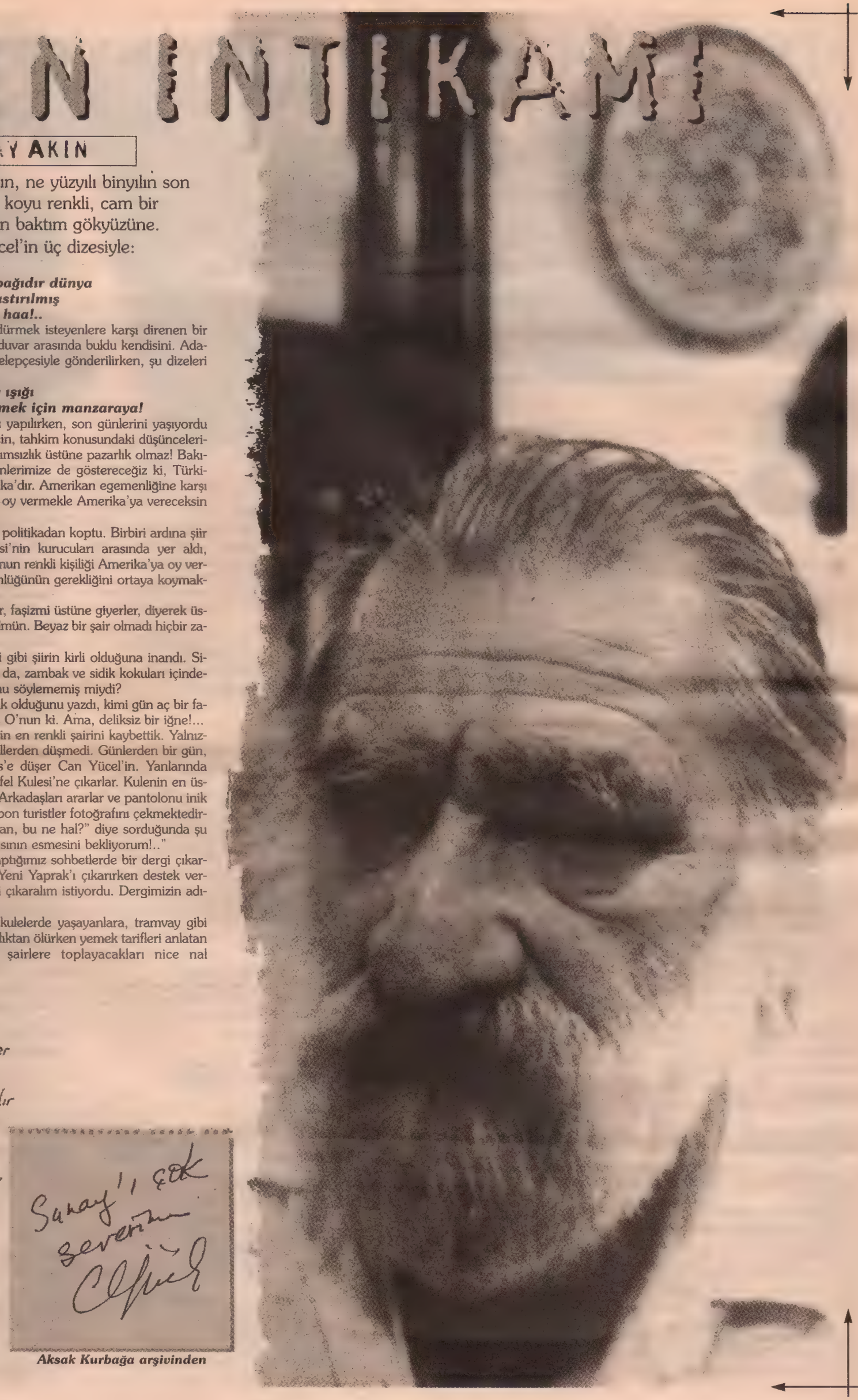

Can Yücel vapuru
alaycı bir düdük çalar
savaş gemilerine
ki rakı şişeleri asılıdır
can simitlerinin
yerine

Aksak Kurbağa arşivinden

KANIK'SADIĞIM BİRİ

ŞAİRLERİN DÜELLOSU

M. ŞEREF ÖZSOY

Eski çağlarda tanrının takdiri olarak kabul edilen düello, daha sonra kan davasının hafifletilmiş şekli oldu. İlk çağlarda, savaşlardan önce, savaş sırasında ve daha sonra yapılan teketek vuruşmalarla ortaya çıkan düello, daha ileriki yıllarda, özellikle törelerle geleneklerin kanun yerine geçtiği; kanunları bilen hakimlerin pek fazla olmadığı çağlarda anlaşmazlıkları çözmek için yapılmaya başlanır.

Düelloyu herkesin yapması imkansızdır. Ancak hür insanlar ve asiller düello yapabilirdi.

Düelloyu kaybeden, yenilgiye uğrayan taraf suçlu olarak kabul edilir ve ölmemişse cezalandırılırdı. Günümüzde de güçlünün hep haklı olduğu davalar vardır. Can Yücel'in ancak 7. yüzyılda yaşanması gerektiği halde günümüzde de devam eden bu sistemi anlattığı " Bir Çin Şiiri " konuyu daha iyi anlatır:

Davacı zengin, davalı yoksulsa
Zenginden yana işler yasa
Davacı yoksul, davalı zenginse
Davalıda kalır yine nizalı arsa
Davacı da davalı da zenginse davada
Özür diler çekilir aradan kadı
Davacı da davalı da yoksulsa, bak
Sade o zaman işte yerini bulur hak.

Dünya edebiyatında, Anton Çehov'un Düello'su, Düello Edebiyatı'nın baş eserlerindendir. 19. yüzyılda, Karadeniz kıyısında yaşayan memur Laevski, ilk gençlik yıllarının boşu boşuna geçtiğini düşünse de bütün gününü içkiyle, kumarla, boş boğazlıkla harcar. Alman asıllı bir biolog olan Von Koren ise Laevski'den nefret etmektedir. Aralarında gerginliğin arttığı bir gün, Von Karen, Laevski'yi düelloya davet eder. Düellodan önceki gece kendisiyle hesaplaşan Laevski, geçmişinin kayıtsızlıklar ve yalanlarla dolu olduğunu görür. Ertesi gün düelloda ölen olmaz ama, ölüm düşüncesi Laevski'yi sarsmıştır. Bu olaydan sonra da yepyeni bir insan olur. Artık işine bağlıdır, dürüsttür. Bir düellonun insan hayatını düzene koyduğu da herhalde yalnızca edebiyatta gerçekleşmiştir.

Ortaçağ Avrupa Edebiyatı'nda sık sık rastlanan düelloların yanısıra, edebiyatımızda da M. Şevket Esendal'ın

İzzet, düello teklif et!

mısrası, düellonun rastlandığı birkaç mısradan biridir.

KÖKSAL ÇİFTÇİ'DEN ORHAN VELİ PORTRESİ

Günümüzde yazarlarımız - şairlerimiz, kalemlerini bir kılıç gibi kullanarak birbirlerine saldırmayı huy edindiler. Hiç kimse tüfeğin icadıyla bozulan mertliğin, kılıcın icadıyla mı icat olunduğunu düşünmüyor.

Halbuki ne güzel düellolar yapar aşıklarımız. Etlerine batan tek şeyse bir iğnedir. Bazı harfleri kullanmadan yapılacak bir düello için dudak aralarına konan bir iğne...

Kimi zaman şairlerimiz de birbirlerini düelloya davet etmişlerdir. Bunlardan biri, yakın zamanda Gebze'de yaşanır. Halen Gebze'nin II. noteri olan Muammer Burdurlu, uzun zamandır beyaz eşyacı olarak tanıdığı Akgün Akova'nın aynı zamanda bir şair olduğunu, şans eseri öğrenince, soluğu Akova Ticaret'te alır.

Akgün Akova'yı düelloya davet eden Muammer Burdurlu, silahları da seçmiştir; İkisi de kendi şiirlerini kullanacaktır.

Düelloda kaybedeni halkın seçmesi için Gebze Meydanı'nda, Atatürk Heykeli'nin önünü düello için uygun bir alan olduğunu söyleyen Burdurlu, ateşli konuşmasını sürdürür:

"Siz gençler, kargacık-burgacık şeyler karalamakla şair olunduğunu zannediyorsunuz. Var mı hiç ölçünüz, var mı hiç kafiyeniz? Oysa ne güzeldir failatün, failün, failün...."

Bu düello gerçekleşmiş midir? Akgün Akova'ya göre "Hayır" Ne nasıl kurtulduğunu anlatır ne de kurtulmak için yaptıklarını...

Bu yüzden biz de başka bir düelloya kalemimizi uzatalım. Benzer bir düello, 1949 yılında gerçekleşir. Yahya Kemal bazı genç şairleri Ankara'da Kerpiç Lokantası'nda yemeğe davet eder. Yaprak dergisinin şairleri arasında Orhan Veli, Oktay Rifat, Melih Cevdet Anday, Sebahattin Eyüboğlu ve Mahmut Dikerdem vardır. Bu tip toplantılarda, çevresindeki şairlerden şiirlerinden birini okumasını isteyen Yahya Kemal, önce ağır, melankolik ve aruz vezinli şiirlerinden birini silah olarak çeker. Ondan sonra genç şairlerden ilk olarak Oktay Rifat söz alır. O'nun silahı da son zamanlarda yazdığı "Yalancı Dolma" şiiridir:

Şu zeytin yağlı dolma
Yemek değil rezalet
Rezalet rezalet rezalet
HÜRRİYET MÜSAVAT ADALET

Yahya Kemal böylesine bir düelloya girdiğine bin pişman olmuştur. Yemeğin devamında yaptıklarını Mahmut Dikerdem'in anılarından okuyalım: " Kendisi ile alay edildiğini zannetti. Bize arkasını döndü ve sürekli öksürdü. Bu gitmemizi istiyor anlamındaydı. Herkes teker teker ayrıldı. Oktay Rifat'ın hiç böyle bir niyeti yoktu ama.."

Bu olayı bilen Metin Eloğlu, şu iki dizeyi Oktay Rifat'ı yüceltmek için yazar:

Adalet müsavat hürriyet demeye
Sadece yürek ister.

Orhan Veli, o gece Kerpiç Lokantası'ndaki masada şiir okumamıştır ama, yıllır önce Yahya Kemal'le benzer bir durumda konuşmuşlardır. Bu konuşma Orhan Veli'nin bir şarkı güftesi olarak yazdığı Efsane şiiri üzerini gerçekleşmiştir.

Bir zamanlardı bu gam-hanede bir dem vardı.
Gece sehilde sular fecre kadar çağlardı
O çağıltıyla beraber döğünürken def-ü çenk
Bir güneş dalgalar üstünde doğar rengarenk
Mavi bir gökyüzü titrerdi güzel bir hist
Rindler muğbeçeler mest bütün mecliste
Ve o haletle bütün kahkahalar nağmeleşir
Dilde Yahya Kemal'in şarkısı Şehname'leşir
O gürültüyle sular çalkalanır çağlardı
Bir zamanlardı bu gam-hanede bir dem vardı
Lakin artık o hayal alemi bir efsane
Ses sada yok bu değil sanki o devlet-hane

Orhan Veli'ni bu şiiri Yahya Kemal, Refi Cevat Ulunay ve Kadircan Kaflı gibi birçok kişinin övgüsünü kazanmıştır. Halbuki O, bu şiiri edebiyat temelinin, şiir bilgisinin ne kadar güçlü olduğunu göstermek için yazmıştır. Hatta kendisine "siz biraz daha gayret etseniz bizi de geçeceksiniz" diyen Yahya Kemal'e "Aman efendim, biz bunu alay olsun diye yazıyoruz" yanıtını verir. Yanlış anlaşılmasın; Orhan Veli, eski şiiri bilir ve önemserdi. Birgün, henüz Yahya Kemal yaşarken (zaten Orhan Veli'den sonra ölmüştür) Kaynak dergisi, yeni şairlere Yahya Kemal için ne düşündüklerini sormuştur. O'nu göğe çıkaranlar olduğu gibi yerin dibine batırmaya çalışanlar da olmuştur ama, Orhan Veli verdiği yanıtlarla O'nun şiirini anladığını göstermiş, O'na olan saygısını, sevgisini, borcunu söylemiştir.

Evet, Yahya Kemal hiç düşünmeden, kendince bir övgüde bulunmuş ama, gerçeği görememiştir. Yıllar önce bir gün Orhan Veli'ye çevredeki apartmanları göstererek: " Köşkleri var, halayıkları var. Fakat hiçbir bizim duyduklarımızı duymuyorlar, bizim düsündüklerimizi düşünemiyorlar. Biz düşünüyoruz, düşünülmüş halde kendilerine anlatıyoruz, yine anlamıyorlar " diye suçladığı insanların konumuna düşmüştür.

İlerleyen yıllarda Orhan Veli'nin eski şiire karşı olan sözleri ve yazıları artar. Bunu eskiye bağlı olanları sarsarak şaşkına çevirmek ve yadırgatarak ilgilerini çekmek için yaptığını söyleyenler olsa da Yahya Kemal O'nu bu konuda şöyle eleştirir: " Bu şair, okuyucuyu kendisine hayran bırakmak değil, hayrette bırakmak istedi. Halbuki hayret çabuk geçer, hayranlıksa uzun müddet devam eder. Şiirin gayesi hayret ettirmek değildir. " Görüldüğü gibi bu söylediklerinde de yanılmıştır Yahya Kemal. Çünkü Orhan Veli insanları hayrete düşürmek istemişse bile bu hala devam etmektedir. Halbuki Yahya Kemal'den birkaç dize bilen insan o kadar az ki...

Yahya Kemal bir başka yazısında Orhan Veli'yi " Dompsey'in karşısına Browning tabancayla çıkıyorsunuz " diye eleştirir. Bu sözün yorumunu ve Orhan Veli'nin cevabını, Sunay Akın'dan okuyalım: " Birinci Yeni karşısında eski şiiri temsil eden << Şairi Azam >> Yahya Kemal, kendini kasabanın şerifi görüyor olacak ki, gücünü kanıtlamak için tabanca markalarıyla söz düellosuna başlamış. Orhan Veli ise yanıtını yıllar sonra, 15.2.1950 tarihli Yaprak gazetesinde verir: *'Browning tabancasını kullanan aslında biz değiliz. Büsbütün tersine, kurallardan vazgeçmeyenlerin çifte tabancalarla geldiklerini gördüğümüz halde, işe elimizdeki tabancayı bir kenara bırakmakla başlıyoruz.'* "

Son sözüm düello sevenlere: unutmayın ki çektiğiniz kılıç size kılıç olarak geri döner...

KURBAĞA ŞİİRLERİ

KURBAĞANIN SERENADI

Bir parça yırtıldı kamışlar arasında.
Bak sevgilim: haddini bilmeyen bir kurbağa,
Başladı yosunlarda serenatlar çalmağa...

Istırap, ses haline gelmiş yaygarasında:
Senelerce tozlu bir rafta uyuyan keman,
Böyle şikayet eder reçinesiz bir yaydan.

Fakat senin karşında bu ne kadar küstahlık:
Bir kere kendisine bakmıyor mu bu alık?
Nasıl açıyor sana gönlünün yarasını?

Acaba ne umuyor böyle gevezelikte?
Şimdi, ayaklarımla öpüşen bu eşikte,
Bilmiyor mu kaç aşık kırdı gitarasını?

O da bilir bunların neticesizliğini,
O da senin karşında duydu acizliğini,
O da nadimdir gönül verdiğine sevgilim!

Madem ayak ucunda bir kurbağa vaklıyor,
Karanlık şimdi bütün cürümleri saklıyor:
Onu çiğne sevgilim! Onu çiğne sevgilim!

SABAHATTİN ALİ

NOTLAR

1... *Ama sana da aşk olsun*
Can Baba, aşk olsun!

2... *16 Ağustos'ta, Bestelenmiş Orhan Veli Şiirlerinden oluşan kaset için arayan 27 kişiye teşekkür ederim. Kazananların kasetleri postaya verildi.*
(1- İsmail Yılmaz/Samsun; 2- Ceren Aray/Ankara; 3- Adem Akıncıoğlu/Silivri; 4- Tufan Çapar/Ordu; 5- Ahmet Yücelen/İstanbul; 6- Arzu Keskin/İznik; 7- Ali Tekgül/Malatya; 8- Tarkan Tunca/İstanbul; 9- Şener Civelek/Amasya; 10- Şenay Evcimen/İzmir)

3... *16 Eylül 1999 saat 13.00'den sonra arayacak ilk on kişiye Orhan Veli'nin 1949-1950 yıllarında yayımladığı YAPRAK dergilerinden göndereceğim*
Tel: (0212) 249 49 36

KOZMA TOGO'NUN KALEMİYLE YAHYA KEMAL

PECOS BILL

1951 yılında Türkiye'de yayımlanması başlayan İtalyan kökenli çizgi roman Pekos Bill'in beğenilmesinden sonra, isminden faydalanan çeşitli yayınlar türedi. "Pekos Bill'in Harikulade Maceraları" bunlardan biri. Hiç bir yaratıcılığı bulunmayan bu çizgi roman dergisinden başka İyigün Yayınları G. Martina'nın Pecos Bill adlı hikaye kitabını yayımlar.

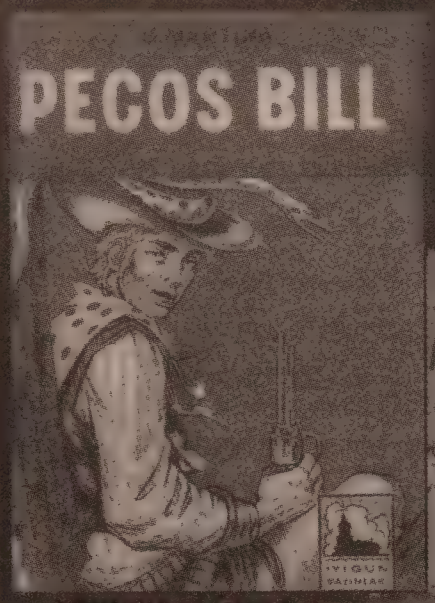

UYDURULDUĞUNU UYDURDUĞUMUZ PECOS BILL

ve

GERÇEK PEKOS BILL

GERÇEK PEKOS BILL'in MAĞAZASI

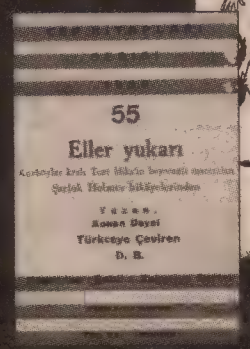

CEP KİTAPLARININ SANSSIZ KİTABI

UYDURUK PECOS BILL, AT ÜSTÜNDE

Kitaptaki hikayeyi destekliyici çizgilerin son derece başarısız olmasından ve asıl Pekos Bill'e hiç benzememesinden yola çıkararak, G. Martina'nın bu kitabı "uydurduğunu" ya da İyigün Yayınları'nın kitapla birlikte yazarı da "uydurduğunu" uydurursak, sanırız yanılmış olmayız. (Çev: M. Doğan ÖZBAY-1967)

Tüm bunlara karşılık oldukça uçuk ve eğlenceli bir kitap olan Pecos Bill'den birkaç alıntı sunuyoruz sizlere:

"O gece hava öylesine soğuktu ki, fenerin alevi bile dondu. Adam, her zamanki gibi üstten üfleyip de alevi söndüremeyince, alevi parmaklarının arasına alarak, pencereden dışarı atmak zorunda kaldı. Alev, yere düşünce kocaman bir buz parçası gibi kırıldı. Ertesi sabah uyanan bebek, yerde yanan bir alev gördü. Böyle durumlarda, bütün çocukların yaptığı gibi, yerden alarak ağzına götürdü. Fakat annesi vaktinde görerek, yutmasına fırsat bırakmadan elinden almak istedi. Halbuki, alev bebeğin çok hoşuna gitmişti. Annesine vermedi. Parmaklarının arasında iyice ezdikten sonra, toz haline gelen alevi, etrafa savurdu. Oradan geçen vahşi hindiler, yerde parlak taneleri görünce, üzerine iştahla atıldılar. Hepsini bir anda oburca yuttular. Fakat bu onlar için tedbirsizce bir hareketti. Gerçekten de, kursaklarında eriyerek tekrar canlandılar bunun normal sonucu olarak da o akşam yemeğinde kızarmış hindi yediler."

"Pekos Bill etrafına bakındı. Birkaç kilometre ötede iki kocaman dana otluyordu. Bir kaç sıçrayışta oraya gitti. Sol eliyle birinin, sağ eliyle diğerinin kuyruğundan tuttu. Bütün gücüyle bağırdı. Hayvanlar ürkek, ileriye doğru müthiş bir hamle yaptılar. Ama aynı anda da derileri Pecos Bill'in elinde kaldı. Ölçüsüz bir korkuya kapılan hayvanlar, çıplak kaldıklarını fark etmeden Arkansas Dağları'na doğru koştular. Bir solukta en yüksek tepesine tırmandılar. Fakat çıplak oldukları için, müthiş soğuğa dayanamayarak birkaç saniyede donuverdiler. Arkansas'ı ziyaret eden turistler, "Donmuş İkizler" kayasını hayretle seyrederler.

ELLER YUKARI

1930'lu yıllarda sinemalarda oynayan Tom Miks adlı bir kovboyun maceralarının çok sevilmesi üzere uydurulmuş bir öyküdür, Eller Yukarı.

O yıllarda Tan Gazetesi ve Matbaası'nın sahipleri olan Sabiha-Zekeriya Sertel'ler, Cep Kitapları Serisi adı altında çok önemli kitaplar yayımladılar. Bu seride felsefeden mizaha, meşhur adamlardan psikolojiye, fenden tarihe ve pek tabii ki edebi yayınlara yer verilmişti.

Eller Yukarı'da iki öykü bulunmakta. "Kovboylar Kralı Tom Miks'in Heyecanlı Maceraları" uydurulmuş, ikinci öykü "Çarpık Adamın Macerası" ise biraz Konan Doyel (!) imzasından faydalanmak için seçilmiş gibi. Çevirmeninin kim olduğu ise bilinmiyor: D.B.

En az Pecos Bill kadar başarılı bir uydurma olan bu öyküden de alıntılar yapalım:

"- Affedersiniz matmazel ismim Tomdur Turan 1 çiftliğine nereden gideceğimi lütfen söyler misiniz?

- Turan I çiftliği babamındır Mösyö. Babamla mı görüşmek istiyorsunz?

- Evet

- Niçin?

- Kendime bir iş arıyordum. Şehirden pederinize adam lazım olduğunu öğrendim.

- Vah! vah! geç kaldınız hakikaten adama ihtiyacımız vardı ama, üç gün evvel on kişi tuttuk. Hem bizim çiftlik git gide tehlikeli oldu.

- Ben tehlikeden korkmam matmazel. Babanızla görüşürsem beni işe kabul eder sanıyorum. Evvelce çalıştığım yerlerden elime verdikleri kağıtları sıkılmadan gösterebilirim. İyi ata binerim. Oldukça da nişancıyım."

"Tom bu sözleri söyler söylemez tabancasını çekti. 30 metre ileride bir dala ince bir sicimle asılmış bir tahta parçası vardı. Bir kurşunda önce sicimi kopardı. İkinci kurşun tahta parçasını yere düşmeden parçaladı"

"Vakit gece yarısını ancak geçmişti ki hayvanları yerlerinden sıçratan haykırışmalar duyuldu. Tom davrandı. Karanlıklar içinde sürüyü çiftliğinin hududuna doğru sürmek isteyen dört süvari gölgesi görünce hemen beygirine atladı. Sürü ile tel örgü arasına girdi. Tam bu anda kulağının dibinden bir kurşun geçti. Bunu diğer birçok silah sesleri takip etti. Tom da ateş etmeye başlamıştı. Dört haydut bir taraftan sürüyü tel örgünün kestikleri tarafına doğru sürerken bir taraftan da Tom'a kurşun yağdırıyorlardı. Tom bir anda beygirini sürünün orta yerinde buldu. Vaziyeti çok tehlikeli idi. Bir boynuz darbesi hayvanın karnını deşip süvarisi ile beraber yere serebilirdi. O zaman ölüm yüzde yüzdü. Bunun için bütün dikkatini sürünün hareketine uydurmuş sığırlarla beraber Teksas dağlarına doğru sürüklenmeye başlamıştı. Bu çılgın süratin sade bir faydası olmuştu. Karanlığı büsbütün koyulaştıran toz bulutları içinde haydutlar ona nişan alamıyorlardı.

Sığırlar evvela yalçın dağların eteğine kadar koştular. Sonra haydutlar tarafından nehire doğru sevkedildiler. Suyun kenarına gelince çılgın sürat birdenbire durdu. Aylardır dikkatle beslenen hayvanlar belli ki yorulmuşlardı. Tom işin en tehlikeli yerine geldiğini hissetti. Beygirini sürdü: Nehrin parlayan suyu üzerinde iyi bir hedef olduğunun farkında idi. Bir kurşun patladı. Tom atının üstünden suya yuvarlandı.

- Aşk olsun reis! Herif hapı yuttu.

Halbuki haydutlar yanılıyorlardı. Tom dikkatle silah sesini bekliyordu. Tabanca patlar patlamaz kendini suya fırlatmıştı".

Ve pek tabii ki mutlu sona ulaşılıyor. Ama, kötü adamlar kim? (Dınınını)

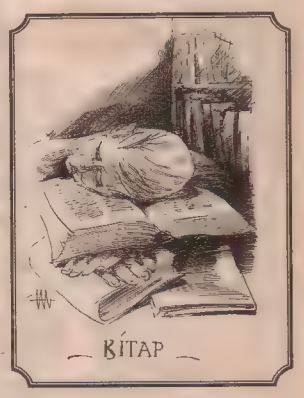

ÇİZGİ ROMANLAR ALINIR SATILIR.
TEL: (0212) 249 49 36

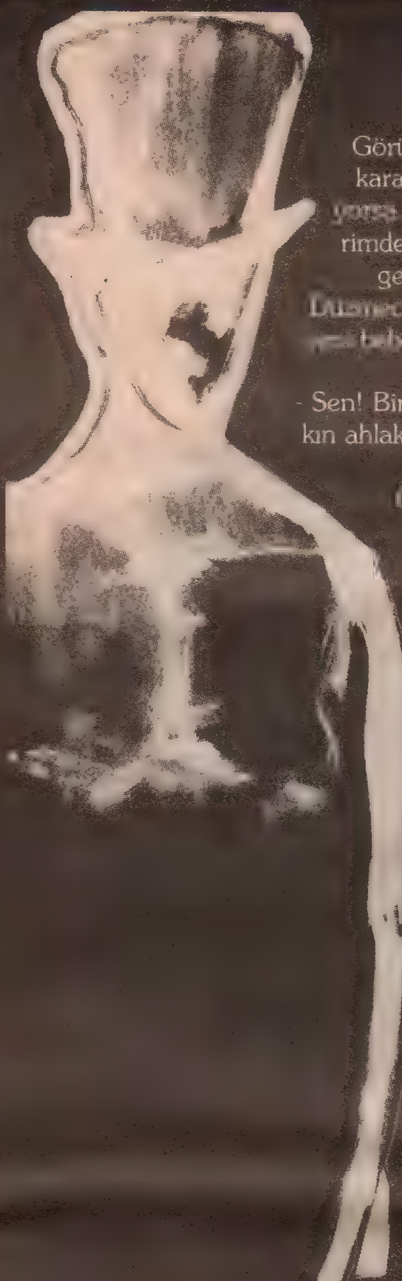

DİNLEMEDİLER

FRANCİS

Görünür olma istencinin, sonsuzluğa uzanamama karabasanı, ötekinin ölümüyle üzerime çöreklenijyorsa. Bir kara sinek gibi bunu kovamıyorsam üzerimden.. Mahşer koşusunu bırakıp, içime akıttığım gerçek gözyaşlarımın oyasını izlerim aynalarda. Düzmece gerçekliklerimi, sonsuza kalma telaşımı ve yeni bebek uyuklamalarımı görmek istemediğimi görünür kılarak son verebilirim.

- Sen! Bir fikrin yoksa, tespitte de bulunamazsın. Sapkın ahlakını, hırsızlıklarını silah edip, espriyi susturucu olarak kullanamazsın!

Ölümün sakatlandığı topal hayatımda, rüzgarla gelen yok oluşun aksak melodisini dinlemek korkuttuğunda beni... Kepenkleri kapalı bir çarşı yalnızlığı çöker üzerime... Düşlerime sığınırım.. Berrak zamanlara ihtiyarlıkla ulaşılır bilirim!

AYRILIK UMURUMDA DEĞİL, ÖLÜM OLMASA....

Öyle bir ölüsün ki; ölümsüzleşiyor, hatıralarımda ölüm provası uykuların puslu sabahlara, pusu kurmuş yanlızlıklarım var.. Rüyalar kadar kalabalık yanlızlıklar, hastalıklı bilincime ölümü çağrıştırıyorsa; sisli bir akşamda bekliyor sinsi ölümüm.

Nereye kadar kaçabilirim? Toprak toprağa, küller küllere karıştığında, mezartaşı mührüyle onandığında yalnızlığım; sadece fikirler kalacak tamlamalarda

Onlara başlamayın demişti. İyimser değilim, olamam da. Kötülüklerle çevrelenmiş dünyalarında başlamak, sonu arzulamak demekti. Boşluğa itelenmiş duygularıyla ortada kalacaklarını; duygularının ağırlığı altında güller esareti yaşacaklarını söylemiştim onlara.

Dinlemediler! Acılarla haykırarak başladılar. İki yolculuk arasına sıkışmış varlıkları, kaldırımların sadece kendinde biten başlangıç gibiydi.

Dinlemediler! başladılar bitirmek oyununa. Gölgeleri kadar inatçı bi takipteydi ölüm. Yakalarına yapışana dek kıvrımlarına gizlenmişti sonları.

Dinlemediler! direndiler... Ya doğurdular, ya kompleksler inşa ettiler ölümler üzerine.. Yer çekimine karşı koyabildikleri kadar vardılar...

Yaptıkları onlardan uzun dirense bile; kokuşmak tenlerinin kaderiydi.

Dinlemediler! Küçük bir ışıltıyı kurtuluş olarak görüp, güvenli rahimleri terkettiler.. Ölümü üzerlerinden atmak uğruna, ne kadar silkinirlerse, o kadar silikleştiler.

Dinlemediler! Deliler gibi seviştiler!... Ölüler doğurdular yenik bedenlerinden.. Tutkularına yenildiler.. Dinlemediler..

Boğazını sıvazlayıp tekbir getiren ölüme ne yapabilirsin; gözlerini kapamaktan başka...?

Salçalayıp kan efekti verdiğim yemeklerde, öldürme arzumu tatmin ediyorum...

Ötekinin ölüsüne döktüğümüz göz yaşları, yaptığımız törenler, garip ritüeller; yaşadığımıza dair sevince adıyor

En fazla toprağı dölleyebilir ölü bedenler, yok oluşa gebe mezarlarında

Ve sen.. Sevgilim ölüm.. Tut ellerinden, boğ kara topraktan saçlarında mastürbatör çocukları...

Dinlemediler! Dinletemedim! ölümcül soluklarında, korkunun kokusu vardı.

Öldürüldüğüm sineklerin ahını çekiyorum yıllardır. Ceset kutsama törenlerinde şamanı oynuyorum. Gırtlağımı yırtarcasına ağıtlar söylüyorum kollektif ölümlere-kıyımlara..

Dinlemediler... Ağlamaya hakka olan bir tek ben varım... Sadece kendimi koruyorum.

Ölmemek için doğmamak zorunlu!... Ayrılmam gerekiyor canlılardan... Hayır!... Bir tören istemiyorum... Belki.. Bir şölen olabilir, ama bir tören.. Hayır! Gideceğim yeri biliyorum.. Adres için çağrışımlar var.. Ve bazı durumlar için önlemlerim.. Derine gitmeye başlarsam, kulak açmam gerektiği.. Kurbağa bacağını nasıl yiyebileceği.. Bilicilerin belirgin izleri nelerdir.. Ellerinde gölge hayvanlar nasıl yapabilirim gibi.. Pek karışık değil, gideceğim son adresten geriye çağrısımlarda rota çizmeliyim.. Taa bulunduğum noktaya dek..

Ölüme gidiyorum nabzım atarak.

Korku çukuruna girmeliyim... Korku çukuruna; zifiri vadiden yalnız geçerek ulaşılabilirdi ancak.. Zifiri vadiye gelmeden önce; cıva okyanusunda boğulmak gerekiyordu. Yalnızlıklar labirentinde kendinle karşılaşmadan; okyanusa ulaşmak mümkün olmuyordu. Labirente giden yol; koyundan sonra bulunabiliyordu... Ama önce ibadet tepesinden inmem-tepeye gitmeden önce küfr-ü zina yokuşunu annemi düşünüp mastürbasyon yaparak tırmanmam sonrada iğdiş edip kendimi kendi ellerimle. bacak aramda kurutmam gerekiyordu, benden soy bulacak bulaşıcı ölümün kör yılanını. İbadet tepesinden tutku koyunun kokulu deltasına savurmak için.

Tanrılara kulluk etmek-uyuşturucu kullanmak yasaktı! Uyuşmak tembellikti, korkaklıktı. Kuşkucu olmayı ve antiseptikten uzak durmayı bilmek gerekti. Taşkınlığı aşkınlık sanma aymazlığına düşülmemeliydi de. Büyük sırların; gerçekte fos oldukları için gizlendiğini de bilmeliydi yolcu. Ölüm ve aşkı aynı sözcüklerle anlatmayı bilmek ve sakin bir suyun denize ulaşma hırsıyla ilerlemek gerekliydi

Yaşam, nehirin geçirdiği serüvendi. Denize ulaşmak; ÖLÜM!...

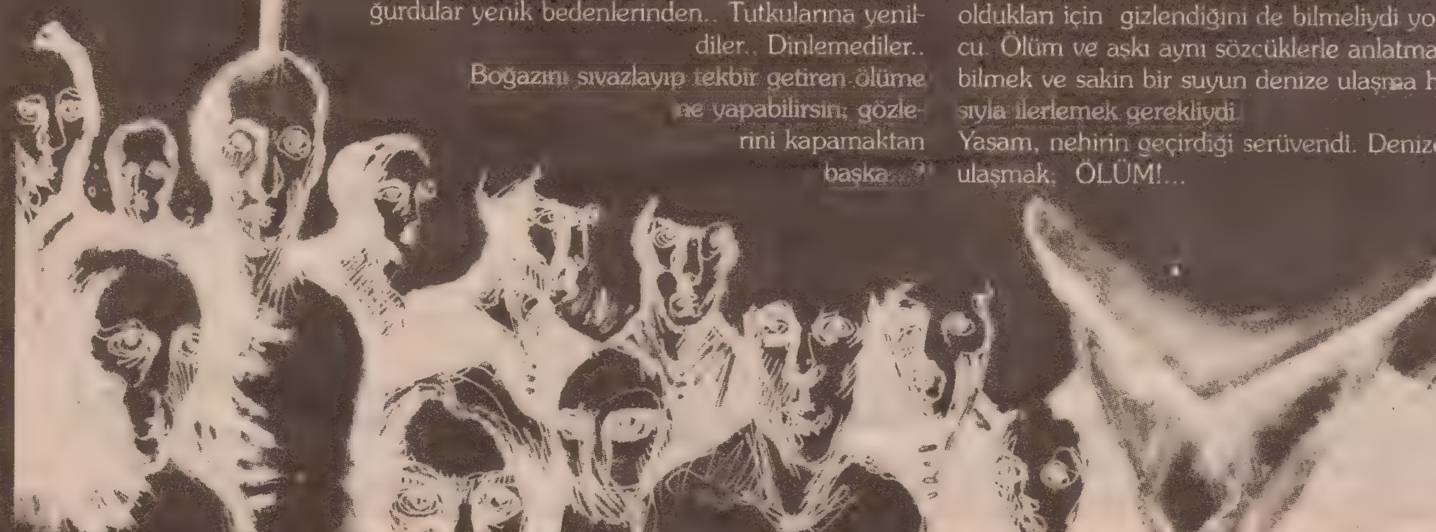

BİNBİR GECE KABUSLARI

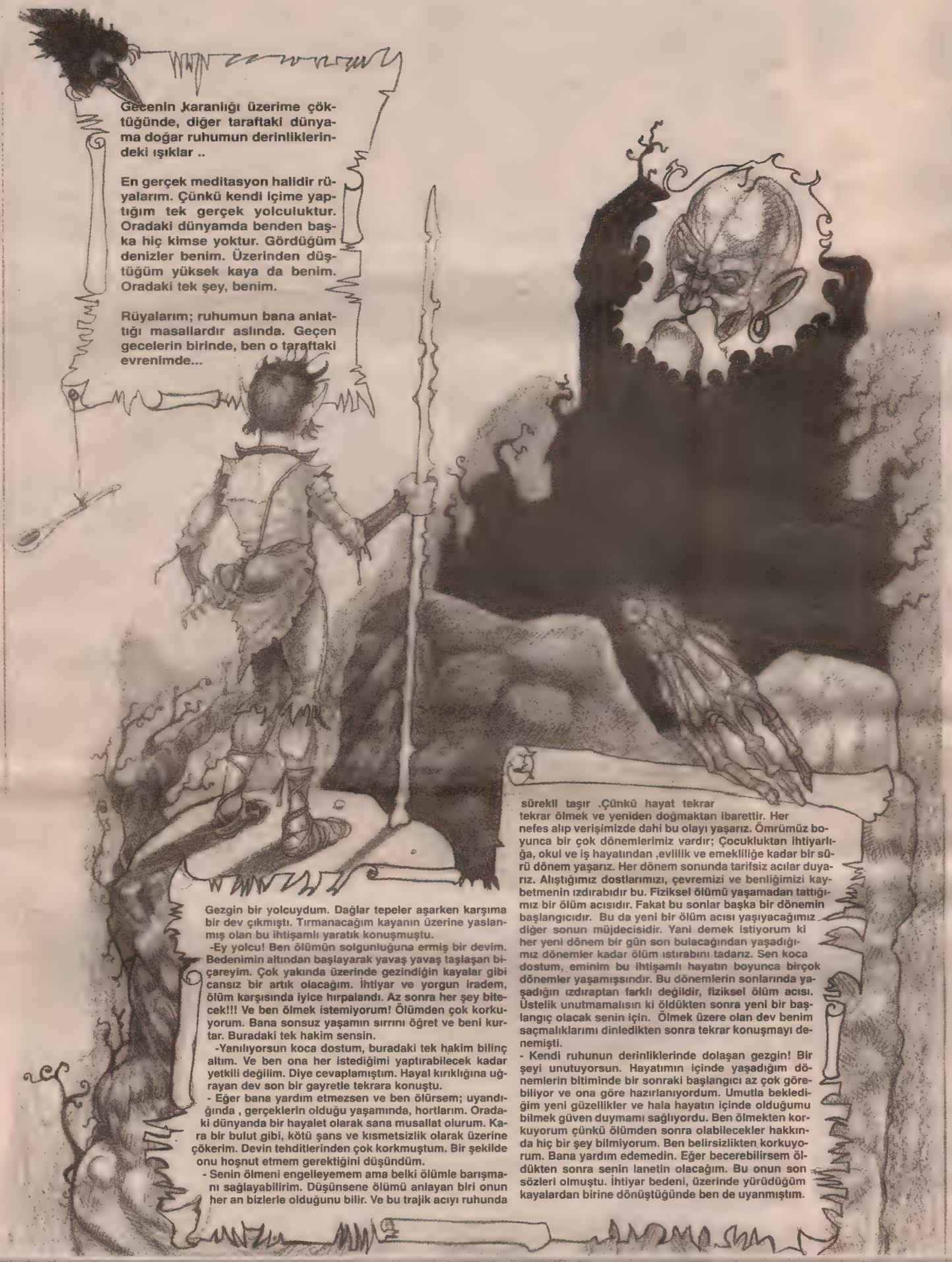

BUĞULU CAMDAKİ YAZILAR

- HAKAN KARAKAŞOĞLU -

☞ Sen bağıracaksın/ben susacağım, sen koşacaksın/ben duracağım, sen güleceksin/ben somurtacağım, sen çalışacaksın/ben uyuyacağım, sen içeceksin/ben bağıracağım ve bütün bunları sadece benden üstün olmak için yaptığını en sonunda anlayacak ve senin kıçına tekmeyi basacağım yani en son noktayı her zaman olduğu gibi yine ben koyacağım. HA HA HA!

☞ N'oldu ya sana böyle? Son günlerde çok berbat görünüyorsun. Tamam işlerin kötü gidiyor olabilir ama, her zaman dünyanın sana gülümsemesini bekleyemezsin ki! Zaten kimin hayatı tam tıkırında ki? Bir bana bak da kendi durumunu bir daha gözden geçir istersen. Ya da boşver bütün bunları bi promosyonlu cola al. Belki bedava falan çıkar da moralin düzelir. En azından bana her zaman öyle oluyor.

☞ Ooo Bakıyorum kendine yeni arkadaşlar, yeni kankalar edinmişsin. İyi güzel de bu adamlar için arkadaşlarını niye sattın ona benim aklım ermedi. Ha anladım bunlar diğerlerinden daha farklı ve sen de onlar gibi farklı olmak istiyorsun değil mi? Peki bu farklılığının seni nasıl etkileyeceğini hesap ettin mi? Bence bu olay (farklılık) seni fena halde hırpalayacak, mahvedecek. Artık gerçek arkadaşların da senin yüzüne bile bakmayacak. Çok yalnız kalacaksın çook. Demek ki neymiş. DEĞİŞİM her zaman yararlı bir şey değilmiş değil mi?

☞ Belki hiç haketmediğin halde çok güzel günler geçireceksin. Belki bu güzellikleri hakketiğini zannedip güzel günlerin devamını dileyeceksin. Ya da başkalarına güzel zamanlar yaşatmak için kendinden birşeyler sunacaksın ortaya. Bence bu durumlarının hepsinde neyi hak etmediğini anlamayacak sonunda boynu bükük bir biçimde hayata gözlerini yumacaksın...

☞ Yaşadığın gece sayısına orantılı olarak artan yanlızlığın artık senin için hiçbir anlam taşımıyor. Sen aslında gün gelip bu duygunun kalbinin atmamasını sağlamasından korkuyorsun. Bence bu korkunun amacı sadece ölmek değil bir daha şarap içememek. Alkol çok kötü bişey de değil aslında aşırıya kaçmadan içmek lazım,en azından yanında bir kadın yoksa...

☞ Son ağladığında kaç yaşındaydın sen? 13-14 falandı herhalde. Ta o zamandan beri gözünden yaş gelmiyor değil mi? İşte senin ruh halini en çok etkileyen bu bence. Ama sen ağlamak insanı küçültür gibisinden salakça bir inanca sahip olduğun için bu durumu kabullenemiyorsun. Halbuki bilmiyorsun ki göz yaşlarından sonra insanın daima su kadar saf olduğunu...

☞ Eğer illa kendi dünyadan uzaklaşmak, başka insanlar yaşamlarına karışmak istiyorsan en mantıklısı daima senin yokluğunu hissedebilecek insanların yanına koşman olacaktır. Çünkü onlar senin yokluğunu hissedecekleri kadar varlığına da önem vereceklerdir. Senin işine yarayan da bu değil mi zaten.

☞ Zamana ait düşler kuramadığını anladığında gerçekten zamanı yitirdim mi diye düşündün değil mi? Gerçeklerin seni kara kaplı defterinde yazmadığını anladığında da aynı duygu yoğunluğunu yaşamış ve ağlamıştım. Ama bir başka zaman da bütün bu aptal düşünceleri boşverip kahkahalar attığını hatırlıyorum ben senin. Bir yaptığın diğerini tutmuyor ki, ben bile şaşırıyorum bu duruma...

☞ Yaşadığın tüm yerlerin listesini çıkardığında sana en çok acı veren yerin altını çizdiğinde yüzümde oluşan gülümsemeyi hatırlıyor musun? Doğrusunu istersen gülümsememin nedeni sende kendimden birşeyler

BUNLARI NOT ALDIM KESİN YAPICAM

- HAKAN KARAKAŞOĞLU -

☞ Güneşin ilk ışıkları odanın duvarına vurduğu zaman uyuyacak, yıldızlar kovuklarından çıkıp kendilerini göstermeye başlayınca uyanıcam.

☞ Pink Floyd teyibimdeki yerini aldığı zaman kulaklarımı kapatıcam, kaset bitip müzik durunca kulaklarımı özgürlüğüne kavuşturup kaseti tekrar başa alıcam.

☞ Yağmur yağdığı zaman balkona çıkıp salak salak yoldan geçenlere bakıcam, yağmur dindiği zaman ise balkondan aşağıdan geçenlere tükürüp tekrar yağmur yağması için Tanrı'ya dua edicem.

☞ Şehir ışıkları yanmaya karar verdiği zaman yürüycem, ne zaman sıkılıp sönerler işte ben de o zaman durup denizi izliycem.

☞ Bomboş odamda sırtımı soğuk duvara yaslıycam, gözlerimi ayırmadan karşı duvarda görebildiğim bütün noktaya benzeyen şeyleri sayıcam.

☞ Plaja gittiğimde ilk iş olarak çıplak ayaklarımı kumun en sıcak olduğu yerine saplıyca, güneş gidip akşam olduğunda ayaklarımı kumdan çıkartıp botlarımı giycem.

☞ Gece geç bi saatte gelip bana bi şeyler anlatmaya çalışsa arkadaşımı dinliyormuş gibi yapıcam, o gittiği zaman söylediklerini hatırlamaya çalışıp aklımda kalanları siyah defterime not alıcam.

☞ Denize girdiğim zaman hiç kafamı suya sokmıycam, aklıma gelen tüm eski sevgililerime küfürler savurarak en çirkinini aklıma getirip herkesin gözü önünde iskeleye kusucam.

☞ Tolkien'in bütün eserlerini hiç bilmediğim halde İspanyolca okuycam, sonra hiçbir şey anlamadığıma kanaat getirip tekrar okumaya başlıycam

☞ Sen bana gelmeye karar verdiğinde ağlıycam, benden vazgeçip başka bir adamla beraber olduğunda kahkahalar atıcam.

☞ Ve inan bana tüm bunları sadece sana kendimden daha çok değer verdiğimi ispatlamak için yapıcam ve bir daha adını asla (asla,asla....) unutmıycam.

bulmamdı. Seni benden ayıran çizginin biraz daha incelmesi ise apayrı bir sevinç kaynağı olmuştu benim için. Ha ha ha! Sanırım deliriyorum.

☞ Karşımda durmuş gitmemi bekliyorsun. Şaşırtıcı tabii ama şaşırtıcı olan gitmemi beklemen değil böyle bir sonun ansızın arkamdan sürünerek sessiz sedasız gelmesi. Hiç beklemeden. Ayrıldık. Asıl kafamı karıştıran sorular bu hareketlerin ardında saklı. Şimdi oturup bütün kafamda uçuşan sorucukları eritmeliyim. Hımm en sevdiğim koltuğuma oturacağım. Sana N'oldu ki böyle hala gitmem için ısrar ediyorsun. Sanırım gitmiycem en azından burada yalnız kalana kadar.

☞ Çok iyi görünen fakat oldukça yaşlı olduğunu gözlerinden anladığım adam bana "Sakın ruhunu öldürme" demişti. Bu onunla konuştuğumuz ilk ve son cümleydi. Ben cevap vermeden çekip gitmişti çünkü. Eğer sen böyle bir durumda olsaydın ne cevap verirdin ona? Acaba ruh ölür müydü? Her şeyin sonu olabilir miydi? Kendimden başka birilerine inanmam gerekiyor muydu? Ya da sihirli sözcükl rin altında ne gizliydi? Peki bütün bunlara cevap verebilir misin? Tabii bu tip sorulara cevap verebilmen için önce kendinle konuşmalısın olayın sırrı burada saklı tabii bu soruların ardından başka sorunlar çıkacağını da hesap etmelisin..

M O U S E

GÖKÇE AVENOĞLU

AKSİ İSTİKAMET

-YOLLAR BİRGÜN KESİŞİR ELBET...-

Önce saçlarımız düzgünce ayrıldı ortadan. Sonra garip şekillerde, mavi, siyah şeyleri giydik. Ayakkabılarımızsa her zaman parlaktı. Ardından yollara döktüler hepimizi. "Bak evladım" dediler, "bu yol var ya çok iyi bir yere çıkar, buradan git", "üstündekileri çıkarma, değiştirme", "etrafındaki mavi şeyler gibi giyin, aynı adımlarla yürü". Gözlerimizde çapaklar, ne yöne gittiğimizi bilmeden yürüdük senelerce. Onlar yol gösterdi, biz yürüdük. Sonra, kötü çocuklar çıktı. "Biz" dediler, "sürü gibi aynı yöne gitmeyeceğiz", "herkes istediği yöne gider, bizim düzümüz bu". Tam tersimize yürüdüler. Başlarımızı öne eğdik. Bazılarımız kıs kıs güldü, bazılarımız aşşağıladı onları. Bazılarıysa peşlerine takıldı. Zamanla iki şerit oldu yol. Birileri o yöne, birileri bu yöne. Sonra başka yönlere. O günden beri, yollar var, kavşaklar var, ara sokaklar var. "İyi ki de aksi istikamete gitmiş birileri" dedik sonra. "Patikalardan kurtulduk. Oh be!!"

İnsanlara dayatmalar olduğu sürece hep bir doğru yol bir de ters yol oldu. Bazen hepimiz bu yanılgıya düştük. Dinlenen müziklere sığınıldı, siyasi görüşlere sığınıldı, saç rengine, göz rengine sığınıldı. Kendimizden büyük bir şeyin parçası olma uğruna başka herşeye kapadık gözlerimizi. Korktuk, yalnız kalmaktan korktuk. Müzikte de ateşli savunucular çıktı bu yüzden. Kimi "heavy metal ateşiyle yanıp tutuşuyorum" dedi, kimi "black'ten başkasını dinlemem, dinleyeni de sevmem" dedi, kimi "black'çilere acayip uyuz oluyorum abi" diye bağırıp durdu. Her tür kendini ilah ilan etti. Hepsi aynı patikada, aynı yöne doğru gidiyorlardı halbuki. Farklı olanları başka tarafa gidiyorlar sandı. Hep özgürlüğü, aykırılığı savundular ama aynı tip olma sevdasındaydılar. O halde kime karşı farklı olmaya çalışıyorlardı. Müziği yalnızca Kral tv.'de, zartta zurtta dinleyen adamlara karşı farklı olmaksa sorun, zaten ortada bir yanlışlık var demektir. Oysa o adamlara karşı da bütünleşiyorlardı. Her neyse! Bir sürü sosyolojik boyutu olmalı bu mevzunun. Sonuçta herkes içinden geçeni söyledi. "On parmağın onu bir mi?" gibi bir sözü benimseyen insanlar tüm bu farklı bulduları kitleyi soyutlarken, hala saçı uzun aklı kısa, zibidi edebiyatları yaparken, saçı uzun, aklı selim insanlar kendi aralarında didişip durdu. Ne fark kaldı saçı kısa, soyutlayan insanlardan."Farklı yönlere gidilebilir ve farklı yönlerde doğru yoldur birilerine göre" diyemiyorsak haklı çıkarmış olmaz mıyız onları...

"Aksi İstikamet"te hiçbir yerde bulunamayacak, arşiv değeri yüksek parçalar olduğu söyleniyor. Belki öylesine konulmuş bir isim olabilir ama, yine de çok şey anlattığı kesin. Müzik evrenseldir değil mi! Burun bükenler bir dinlesin derim ben. Ve düşünsün dinlerken. Kavşaklara ihtiyacımız var...

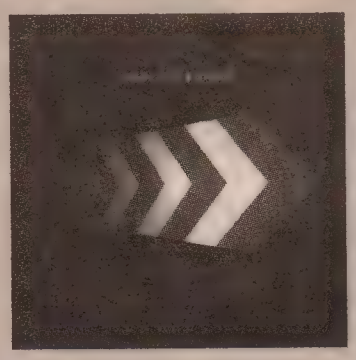

İHTİYAÇ MOLASI

-UZUN YOLCULUKLARDA BİR BARDAK ÇAY NİYETİNE-

Soluk bir renk olmaktansa çiçekli bir gömlek olmanın akşamlarında ilerliyorum. Üstümde çiçekli bir gömlek. İnsanlar ispanyol paça, kızlar mini etekli. Beyoğlu'nda bir pavyona giriyorum. Küçük kırmızı masalar ve kendinden geçmiş naftalinli gözler selamlıyor beni. Köyünden neonlarla kandırılmış bir güzel yaklaşıyor masaya. Ardından mekan değişiveriyor, şimdi de bir diskodayım. Pistte dansediyor Kezban Paris'te ve Ayşecik. Eller düzgün hareketlerle yüzleri kapatıyor, vücutlar sallanıyor bıkmışcasına. Fonda çalan garip bir müzik. Peşimi bırakmıyor evden beri. Pavyonda da diskoda da çalan bu. Böyle başlıyor bir kasetlik yolculuğum. Fonda çalanlar ise "İhtiyaç Molası". İhtiyaç Molası'nın, bu manyak grubun (kaba bir tabir tamam ama, tek ifade yolu bu) Milad albümünü dinlemeye başladığım anda kendimi bir yolculukta hissediyorum. Bir zaman yolculuğu desek daha doğru olur sanırım. Açılış parçası "Çizgi"de (geç kaldım göremedim ama Yeşilçam'a teşekkür borçluyum) 70'li yılların havası var. Ya da şöyle söylemem daha gerçekçi olur, 70'li yıllarda ki Türk filmlerinin havası var. Onu takip eden "taken", "Çengi" ve albüme adını veren "Milad"da da bunu hissediyorum ancak biraz azalarak. Albümün genel sounduna bakarsak dört dörtlük bir çalışma diyebiliriz. Albümün kapağında da yazdığı gibi tüm şaheserler "İhtiyaç Molası"na ait. Zaman zaman, nadiren giren vokaller başta biraz yadırgatıyor ancak yerine oturmuş olduğu kanısındayım. Türk motiflerinin başarılı sentezlerine bu türde zor rastlasak da İhtiyaç Molası bu işi aşmış gibi görünüyor. Sentezden öte müziği her enstrümana kaynaştırmışlar. Albümle çıktığım kısa yolculuk sonunda kendimi dinlenmiş gibi hissetmemle grubun isminin bir ilgisi olabilir mi sizce? Sanırım arada sırada yan odadan, sağdan soldan gelen şikayetleri susturmak için molalar vermeliyim. Hem arada insanın biraz sükunete ihtiyacı var. Siz dinleyin, neye ihtiyacınız varsa onun için dinleyin. Ee tabii albümü raflarda görür görmez bu yazdığım şeyleri hissedemezsiniz o zaman biraz da dış görünümden bahsetmek farz oldu. Zihni Müziğin başarılı yapımlarından biri daha kapak tasarım ve genel görünüş açısından tam puana layık. Genel görünümün bir albüm için her zaman çok olumlu gelişmelere yol açtığını sanırım hepimiz kabul etmeliyiz. İhtiyaç Molası da Zihni'den çıkmış dışı da içi kadar sağlam yapımlar arasına giriyor. İlk albümlerinde nereye geldikleri ve nereye gitmek istedikleri yolunda insanlara ip uçları vermek isteyen İhtiyaç Molası'nın "Milad"la kendi miladlarını başlatmış olduklarına inanıyorum.

MURAT ÇELİK

-DÜŞLER SUYA GİRER Mİ?-

En neşeli, umursamaz olanımızın bile melankolik zamanları olur elbette. Gün gelir yitirilen herşey bir bir su yüzüne çıkar ve geçici de olsa, 10-15 dakika bile olsa ölecek gibi oluruz. Asla yakalanamayacak zamanlar, kıymeti bilinmemiş anılar... En çok da böyle zamanlarda yalnız hissederim kendimi.

Yine böyle birgün bugün. Hava soğuk, rüzgar umursamadan bana çarpıp hızla koşarken, tüylerim ürperiyor, üşüyorum.

Koca bir cadde burası. Ve hergün buradan geçen insanların hayatlarında farklı dönüm noktaları yaşanıyor. Hiçbirini tanımıyorum ama içlerinde bu akşam ölecek olanı bile vardır eminim. Kimbilir!

Çok değil birkaç saat önce bunlar aklıma bile gelmiyordu. Mutluydum ya da öylesine gülüyordum işte! Şimdi, yalnızım. Bağlar kopuyor hergün. Daha bu kadar az yol katetmişken bu kadar insanı unutmak, yitirmek.. Yaşlılık korkusu bunların çoğalacak olmasından korkmak olmalı diye düşünüyorum. Tamamiyle kendimleyken, dış dünyayla bağım kesilmişken dünyayla tek bağım discman olsa gerek. Murat Çelik'i dinliyorum. Hakkında hiçbirşey bilmiyorum. Sadece söyledikleriyle ilgiliyim bu genç adamın. O da tıpkı benim gibi, bir yalnızlık anında yazmış olmalı bu şarkıları. Sürekli giden sevgililerden, yitirilen yaşamlardan ve yalnızlıktan bahsediyor. Bir an düşüncelerimi müziğe, söze dönüştürmesi hoşuma gidiyor.

Murat Çelik, hep kalan adam. Bölme işlemi gibi gibi tıpkı. Hayatında birini kendince bölüyor, duygularını büyütüyor, sonuçlar çıkıyor. Ama o hep kalan oluyor. Koskoca işlemde tek kalan olmak. Caddelerde, sokaklarda, şehirde tek kalan olmak... Belki de hiç yalnız kalmamıştır hayatında, kendini öyle hissetmiştir. Sadece düştür söyledikleri, bu yüzden dinlediğim albümün adı "su düşleri" dir. Düş olmasa, yaşanmış da olsa bu yalnızlıkları unuttuğunu anlıyorum sözlerden. Sonra sıyrılıp hüzünlerden, dalıyorum hayatın ortasına. Discman kapanıyor, unutulanlar kabuklarına çekiliyor. Yani bir durak daha geçiyorum hayatımda. Yeniden gülmeye başlıyorum ve albümün kapağına bakmak o zaman geliyor aklıma.

"Su düşleri", oldukça geniş ve kaliteli bir kadroyla hazırlanmış. Başta efsanevi "Kurtalan Express"ten tanıdığımız Ahmet Güvenç olmak üzere kalabalık bir müzisyen kadrosu eşlik ediyor bu 'yalnız' adama. Kendisi albümde 6 ve 12 telli akustik gitar ve klasik gitarları çalmış. Söz ve müzikler kendi elinden çıkmış. Albümün kapanış parçası "zaman siler demiştin" 'de Sibel Sezal'la düet yapıyor. Albümde her müzisyen çaldıkları parçanın hakkını fazlasıyla veriyor. "Biraz yumuşak, sakin şeyler dinlemek istiyorum" diyenlerin, bir saate yakın kendine müzik ziyafeti çekmek isteyenlerin ve şehirde yalnızlığı tatmak isteyen herkesin mest ola ola dinleyeceği bir albüm.

CLIMB

Şu zamana kadar hiçbir şekilde tanımlayamadığım, vatanım topraklarında son yıllarda tüyler ürpertici (gururdan olsa gerek) bir hızla yandaş toplayan bu müziğin hayatın anlarıyla alakalı olduğunu düşünürdüm. Ancak bunu kendime kanıtlamam biraz zaman aldı. Örneğin aptal bir belediye otobüsünde hızla (!) giderken ve hayatımı allak bullak eden gelişmeler olmuşken hayatın 4. hatta 5. boyutlarını kulaklarıma işleyen müzikle hissederdim. Müziğin hayata katkıda bulunduğuna daha iyi inandığım şu günlerde teybimde deli gibi dönen CD ise The Climb'ın kendi adını taşıyan albümü. Play'e bastığım andan itibaren bu kasvetli yaz mevsiminde odama yayılan müzik sürekli, durmadan "kötü bir şeyler olacak" diyor bana. Açıkça söyleyeyim ki yaz mevsimine karşı tatilini hiç gitmediğim gidemediğim, gitmek istemediğim tatil köylerinde geçirenlerden daha farklı duygular besliyorum, Yaz mevsimini sevmiyorum. Bahar belki ama, yazı asla. Şimdi bunun Climb'la ne ilgisi var diyeceksiniz. İşte müziğin hayata büyüteç tutma işlevi burada devreye giriyor benim için. Ben tüm yazımı her an defolup gidebileceğim ve bundan köpek gibi korktuğum bu odada geçiriyorum. Bana durmadan kötü şeyler hazırlayan bu mevsimde odamda ben ve CD'lerim gün sayıyoruz. Climb'ı alışkanlığımı elden bırakmazsızın çıkmasından haftalar sonra kasvetli bir yaz öğleden sonrasında dinlemeye başlıyorum. Açılış parçası "perfectly nothing" kapağın o Amerikanvari duruşunu destekleercesine dış mihraklı bir parça. Ve tabii içinde bulunduğum kasveti körükleyici (bu arada anladığınız gibi kasvete aşığım). Diğer şarkılara geçmeden defalarca dinliyorum önce. Beni alıp götürüyor ya da zamklıyor uzandığım yatağa. Devamı geldikçe atmosferi bozmak ne kelime daha da körüklüyor Climb. İçimden bu adamların albümü tamamladıkları gece yataklarına uzanıp bunun yani kalitenin içlerinde olduğunu düşünüp gülümsediklerini ve tabii ki gururlandıklarını düşünüyorum. Climb piyasada (kurduyum ya piyasanın) yani dışardan bakıldığı kadarıyla çıtayı fazlasıyla yükseltmiş, diğerlerine de artık bunu hedef alma zorunluluğunu getirmiş bir grup.

Sanırım bundan böyle herkesin biraz daha kasması gerekecek. Bu arada grubun teknik imkanlarını gözardı etmemek gerekir tabii ki. Birçok grubun ulaşamadığı imkanlarla en iyisini başarıyor. Ama kocaman harflerle belirtilmeli tek kelimeyle hakkını veriyorlar.

Albümü ilk dinlediğinizde vokal çok düz ve pasif geliyor. Dinledikçe başka vokalin gitmeyeceği görüşüne kapılıyorsunuz. Ayrıca Gökalp Ergen'in şarkı sonlarındaki performansı gözardı edilemiyor. Davulda Alen her zamanki gibi harikalar yaratıyor. Çalarken davulda kaybolan ve ritmle birleşen bir adamdan başka birşey beklenemez zaten diye düşünüyorum. Davulun her ne kadar öne çıkarılmadığını söyleseler de şarkıya kemiklik eden unsurların başında bence bu albümde. Çok da memnun, mesut bırakıyorsunuz kendinizi davula. Kaldı ki her geçen gün Televole kültürünün etkisine giren adamların arkasında çaldığı zamanlarda dahi profesyonelliği elden bırakmadan, sanki o an davul çalmazsa ölecekmiş gibi içtenlikle çalan bu nimetten zaten başka birşey beklemek sadece aptallık olur. CD dönüyor, şarkılar akıp gidiyor. Yedinci şarkı "Lacuna"nın başlangıcı bilmiyorum, bilemiyorum ama, bir an Cranberries'i hatırlatıyor bana. Gerisi aynen devam. Climb'ın, ilk başlarda batıya yakın şeyler yapıp kendilerini kabul ettirdikten sonra ileride kendi ezgilerine yer verebileceklerini okumuştum bir roportajlarında ancak bana kalırsa hem batılı hem de Türkiye'de icra edilen müziğe aşina kulaklara hitap ediyorlar. Yani birçok açıdan yıldızlara, puanlara layık bir grup ve albüm. Yaz kasvetine gelince bakmayın melankolikliğime nasıl hissediyorsanız öyle dinlersiniz. Nasıl dinlerseniz dinleyin ama, albümü mutlaka edinin derim ben.

NOT: Güven Erkin Erkal, deprem dolayısıyla bu ay yazısını gönderememiştir. Önümüzdeki ay kaldığımız yerden devam edecektir

BEATLES ANEKTODLARI

ALPAY ERDEM

● The Beatles 20. yüzyılın en önemli vakalarından biriydi. Sadece müzikal bir vaka da değil, toplumsal bir vaka. Gençleri çılgına çeviren, muhafazakar yetişkinleri korkutan, albümlerinin toplam satışı milyonları aşan,birkaç kuşağı birden etkileyen The Beatles sayısız gruba da ilham kaynağı oldu.

● Efsane grup The Beatles'la ilgili gelmiş geçmiş en büyük müzayede,22 Mart Cumartesi Japonya'nın başkenti Tokyo'da yapılacak açık arttırmada grupla ilgili 300 kadar eser satışa çıkacak. Müzayede,kurulacak tele konferans sistemi ile Londra'da da naklen izlenecek. 300 parçadan en değerli olanı bir Beatles heykeli. Müzayededen rekor düzeyde gelir elde edilmesi bekleniyor.

● 1964'te ilk Amerika turnesi başladı. New York hava limanındaki karşılama töreni inanılmazdı. Histeri krizleri ile inleyen hayranların elinden zor kurtuldular. CBS televizyonuna çıktıklarında milyonlar onları izledi. Basın "The Beatles"ın turnesini "İngilizler , Amerika'yı istila etti " diye verdi. İkinci Kuzey Amerika Turnesinde Hollywood ve Las Vegas konserlerinin biletleri o kadar çabuk satıldı ki Frank Sinatra, Dean Martin gibi ünlüler konser için bilet bulamadılar ve konseri izleyemediler.

● 30 Ağustos 1972 feminist hareketin uyanmaya başladığı Vietnam Savaşın'a karşı protestanların doruk noktasına ulaştığı dönem. John Lennon ve Yoko Ono, Madison Square Garden'da düzenledikleri, geliri zihinsel özürlülere bağışlanan konserde "barış ve sevgi" sloganları eşliğinde sahnede. Şarkının adı "Give Peace a Chance" (Barışa Bir Şans Ver). İzleyenler sahneye fırlayıp birlikte çılgınca şarkı söylemeye başlıyor, sonra da Lennon'ın şarkılarını söyleyerek topluca 5. Cadde'den aşağı yürüyorlar.

● Barışçı dünya görüşü, sanatçı kişiliği, çılgınlığı ve zekası ile milyonları peşinden koşturan ve daha yaşarken bir efsaneye dönüşen Beatles'ın isyankar dahisi John Lennon 8 Aralık 1980'de öldürüldü.

● Beatles, Ömer Madra için 60'larda büyük değişimin hem yansıması hem de bizzat o değişimin aracı. Kılık kıyafetleri, davranış biçimleri, müziğe getirdikleri yeniliklerle hem müzik tarihinde, hem de toplumsal tarihte bir çığır açmayı başarmışlar. "Rock'n Roll isyanıyla, 68 kuşağıyla, hepsiyle bağlamak mümkün bu durumu. II. Dünya Savaşı sonrası genç kuşak cepleri biraz para görünce savaşın açtığı yaraları, muhafazakarlığı rock' n roll ile yıkmaya çalışıyor. Seks giriyor hayatlarına ve uyuşturucu. Ancak 60'lara gelindiğinde o ilk patlama yerini sessizliğe bırakıyor. Elvis Presley, Chuck Berry gibi ustalar bir şekilde çekiliyor ortalıktan. İşte tam o günlerde İngiltere'den dört gencin sesi yükseliyor. Rock'n Roll yapıyorlar ama, bilinenlerden çok farklı. Beatles, önce İngiltere'yi ve Avrupa'yı fethediyor; sonra Amerika'yı ve tabii tüm dünyayı.

● Her gün gazete sayfalarını süslemiş Beatles. Ne yiyip içtiklerinden, saat kaçta ne yaptıklarına kadar her şey bir haber konusuymuş çünkü. John Lennon topluluğun en sert, en kes-

BEATLES'İN BEŞİNCİ ELEMANI STUART

kin, en tepkili elemanı. Sözünü asla sakınmıyor. Ringo Star'ın Doruk Yurdasin'in deyimi ile "ruhu komik". Hiçbir şeyi takmıyor, ilgilenmiyor. George Harrison içine kapanık ve sessiz. Paul McCartney şov dünyası için yaratılmış. Sahne ışıkları en çok O'nun için parlıyor sanki. Kendi aralarında sürekli gırgır geçmişler aslında ama, kesinlikle girilmeyen kapalı bir yanları var. Bir çeşit aristokrasi gibi. Sevecen sempatik ve size karşı çok iyidirler ama, bilirsiniz ki onlara asla ulaşamazsınız.

● 1966 yılında, New York polisi kentteki Americana Hotel'in 22. katından aşağı atlamaya çalışan iki genç kızı kurtarmaya çalıştı. Saatler boyunca etraftaki her kesin yüreğini ağzına getiren sonra sağ salim aşağı indirilen kızların tek amacıysa, Beatles üyeleriyle tanışmaktı. Başarabildiler mi? Ne gezer?

● Grubun bütün üyeleri Astrid'e aşıktı ama O, sadece Stu'yu istedi. İkisi sabahlara kadar Egar Allen Poe'dan şiirler okur, gerçeküstücülerin sanatları üzerine konuşurlardı.

● Stu, grubun ve özellikle John Lennon üzerinde dolaşan o uğursuz şiddetin kurbanı oldu. "Teddy Boys" grubun saldırısına uğradığı Liverpool günlerinden beri, Beatles devamlı şiddetle karşılaştı ancak kesin olan Lennon'un ara sıra kavga etmekten ve özellikle de İngiliz denizcilerle yumruklaşmaktan hoşlandığıydı. Onları diğer denizcilerin arasından ustalıkla seçerdi ve saldırıları tümüyle bilinçsizdi; dövüşürken adeta delirir ve ölüme sebep olacak kadar kötü vururdu.

● Lennon gerçek bir zalimdi. İşte Stu, böyle bir kavgada ölümüne sebep olan darbeyi yedi, kafasından tekmelendi. Alman doktorun, ölüm belgesinde belirttiği gibi kafatasında ciddi bir çöküntü vardı (olayların zamanı: Beatles 'ın ilk oluşum yılları yer: Hamburg)

● Bu grubun tüm bireyleri savaş sonrasının ilk kuşağına mensuptular ve henüz yaramaz şımarık isyankar sorunlu çocuklardılar.

● John Lennon kendisini küçük yaşında yüzüstü bırakıp gitmiş ve uzaklarda ölmüş bir annenin özlem ve acısıyla dolu sarsıntılı bir çocuğun ağır duygusal yükünü taşıyan içi öfke dolu, zulme, zorbalığa ve fiziksel şiddete yatkın bir gençti sadece.

● Belki de onların değişmelerini sağlayan etken, şimdi tümüyle unutulmuş bir karakter olan S.Beatle Stuart Sutcliffe 'in 22 yaşında önce kör olmasına ve delirmesine neden olan bir beyin sarsıntısından dolayı trajik ölümüydü. Lennon'ın "Kutsal İsa" lakabını taktığı

ona da "Vaftizci John " diye hitap eden Stu'nun ölümünden sonra Hamburg'u terk eden Beatles gençleri büyümeye ve olgunlaşmaya başladılar. Ve Özellikle Lennon 'All You Need is Love' gibi şarkıları anlamını bilerek ve duyarak yazmayı ve özel bir insan olmayı başardı. Aslında bu genç insanların tümü yaşanılan bütün olumsuzluklara rağmen insanın kendi özgün dünyasını yaratmanın mümkün olduğunu gösterdiler.

BU GRUPLAR ADAMI ÖLDÜRÜR!

MEGADETH
DEATH
DEAD WORLD
OVERKILL
DEADPOOL
DEATH OATH DEAD KILLERS
DEATH OF MILLIONS
GRATEFUL DEATH
DEADLOCK
DEADLY SIN
DEAD MAN'S RIGHT HAND
DEAD MEN'S BANQUET
DEAD-WEIGHT
DEATH PENALTY
DEATHRIDER
NAPALM DEATH
DEATH'S BRIDE
DEATH SS
DEATH TRIP
DEATHWITCH
KILLER KHAN
KILLER DWARFS
DEATH PROJECT
DEAD CAN DANCE

ÖLÜMÜN "J" OLTASIYLA ÇEKTİKLERİ

JİMMY HENDRİX - drug - Experience
JANİS JOPLİN - drug - Big Brother Holding Company
JİM MORRİSON - drug - Door's
JOHN BONHAM - boğulma - Led Zeppelin
JACO PASTORİUS - bıçak - Weather Report
JOHN LENNON - tabanca - Beatles
JİM CROCHE - drug - Country
JERRY GARCIA - kanser - Grateful Death
JOHNY CASH - helikopter - Country
JOHN DENVER - helikopter - Country
JOHNY WİNTER - drug - Winter Bros
JONES BRİAN - drug - Rolling Stones
JOHN DOE - USA'da kimliği bilinmeyen erkek ölü
JANE DOE - USA'da kimliği bilinmeyen kadın ölü
AJLAN BÜYÜKBURÇ - Trafik- şarkıcı

Akşamsefası

HADİ BAKALIM

-UMUT SARIKAYA-

İÇİ BOŞALTILMIŞ KAVRAMLAR ANTOLOJİSİ

ergin altay

● **NATO;** 20. yy ortalarında, sosyalist kampa karşı oluşturulmuş kapitalist kutuplaşmanın askeri gücüdür. Fakat 80'lerin sonlarında sosyalist kampın çökmesiyle Nato'nun işlevi değişmiştir. Artık Nato, tüm dünyanın jandarmalığına soyunan, başta ABD olmak üzere gelişmiş birkaç devletin dikta gücü haline gelmiştir. "Barış" adına yaptığı askeri operasyonlar ve katliamların arkasında böl-yönet şeklinde formüle edilebilecek politik-ideolojik bir siyasi strateji mantığı bulunmaktadır. Toplumsal direniş dinamiklerinin yoğun olduğu coğrafyalarda ya da açık bir pazar savaşı potansiyeli olan ülkelerde, direnişlerin kırılması veya pazar paylaşımının kapitalist kondüktör lehine çevrilmesi gerektiği koşullarda bunu başarabilmenin gerisindeki mantık ise, ABD tipine uygun küçük federatif devletçikler oluşturulmasıdır.

● **Hoşgörü;** Bu kavram, toplumsal ilişkiler içersinde ifadesini bulan gerçek anlamından koparılarak, gerici ideolejilerin pasifist bir sloganı haline dönüştürülmüştür. Özellikle Türkiye gibi toplumsal patlama dinamiklerinin yoğun olduğu ülkelerde "sevgi yılı", "hoşgörü yılı" gibi tamamen kitleleri pasifize etmeye yönelik ideolojik saldırıların açık bir yansımasıdır.

● **İnternet;** Küreselleşme kavramının ideolojik propaganda biçimlerinden biridir. "Bilgi çağı" maskesi altında, var olan egemen ideolajilerin dünya çapında dijital ağ yardımıyla kültürel zemine oturtulması işlevini görmektedir. Her ne kadar alternatif fikir propagandası yapma olanağı olsa da internet gücünü, var olan yoz kültürlerin popülerliliğinden alır.

● **Küreselleşme;** Popüler anlamıyla, uluslararası planda, devlet aygıtlarının belirli noktalarda bütünleşmesinin politik yansıması ve bunun ideolojik alt yapısıdır. Bu bütünleşme ise en genel anlamıyla, uluslararası planda, kalkınmaya yönelik bir birliktelik olarak lanse edilmektedir. Bunun getireceği kültürel kaynaşma, enformasyon, güvenlik, vs. ile halk kitlelerinin, çağa adaptasyonunun kolaşlaştıracağının propagandası yapılır.

Halbuki iş tamamen farklıdır. Küreselleşme, Dünya pazarlarının bir taraf oluşturmak üzere kutuplaşmasının yansımasıdır. Bu durumun ilk elden orataya koyacağı sonuç ise; bu birlikteliğin aslında, sermaye çıkarlarının korunması olduğudur. Çünkü, gelişen kapitalizm, bir ülkenin kendi sermayesinin dönüşüm ve değişim (mübadele) pazarını bir süre sonra tüketir. Bu sonuç yine, sermayenin, kendi pazarı içinde kutuplaşmasından ileri gelir ve bir azınlığın mülkü olarak bir araya toplanır. Böylece sermaye kutuplaşarak, kendi kutbuna denk düşebilecek nicelikteki pazarını tüketmiş olur. Bu onun dışa açılımının ilk durağıdır. Kendi pazarını tüketen sermaye, dışa yöneldiğinde, diğer sermaye gruplarının, çıkar odaklarıyla karşılaşır. Genelde kendi çıkarlarıyla ters düşen bu karşılaşma, sermaye grupları arasında zorunlu bir uzlaşma gerektirir. Bu uzlaşma ilkin ve işin temeli olarak, pazar paylaşımında olmak zorundadır. Aksi takdirde uzlaşmazlık beraberinde savaş getirir.

Kısacası, küreselleşme uluslararası planda, sermaye gruplarının uzlaşma zorunluluğundan başka bir şey değildir. Bu "çağdaşlığın" ifadeleri olan; güvenlik birlikteliki, kültürel kaynaşmalar, teknoloji transferi, çeşitli enformasyonlar, sermaye kutuplaşmasının halk nezdinde bir "kültür" oluşturması, diğer taraftan asıl niyetin (Pazar paylaşımı), meşrulaştırılıp legalize edilme çabasıdır. Sonuçta küreselleşme sermayedar azınlıkların pazar arayışı ve bu arayışın ideolojik, politik platformudur.

SEN-DE-LEMELER

BİRDAL TEZER

- bir türlü kabuk bağlamayan
yaramdın sen,
hep kanadın inatla durmadın
acıların bir tarafa
orada olduğunu da hiç unutturmadın
-acaip bir küfürdün sen,
ana avrat dümdüz
-sınırsız ambargoydun sen,
gıda ve ilaç dahil
-yırtıcı bir santrafor'dun sen
defansımı darmadağın eden
- her konuda çekimser halkımdın sen,
kim olduğu hiç farketmez
nasılsa birileri yönetir
- şehirlerarası otobüs
yolculuklarımdın sen,
pence kenarı, uykusuz, yorgun
kitap arası ve sigarasız
-hep kaybettiğim uğur param'dın sen,
bir türlü uğur getiremeyen
- içip içip de kafayı bulamadığım
anlardın sen,
nasıl anlatılır ki o an?
- kahvaltı çayımın üçüncü şekeriydin sen
aslında, parmağını soksan yeterdi
- bakaya kalmış askerlik'tin sen,
büyük bir zevkle
seve seve yapılacak
- estetik ameliyat'tın sen
beynimle kalbimin yerini değiştiren
- 'tembellik hakkı'ydın sen,
böylesi güzel haklarımız da var
-mukaddes topraklardın sen,
her gün tavaf ettiğim
- zula yerlerimdin sen,
ben bile bulamıyordum
- 'sürgünlerim el sallıyor' diyordun sen,
'olmayan sabahlara'
umutlara el sallasan keşke
-boğanın kazandığı güreşler'din sen
nedense, sevinenler çok az
- aylak aylak gezdiğim
zamanlardın sen,
hiç bir şey yapmazken bile
seni düşünebiliyorum
- keyif verici maddeler'din sen,
geçici bir süre
herşey yolunda
- her konuda bilir kişiydin sen,
biraz da bilme be güzelim!..
-rüzgargülü'sün sen,
hangi yönde rüzgar?
özler mi?
sahi gelir mi?

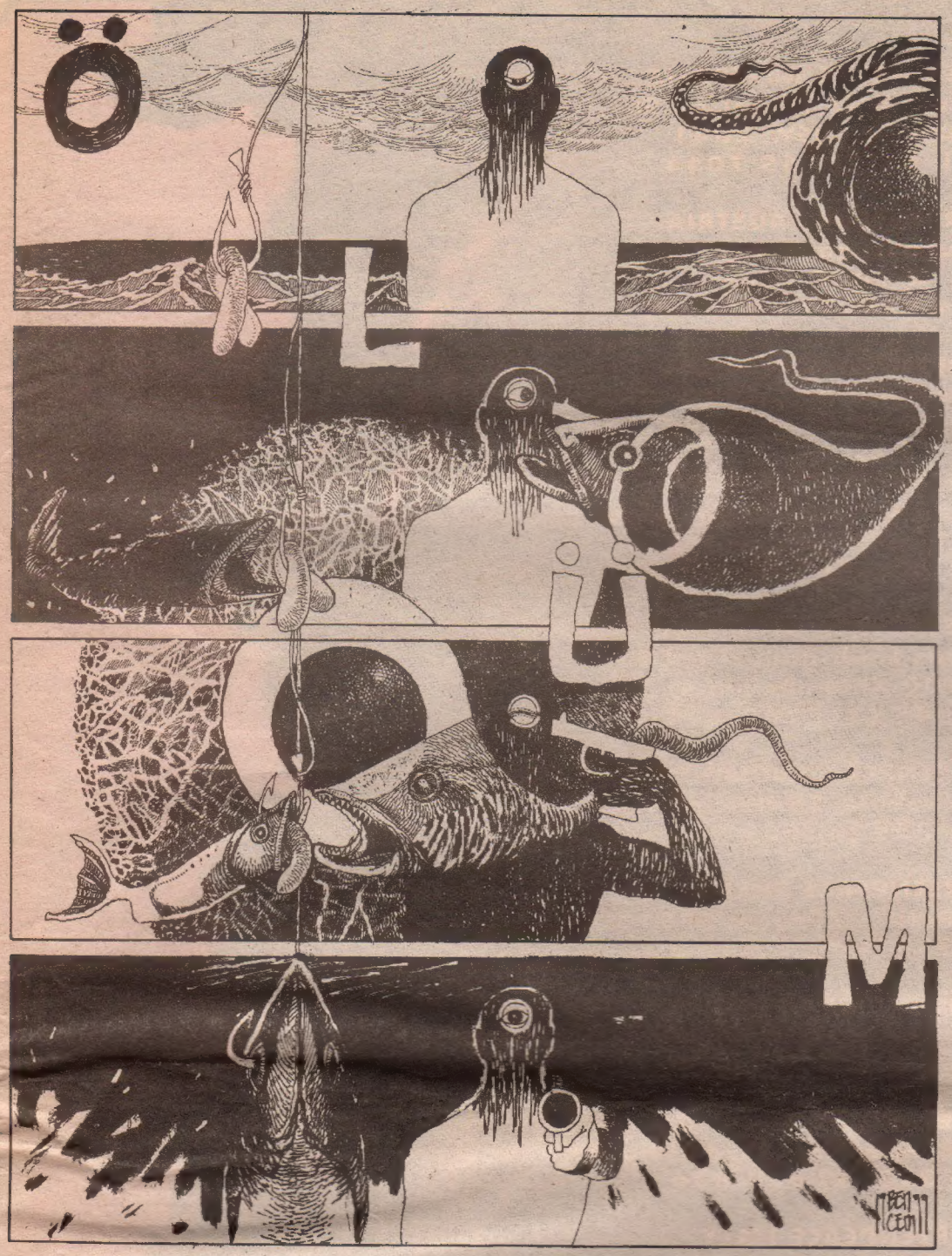

Akrep iN gölgesi COMIX ÇIKTI!

Hemen herşeyin görüntülerle anlatıldığı bu "visüel" çağda resimli roman diliyle anlatılmış bir öykü, sinema, televizyon ve kliplerdekinden farklı olarak "uçup gitme tehlikesi" olmayan, dönüp tekrar tekrar izleyebileceğiniz görsel bir ziyafet özelliği taşımaktadır.

Bugün Hollywood Sineması'nda milyonlarca dolarlık "special effect"lerle zenginleştirilen fantastik filmlerin çoğu çizgi romanlardan kaynaklanmaktadır.

Çizgi romanın büyülü dünyasında en gelişmiş teknolojilerle bile gerçekleştirilemeyecek efektler, hiçbir stüdyoya sığmayacak mekanlar, bilinen tüm makyaj teknikleri ve dekor uygulamalarının üstünde bambaşka bir öykü izleyebilirsiniz.

Evet... Bir süredir sizlere duyurusunu yaptığımız ve gerçekleşmesi için aylardır sürdürdüğümüz çalışmalar meyvesini veriyor; akrebin gölgesi yavaş yavaş üzerimize vurmaya başlıyor.

Bugüne kadar okuduğunuz çizgi romanların aksine, Türkiye'de ilk kez tamamı yerli çizgi romancıların ürünü olan Akrep IN Gölgesi serisi, ayrıca Amerika'da yayınlanan "illustrated magazine" türüne uygun olarak çizgi kalitesinin dışında her karesi özenle renklendirilerek hazırlandı.

Unutmayın aynı anda 4 ayrı dergide 4 ayrı görsel şölen Akrep IN Gölgesi'yle her ay bayinizde...

BU GÖLGE KANINIZI DONDURACAK!

Şebek HEAVY METAL DERGİSİ

Aptülika ve Arda Turaç denetiminde hazırlanan Türkiye'nin tek ve lider haftalık Heavy Metal dergisi, iki seneden bu yana her cumartesi Heavy Metal enginin derinliklerini araştırmaya devam ediyor.

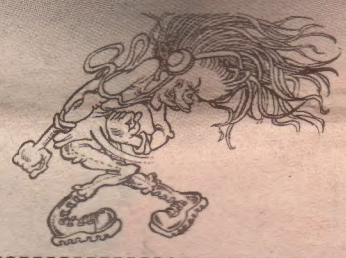

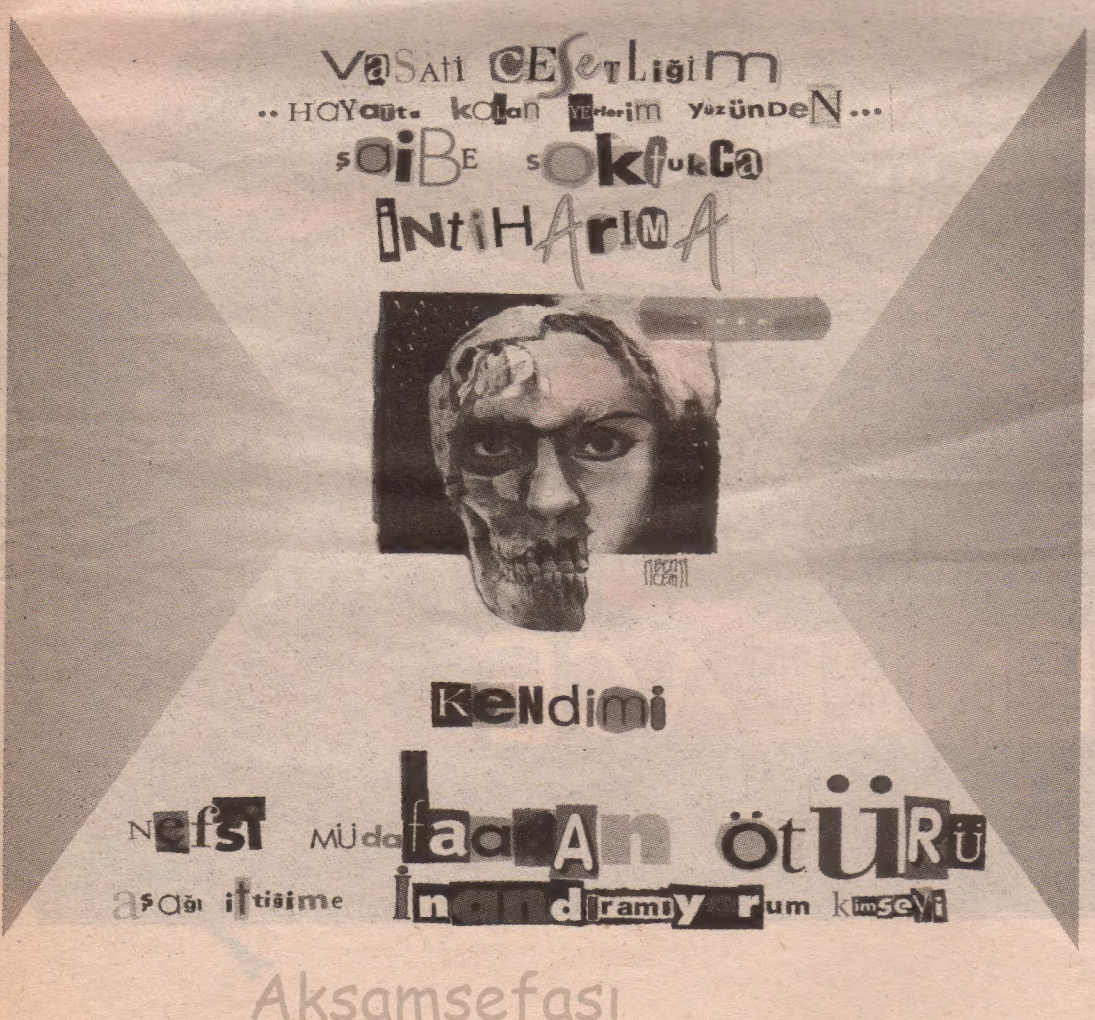

3. SAYISI BAYİLERDE

" Şimdi iyice görüyorum bunların ne menem insanlar olduklarını. Bir kralla yedi nazırlarıdır bunlar, öyle bir kral ki zavallı savunmasız bir kızcağıza el kaldırmaktan çekinmez; nazırlarıysa onu büsbütün kışkırtırlar. Bana gelince ben Aksak Kurbağayım, Soytarı Aksak Kurbağa, bu da benim son soytarılığım."

Edgar Allan Poe (Aksak Kurbağa hikayesinden)

AKSAK KURBAĞA

Sayı: 11 / EYLÜL'99

BASIN ve YAYINCILIK LTD. ŞTİ.

İmtiyaz Sahibi: Ergün Gündüz

Yayın Yönetmeni: T. Yüksel

Yazı İşleri Müdürü: M. Şeref Özsoy

Pis Mutfak: Doğan Güneş, M. Şeref Özsoy, T. Yüksel, Ebru Yetiş

Bu sayıyı hazırlayanlar
Aptülika, Sunay Akın, Akgün Akova, Ergin Altay, Gökçe Avenoğlu, Bencem, Bitap, Turgut Berkes, Hürel Çobanoğlu, Alpay Erdem, Güven Erkin Erkal, Şeref Erol, Erkan Ertürk, Francis, Ergün Gündüz, Doğan Güneş, Sertaç Işıkman, Mesut Kara, Hakan Karakaşoğlu, Zekiye+Murat, Eda Oral, M. Şeref Özsoy, Pia, Umut Sarıkaya, Yavuz Taran, Ebru Yetiş, T. Yüksel

Bilgisayar Tasarım
Arda Turaç

Dizgi
Çiler Demirel

Telefon : + (90.212) 234 46 69
+ (90.212) 230 68 17
+ (90.212) 230 48 64

Faks: + (90.212) 231 17 58

E-mail : aksakkurbaga@hotmail.com

Basım Yeri: Dünya Yayıncılık A.Ş.

Dağıtım : Bir-Yay A.Ş.

Adres : Zafer Sok. Manuel Apt. No: 11/4 80220 Pangaltı Şişli/İST

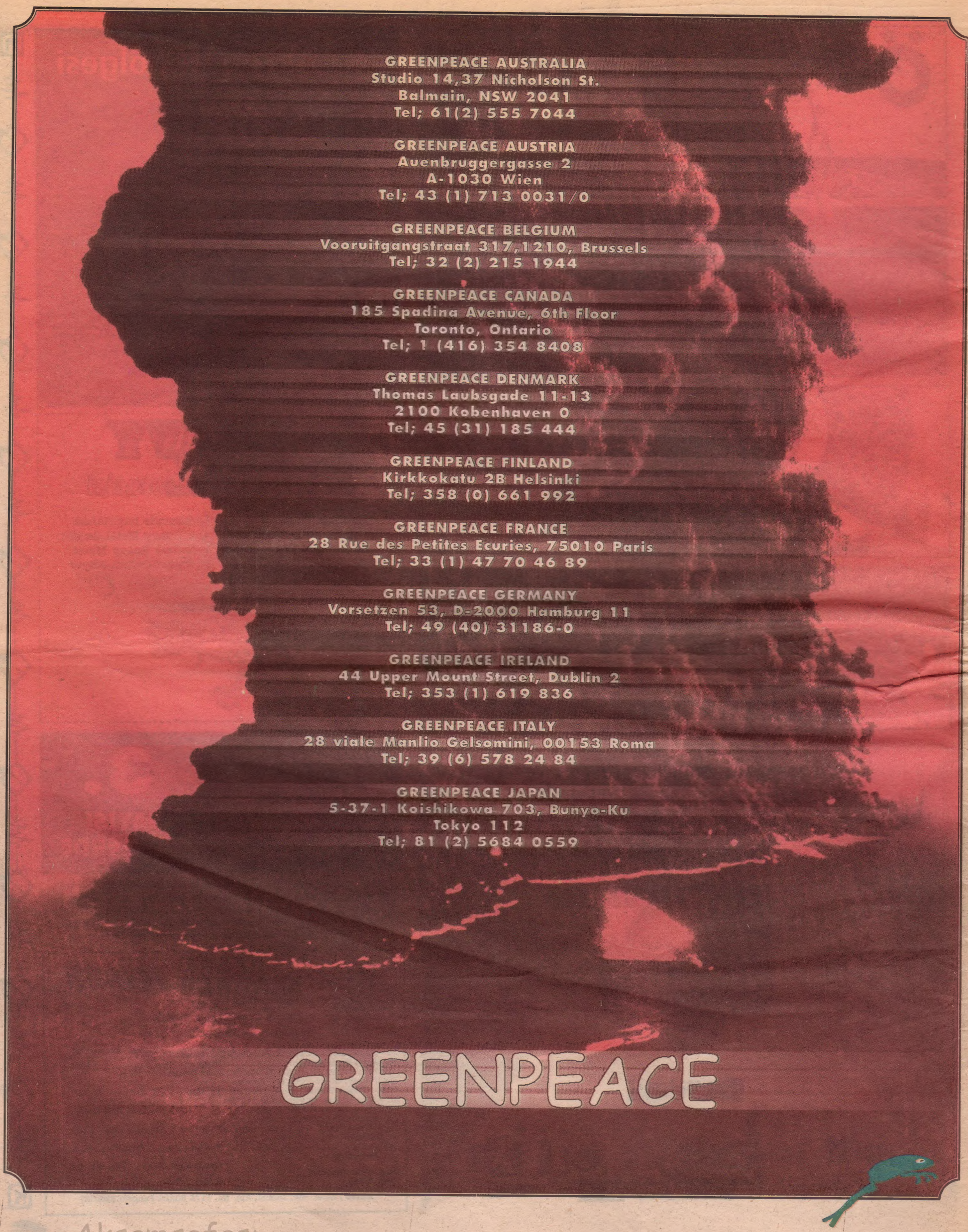

Akşamsefası